

VLAAMSE OVERHEID

N. 2008 — 1285

[C — 2008/35448]

21 DECEMBER 2007. — Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de algemene boekhouding, de jaarrekening en het rekeningstelsel voor de hogescholen

De Vlaamse Regering,

Gelet op het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, inzonderheid op artikel 214, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 1996 en 14 juli 1998, op artikel 215, gewijzigd bij het decreet van 8 juli 1996, op artikel 233, gewijzigd bij het decreet van 8 juli 1996 en vervangen bij het decreet van 19 maart 2004, op artikel 234, vervangen bij het decreet van 8 juli 1996 en gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999 en 20 april 2001;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 15 november 1995 betreffende de beleidsboekhouding, de jaarrekening en het rekeningstelsel voor de hogescholen en de vzw's sociale voorzieningen, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001;

Gelet op het advies van de Inspectie van Financiën, gegeven op 8 augustus 2007;

Gelet op het advies nr. 43.792/1 van de Raad van State, gegeven op 22 november 2007, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1° van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming;

Na beraadslaging,

Besluit :

HOOFDSTUK I. — *Definities*

Artikel 1. In dit besluit wordt verstaan onder :

1° hogeschool : een instelling als vermeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap;

2° boekhoudkundige entiteit : iedere entiteit vermeld in punt 1°;

3° instellingsbestuur : het orgaan van de boekhoudkundige entiteit dat bevoegd is om de begroting en de personeelsformatie vast te stellen en de jaarrekening goed te keuren;

4° boekjaar : het boekjaar vangt aan op 1 januari en eindigt op 31 december van hetzelfde kalenderjaar en valt samen met het begrotingsjaar.

HOOFDSTUK II. — *Boekhouding*

Art. 2. Elke boekhoudkundige entiteit voert een voor de aard en de omvang van haar activiteiten passende boekhouding en neemt de bijzondere wetsvoorschriften voor die activiteiten in acht.

Art. 3. De boekhouding van de boekhoudkundige entiteiten omvat al hun verrichtingen, bezittingen, vorderingen, schulden en verplichtingen van welke aard ook.

Art. 4. Elke boekhouding wordt door middel van een stelsel van boeken en rekeningen gevoerd met inachtneming van de gebruikelijke regels van het dubbelboekhouden.

Alle verrichtingen worden zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde ingeschreven in boekhoudkundige staten, ook boeken of dagboeken genaamd. Ze worden methodisch ingeschreven in of overgebracht naar de rekeningen waarop ze betrekking hebben.

De boekhoudkundige staten van elke boekhoudkundige entiteit bestaan minstens uit een financieel dagboek, een aankoopdagboek, een verkoopdagboek en een divers dagboek. De dagboeken worden minstens één keer per kwartaal gecentraliseerd in een centraal boek.

Als de dagboeken worden bijgehouden door middel van geïnformatiseerde systemen, worden die systemen op een zodanige wijze geconcipieerd dat de boekhoudkundige entiteit in ieder geval haar boekhouding kan voeren in overeenstemming met de bepalingen van hoofdstuk II over het voeren van een boekhouding.

De rekeningen worden ondergebracht in een passend rekeningstelsel opgemaakt volgens de eisen van de activiteiten van de boekhoudkundige entiteit, en minimaal ingedeeld volgens het rekeningstelsel dat als bijlage II bij dit besluit is gevoegd. Dat rekeningstelsel wordt zowel in de zetel als in de belangrijke boekhoudafdelingen voortdurend ter beschikking gehouden van belanghebbenden. De rekeningen, opgenomen in de minimumindeling van het rekeningstelsel, die voor een boekhoudkundige entiteit niet dienstig zijn, hoeven niet in haar rekeningstelsel opgenomen te worden.

Art. 5. Elke boeking wordt gedaan aan de hand van een gedagtekend bewijsstuk, waarnaar ze moet verwijzen.

Voor verrichtingen van verkoop en dienstverlening in het klein waarvoor geen factuur vereist is, kan de boeking gebeuren door middel van een dagelijkse, gezamenlijke inschrijving.

De bewijsstukken worden methodisch opgeborgen en tien jaar bewaard, te rekenen van de eerste januari van het jaar dat op de afsluiting volgt, in origineel of in afschrift. Stukken die niet strekken tot bewijs jegens derden, worden drie jaar bewaard.

Art. 6. De boeken worden per blad genummerd. Ze vormen elk in hun soort een doorlopende reeks. Ze dragen de vermelding van hun soort, hun plaats in de reeks en de naam van de boekhoudkundige entiteit.

De boeken worden op zodanige wijze bijgehouden dat de materiële continuïteit ervan, evenals de regelmatigheid en de onveranderlijkheid van de boekingen zijn verzekerd.

Art. 7. De boeken worden naar tijdsorde bijgehouden, zonder enig wit vak of enige weglating. In geval van correctie moet de oorspronkelijk geschreven tekst leesbaar blijven.

De boekhoudkundige entiteiten moeten hun boeken bewaren gedurende tien jaar, te rekenen van de eerste januari van het jaar dat op de afsluiting volgt.

Art. 8. Elke boekhoudkundige entiteit verricht, omzichtig en te goeder trouw, op het einde van ieder boekjaar de nodige opnemingen, verificaties, onderzoeken en waarderingsen om de inventaris op te maken van al haar bezittingen, vorderingen, schulden en verplichtingen van welke aard ook, die betrekking hebben op haar activiteiten, en van de eigen middelen die ze daaraan verstrekt heeft.

De inventaris wordt opgemaakt overeenkomstig het rekeningenstelsel van de boekhoudkundige entiteit. De inventaris wordt gewaardeerd volgens de regels, vermeld in hoofdstuk IV.

Art. 9. Nadat de rekeningen in overeenstemming zijn gebracht met de gegevens van de inventaris, worden ze op het einde van ieder boekjaar samengevat en beschreven in een staat, zijnde de jaarrekening.

HOOFDSTUK III. — *Algemene principes van de jaarrekening*

Art. 10. De jaarrekening omvat de balans, de resultatenrekening en de toelichting. Die documenten vormen een geheel. De posten van de jaarrekening worden in euro uitgedrukt.

De jaarrekening wordt voorgelegd aan een bedrijfsrevisor, wiens verklaring naar aanleiding van een volkomen controle aan de jaarrekening wordt toegevoegd.

Voor 31 mei dient het instellingsbestuur van de boekhoudkundige entiteit de jaarrekening in bij de Vlaamse Regering waarin het rekenschap aflegt over het financiële beheer voor het voorgaande boekjaar, met bijgevoegd de verklaring van de bedrijfsrevisor.

Art. 11. De jaarrekening wordt opgesteld overeenkomstig de bepalingen van dit besluit en de hierbij gevoegde schema's.

Art. 12. De jaarrekening moet een getrouw beeld geven van het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de boekhoudkundige entiteit.

Als de toepassing van de bepalingen van dit besluit niet volstaat om te voldoen aan dat voorschrift, moeten aanvullende inlichtingen worden verstrekt in de toelichting.

Art. 13. De jaarrekening moet duidelijk worden opgesteld en stelselmatig enerzijds de aard en het bedrag weergeven, op de dag waarop het boekjaar wordt afgesloten, van de bezittingen en rechten van de boekhoudkundige entiteit, van haar schulden en verplichtingen evenals van haar eigen middelen, en anderzijds, voor het op die dag afgesloten boekjaar, de aard en het bedrag van haar kosten en haar opbrengsten.

Compensatie tussen tegoeden en schulden, tussen rechten en verplichtingen en tussen kosten en opbrengsten is verboden, behalve in de gevallen, vermeld in dit besluit.

In de toelichting worden per soort de rechten en verplichtingen vermeld die niet in de balans voorkomen en die het vermogen, de financiële positie of het resultaat van de boekhoudkundige entiteit aanmerkelijk kunnen beïnvloeden. Belangrijke rechten en verplichtingen die niet kunnen worden gecijferd, worden op passende wijze vermeld in de toelichting.

Art. 14. De balans wordt opgesteld na toewijzing. Dit wil zeggen rekening houdend met de beslissingen over de besteding van het saldo van de resultatenrekening en van het overgedragen resultaat.

De beginbalans van een boekjaar moet, met behoud van de toepassing van artikel 66, tweede lid, overeenstemmen met de eindbalans van het voorafgaande boekjaar.

Art. 15. Het rekeningenstelsel van de boekhoudkundige entiteit moet zodanig worden opgevat of aangepast dat de balans en de resultatenrekening zonder toevoeging of weglating voortvloeien uit de balans van de desbetreffende rekeningen, opgemaakt na het in overeenstemming brengen, vermeld in artikel 9.

HOOFDSTUK IV. — *Waarderingsregels*

Afdeling I. — Algemene beginselen

Art. 16. § 1. Elke boekhoudkundige entiteit bepaalt de regels die, met nakoming van de bepalingen van dit hoofdstuk, maar rekening houdend met haar eigen kenmerken, gelden voor de waardering van de inventaris, vermeld in artikel 8, eerste lid, en, onder meer, voor de vorming en de aanpassing van afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten, evenals voor de herwaarderingen.

Die regels worden bepaald door het instellingsbestuur van de boekhoudkundige entiteit. Ze worden samengevat in de toelichting. Overeenkomstig de bepalingen in artikel 12, eerste lid, moet die samenvatting voldoende nauwkeurig zijn zodat inzicht wordt verkregen in de toegepaste waarderingsmethoden.

Met behoud van de toepassing van § 2 wordt er bij de vaststelling en toepassing van die waarderingsregels van uitgegaan dat de boekhoudkundige entiteit haar activiteiten zal voortzetten.

§ 2. Als de boekhoudkundige entiteit – al dan niet ingevolge een beslissing tot invereffeningstelling – besluit haar activiteiten stop te zetten of als, in tegenstelling tot het bepaalde in § 1, derde lid, er niet meer van kan worden uitgegaan dat de boekhoudkundige entiteit haar activiteiten zal voortzetten, worden de waarderingsregels dienovereenkomstig aangepast en geldt in het bijzonder het volgende :

1° de oprichtingskosten moeten volledig worden afgeschreven;

2° voor de vaste en de vlottende activa moet zo nodig tot aanvullende afschrijvingen of waardeverminderingen worden overgegaan om de boekwaarde terug te brengen tot de vermoedelijke realisatiewaarde;

3° een voorziening moet worden gevormd voor de kosten die verbonden zijn aan de beëindiging van de werkzaamheden, inzonderheid voor de aan het personeel uit te keren vergoedingen.

Art. 17. De waarderingsregels, vermeld in artikel 16, § 1, eerste lid, moeten van het ene boekjaar op het andere identiek blijven en stelselmatig worden toegepast.

Ze worden evenwel gewijzigd als, onder meer op grond van belangrijke veranderingen in de activiteiten van de boekhoudkundige entiteit, in de structuur van haar vermogen of in de economische dan wel technologische omstandigheden, de vroeger gevolgde waarderingsregels niet langer aan het voorschrift, vermeld in artikel 12, eerste lid, beantwoorden.

Dergelijke wijzigingen worden in de toelichting vermeld en verantwoord.

De geraamde invloed ervan op het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de boekhoudkundige entiteit wordt vermeld in de toelichting bij de jaarrekening over het boekjaar waarin de afwijkende waarderingsregel voor het eerst wordt toegepast.

Deze bepaling is niet van toepassing op de jaarrekening over het eerste boekjaar waarop voor een boekhoudkundige entiteit de bepalingen van dit besluit van toepassing zijn.

Art. 18. Elk bestanddeel van het vermogen wordt afzonderlijk gewaardeerd. Bestanddelen met volkomen identieke technische of juridische kenmerken mogen in hun geheel worden gewaardeerd.

Art. 19. De waarderingsregels moeten voldoen aan de eisen van voorzichtigheid, oprechtheid en goede trouw.

Art. 20. Er moet rekening worden gehouden met alle voorzienbare risico's, mogelijke verliezen en ontwaardingen, ontstaan tijdens het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft of tijdens voorgaande boekjaren, zelfs als die risico's, verliezen of ontwaardingen pas bekend zijn tussen de balansdatum en het ogenblik waarop de jaarrekening door het instellingsbestuur van de boekhoudkundige entiteit wordt opgesteld. In de gevallen waarin, bij gebrek aan objectieve beoordelingscriteria, de waardering van de voorzienbare risico's, de mogelijke verliezen en de ontwaardingen onvermijdelijk aleatoir is, wordt hiervan melding gemaakt in de toelichting, als de bedragen in kwestie rekening houdend met de doelstelling, vermeld in artikel 12, eerste lid, belangrijk zijn.

Er moet rekening worden gehouden met de kosten en de opbrengsten die betrekking hebben op het boekjaar of op de voorgaande boekjaren, onder meer ook met betrekking tot onderzoek en dienstverlening, ongeacht de dag waarop die kosten en opbrengsten worden betaald of geïnd, behalve als de effectieve inning van deze opbrengsten onzeker is. Ten laste van het boekjaar moeten inzonderheid de bezoldigingen, uitkeringen, het vakantiegeld en andere sociale voordelen worden geboekt die in de loop van een volgend boekjaar zullen worden betaald voor diensten die tijdens het boekjaar of tijdens vorige boekjaren zijn verricht. Als de opbrengsten of de kosten in belangrijke mate worden beïnvloed door opbrengsten of kosten die aan een ander boekjaar moeten worden toegerekend, wordt daarvan melding gemaakt in de toelichting.

Art. 21. De methoden en grondslagen voor de omrekening van in vreemde valuta uitgedrukte bezittingen, schulden en verplichtingen worden in de toelichting vermeld bij de waarderingsregels, vermeld in artikel 16, § 1.

Afdeling II. — Aanschaffingswaarde. — Beginselen en uitzonderingen

Art. 22. Met behoud van de toepassing van artikelen 17, 43, 53, 55, 58 en 61 wordt elk actief bestanddeel gewaardeerd tegen de aanschaffingswaarde en wordt het voor dat bedrag in de balans opgenomen, onder aftrek van de desbetreffende afschrijvingen en waardeverminderingen.

Onder aanschaffingswaarde wordt verstaan : de aanschaffingsprijs, vermeld in artikel 23, of de vervaardigingsprijs, vermeld in artikel 24, of de inbrengwaarde, vermeld in artikel 26.

Art. 23. De aanschaffingsprijs omvat, naast de aankoopprijs, de extra kosten zoals niet-terugbetaalbare belastingen en vervoerkosten.

De aanschaffingsprijs van een door ruil verkregen actiefbestanddeel is de marktwaarde van het in ruil hiervoor overgedragen actiefbestanddeel. Als die waarde moeilijk vast te stellen is, dan is de aanschaffingsprijs de marktwaarde van het door ruil verkregen actiefbestanddeel. Die waarden worden geschat op de datum van de ruil.

Art. 24. De vervaardigingsprijs, omvat naast de aanschaffingskosten van de grondstoffen, verbruiksgoederen en hulpstoffen, de productiekosten die rechtstreeks aan het individuele product of aan de productengroep toerekenbaar zijn, evenals het evenredige deel van de productiekosten die slechts onrechtstreeks aan het individuele product of aan de productengroep toerekenbaar zijn, voor zover die kosten op de normale productieperiode betrekking hebben. Het staat de boekhoudkundige entiteit echter vrij die onrechtstreekse productiekosten niet geheel of gedeeltelijk in de vervaardigingsprijs op te nemen. Als van die mogelijkheid gebruik wordt gemaakt, wordt dat in de toelichting vermeld.

Art. 25. In de aanschaffingswaarde van immateriële en materiële vaste activa mag de rente op vreemd vermogen dat wordt gebruikt voor de financiering ervan worden opgenomen, doch slechts voor zover zij betrekking heeft op de periode welke de bedrijfskwaliteit van deze vaste activa voorafgaat.

In de vervaardigingsprijs van voorraden mag de rente op vreemd vermogen dat wordt gebruikt voor de financiering ervan, alleen worden opgenomen voor zover die rente voorraden betreft waarvan de productie of uitvoering meer dan één jaar bestrijkt en als ze op de normale productieperiode van die voorraden betrekking heeft.

Het opnemen van de rente op vreemd vermogen in de aanschaffingswaarde van immateriële of materiële vaste activa of van voorraden wordt bij de waarderingsregels in de toelichting vermeld.

Art. 26. De inbrengwaarde stemt overeen met de bedongen waarde van de inbreng.

In geval van bestemming voor of inbreng in een boekhoudkundige entiteit moet onder inbrengwaarde worden verstaan : de waarde van de goederen bij de inbreng of de bestemming. De inbrengwaarde mag niet hoger zijn dan de prijs die op het ogenblik van de inbreng of de bestemming voor de aankoop van de goederen in kwestie op de markt zou moeten worden betaald.

De belastingen en kosten met betrekking tot de inbreng zijn niet begrepen in de inbrengwaarde. Als ze niet volledig ten laste worden gebracht van de resultatenrekening van het boekjaar in de loop waarvan de inbreng heeft plaatsgevonden, worden ze opgenomen in de rubriek Oprichtingskosten.

In de waarderingsregels moet omstandig worden toegelicht hoe de inbrengwaarde werd vastgesteld.

Art. 27. Voor de goederen die worden verkregen tegen betaling van een lijfrente :

1° wordt onder aanschaffingswaarde verstaan : het kapitaal dat op het ogenblik van de aanschaffing nodig is om de rente te betalen, in voorkomend geval verhoogd met het bedrag dat bij de aanschaffing werd betaald en met de kosten;

2° wordt een voorziening gevormd ten bedrage van het voormelde kapitaal. Die voorziening wordt jaarlijks aangepast.

Art. 28. § 1. De aanschaffingswaarde van deelnemingen of aandelen, ontvangen als vergoeding voor inbrengen die niet bestaan in contanten of die voortkomen uit de omzetting van vorderingen, stemt overeen met de conventionele waarde van de ingebrachte goederen en waarden of van de omgezette vorderingen. Als die conventionele waarde evenwel lager is dan de marktwaarde van de ingebrachte goederen en waarden of van de omgezette vorderingen, dan stemt de aanschaffingswaarde overeen met de hogere marktwaarde.

In afwijking van het eerste lid worden de deelnemingen en aandelen van een andere rechtspersoon die een boekhoudkundige entiteit ontvangt bij fusie of splitsing als vermeld in artikel 62 of 63, in ruil voor de aandelen die ze in de overgenomen of gesplitste rechtspersoon bezat, bij die fusie of splitsing in haar boekhouding opgenomen tegen de waarde waarvoor de aandelen van de overgenomen of gesplitste rechtspersoon hierin op die datum stonden geboekt. Als bij fusie of splitsing een opleg in geld is verkregen, wordt het bedrag hiervan afgetrokken van de boekwaarde – en bij voorrang van de aanschaffingswaarde – van de aandelen van de overgenomen of gesplitste

rechtspersoon, voor zover die opleg wordt onttrokken aan het kapitaal of de uitgiftepremie. In de overige gevallen wordt dat bedrag in resultaat genomen. Bij inbreng van een afdeling of een algemeenheid van goederen als vermeld in artikel 64, worden de als tegenprestatie ontvangen deelnemingen of aandelen bij de inbreng in de boekhouding van de inbrenger opgenomen tegen de nettowaarde waarvoor de ingebrachte goederen hier op die datum voorkwamen.

§ 2. De extra kosten met betrekking tot het aanschaffen van financiële vaste activa en van geldbeleggingen mogen ten laste worden genomen van de resultatenrekening van het boekjaar in de loop waarvan ze werden aangegaan.

Art. 29. In afwijking van artikelen 18, 22, 33, 38, 42, 54, 55, 56 en 59, mag het klein materieel dat bestendig wordt hernieuwd en waarvan de aanschaffingswaarde te verwaarlozen is in verhouding tot het balanstotaal, op het actief worden opgenomen voor een vast bedrag als de hoeveelheid, de waarde en de samenstelling ervan niet aanmerkelijk veranderen van het ene boekjaar tot het andere. In dat geval wordt de prijs voor de hernieuwing van die bestanddelen opgenomen onder de bedrijfskosten.

Art. 30. De aanschaffingswaarde van activa met identieke technische of juridische kenmerken wordt bepaald hetzij door individualisering van de prijs van elk bestanddeel, hetzij volgens de methode van gewogen gemiddelde prijzen, volgens de methode Fifo (eerst in – eerst uit) of volgens de methode Lifo (laatst in – eerst uit).

Als de methode wordt gewijzigd, mag de aanschaffingswaarde van de goederen die geacht worden eerst te zijn ingekomen, niet lager zijn dan de waarde waarvoor ze, voor de toepassing van de desbetreffende waardeverminderingen, voorkwamen in de inventaris bij het afsluiten van het voorgaande boekjaar.

Als, inzonderheid bij de toepassing van de Lifo-methode, de boekwaarde van de voorraden aanzienlijk verschilt van de waarde, berekend op basis van de marktwaarde op balansdatum, moet het totale bedrag van dat verschil, per voorraadpost die in de balans voorkomt, in de toelichting worden vermeld.

Afdeling III. — Afschrijvingen en waardeverminderingen

Art. 31. Onder afschrijvingen worden de bedragen verstaan die ten laste van de resultatenrekening worden genomen, met betrekking tot oprichtingskosten en tot immateriële en materiële vaste activa waarvan de gebruiksduur beperkt is, om hetzij het bedrag van die oprichtingskosten en van de eventueel geherwaardeerde aanschaffingskosten van die vaste activa te spreiden over de waarschijnlijke nuttigheids- of gebruiksduur ervan, hetzij die kosten ten laste te nemen op het ogenblik waarop ze worden aangegaan.

Onder waardeverminderingen worden correcties op de aanschaffingswaarde van de actiefbestanddelen verstaan, andere dan die welke, vermeld in het vorige lid, om rekening te houden met al dan niet als definitief aan te merken ontwaardingen bij het afsluiten van het boekjaar.

De gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen worden afgetrokken van de actiefposten waarop ze betrekking hebben.

Art. 32. De afschrijvingen en de waardeverminderingen moeten voldoen aan de eisen van voorzichtigheid, oprechtheid en goede trouw.

Art. 33. De afschrijvingen en waardeverminderingen zijn specifiek voor de actiefbestanddelen waarop ze betrekking hebben. Voor actiefbestanddelen met volkomen identieke technische of juridische kenmerken mogen echter globale afschrijvingen of waardeverminderingen gevormd worden.

Art. 34. De afschrijvingen en de waardeverminderingen moeten stelselmatig worden gevormd volgens de door de boekhoudkundige entiteit, overeenkomstig artikel 16, § 1, vastgelegde methoden. Ze mogen niet afhangen van het resultaat van het boekjaar.

Art. 35. De waardeverminderingen mogen niet worden gehandhaafd als ze op het einde van het boekjaar hoger zijn dan wat vereist is volgens een actuele beoordeling, conform de normen, vermeld in artikel 32, van de minderwaarden waarvoor ze werden gevormd.

Afdeling IV. — Voorzieningen

Art. 36. De voorzieningen voor risico's en kosten beogen naar hun aard duidelijk omschreven verliezen of kosten te dekken die op de balansdatum waarschijnlijk of zeker zijn, maar waarvan het bedrag niet vaststaat. Voorzieningen mogen niet worden gebruikt voor waardecorrecties op activa.

Art. 37. De voorzieningen voor risico's en kosten moeten voldoen aan de eisen van voorzichtigheid, oprechtheid en goede trouw.

Art. 38. De voorzieningen voor risico's en kosten worden geïndividualiseerd naargelang van de risico's en kosten met dezelfde aard die ze moeten dekken. Onder de risico's en kosten met dezelfde aard moeten de soorten van risico's en kosten worden verstaan, bij wijze van voorbeeld vermeld in artikel 40.

Art. 39. De voorzieningen voor risico's en kosten moeten stelselmatig worden gevormd volgens de door de boekhoudkundige entiteit, overeenkomstig artikel 16, § 1, vastgelegde methoden. Ze mogen niet afhangen van het resultaat van het boekjaar.

Art. 40. Voorzieningen moeten, onder meer, gevormd worden met het oog op :

1° de verplichtingen die op de boekhoudkundige entiteit rusten inzake rust- en overlevingspensioenen, brugpensioenen en andere soortgelijke pensioenen of renten;

2° de kosten van grote herstellings- of onderhoudswerken;

3° de verplichtingen die voortvloeien uit het sociaal passief, dat wil zeggen de mogelijke verbrekingsvergoedingen of opzegvergoedingen die betaald moeten worden als arbeidsovereenkomsten werden opgezegd;

4° bepaalde verplichtingen die voortvloeien uit de toepassing van de nationale en Europese regelgeving betreffende veiligheid en milieu;

5° de verlies- of kostenrisico's die voor de boekhoudkundige entiteit voortvloeien uit persoonlijke of zakelijke zekerheden, verstrekt tot waarborg van schulden of verbintenissen van derden, uit verbintenissen tot aan- of verkoop van vaste activa, uit de uitvoering van gedane of ontvangen bestellingen, uit termijnposities of overeenkomsten in deviezen, termijnposities of overeenkomsten op goederen, uit technische waarborgen, verbonden aan reeds door de boekhoudkundige entiteit verrichte verkopen of diensten, uit hangende geschillen.

Art. 41. De voorzieningen voor risico's en kosten mogen niet worden gehandhaafd in als ze op het einde van het boekjaar hoger zijn dan wat vereist is volgens een actuele beoordeling, conform de normen, vermeld in artikel 37, van de risico's en kosten waarvoor ze werden gevormd.

Afdeling V. — Herwaarderingsmeerwaarden

Art. 42. De herwaarderingsmeerwaarden zijn specifiek voor de actiefbestanddelen waarop ze betrekking hebben. Voor actiefbestanddelen met volkomen identieke technische of juridische kenmerken mogen echter globale herwaarderingsmeerwaarden genoteerd worden.

Art. 43. § 1. De boekhoudkundige entiteit mag de materiële vaste activa, de deelnemingen en aandelen die onder de financiële vaste activa voorkomen of bepaalde soorten hiervoor vermelde vaste activa herwaarderen, als de waarde van die activa, bepaald op basis van het nut ervan voor de boekhoudkundige entiteit, op vaststaande en duurzame wijze uitstijgt boven de boekwaarde ervan. Als de activa in kwestie noodzakelijk zijn voor de voortzetting van de activiteiten van de boekhoudkundige entiteit, mogen ze alleen worden geherwaardeerd als de aldus uitgedrukte meerwaarde wordt verantwoord door de rentabiliteit van de boekhoudkundige entiteit.

De geherwaardeerde waarde die voor deze vaste activa in aanmerking wordt genomen, wordt verantwoord in de toelichting bij de jaarrekening waarin de herwaardering voor het eerst werd toegepast.

§ 2. Heeft de herwaardering betrekking op materiële vaste activa met een beperkte gebruiksduur, dan wordt op basis van de geherwaardeerde waarde afgeschreven volgens een overeenkomstig artikel 16, § 1, opgemaakt plan dat ertoe strekt de toerekening van de geherwaardeerde waarde te spreiden over de vermoedelijke residuele gebruiksduur van de activa in kwestie.

§ 3. De geboekte meerwaarden worden rechtstreeks toegerekend aan de rubriek van het passief Herwaarderingsmeerwaarden en worden daar behouden zolang de goederen waarop ze betrekking hebben, niet werden gerealiseerd. Die meerwaarden mogen evenwel :

- 1° worden overgebracht naar een bestemd fonds tot het bedrag van de op de meerwaarde geboekte afschrijvingen;
- 2° bij latere minderwaarde worden afgeboekt tot het bedrag van het nog niet afgeschreven gedeelte van de meerwaarde.

Afdeling VI. — Bijzondere regels

Onderafdeling I. — Bijzondere regels voor de oprichtingskosten

Art. 44. De oprichtingskosten worden alleen op het actief geboekt als ze niet ten laste worden genomen gedurende het boekjaar waarin ze werden besteed.

Kosten die worden gemaakt in het kader van een herstructurering worden alleen onder de activa opgenomen, als het gaat om welbepaalde kosten die verband houden met een ingrijpende wijziging in de structuur of de organisatie van de boekhoudkundige entiteit en als die kosten ertoe strekken een gunstige en duurzame invloed te hebben op de activiteit van de boekhoudkundige entiteit. In de toelichting moet worden verantwoord dat aan die voorwaarden is voldaan. De herstructureringskosten die het karakter hebben van bedrijfskosten of van uitzonderlijke kosten worden geactiveerd door ze op zichtbare wijze in mindering te brengen van het totale bedrag, respectievelijk van de bedrijfskosten en van de uitzonderlijke kosten.

Art. 45. Voor de oprichtingskosten worden passende afschrijvingen geboekt, per jaarlijkse tranches van twintig procent van de werkelijk uitgegeven bedragen. De afschrijving van de kosten bij uitgifte van leningen mag echter gespreid worden over de looptijd van de leningen.

Onderafdeling II. — Bijzondere regels voor immateriële vaste activa

Art. 46. Andere dan van derden verworven immateriële vaste activa worden slechts tegen vervaardigingsprijs op het actief geboekt voor zover die niet hoger is dan een voorzichtige raming van de gebruikswaarde of van het toekomstige rendement voor de boekhoudkundige entiteit van die vaste activa.

Art. 47. § 1. Voor immateriële vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt overgegaan tot afschrijvingen volgens een overeenkomstig artikel 16, § 1, opgesteld plan.

Voor de vaste activa, vermeld in het eerste lid, wordt overgegaan tot aanvullende of uitzonderlijke afschrijvingen als, ingevolge de technische ontwaarding ervan of wegens de wijziging van economische of technologische omstandigheden, de boekhoudkundige waarde ervan hoger is dan de gebruikswaarde ervan voor de boekhoudkundige entiteit.

De afschrijvingen met toepassing van het eerste lid op immateriële vaste activa met beperkte gebruiksduur mogen alleen worden teruggenomen, als blijkt dat het daarvoor toegepaste afschrijvingsplan, wegens gewijzigde economische of technologische omstandigheden, een te snelle afschrijving tot gevolg heeft gehad.

De afschrijvingen met toepassing van het tweede lid, die niet langer verantwoord blijken, moeten worden teruggenomen ten bedrage van het surplus ten opzichte van de overeenkomstig het eerste lid geplande afschrijvingen.

Wordt in uitzonderlijke gevallen de afschrijving van kosten voor onderzoek en ontwikkeling of van goodwill over meer dan vijf jaar gespreid, dan moet dat worden verantwoord in de toelichting.

§ 2. Voor immateriële vaste activa waarvan de gebruiksduur niet is beperkt, wordt alleen tot waardeverminderingen overgegaan in geval van duurzame minderwaarde of ontwaarding.

De waardeverminderingen die niet langer verantwoord blijken, moeten worden teruggenomen voor het niet-verantwoorde bedrag.

Onder post III van de passiefzijde 'Herwaarderingsmeerwaarden' mogen rechtstreeks worden geboekt en gehandhaafd tot op het ogenblik waarop de goederen in kwestie gerealiseerd zijn: de terugnemingen van waardeverminderingen, geboekt op immateriële vaste activa zonder beperkte gebruiksduur.

Onderafdeling III. — Bijzondere regels voor materiële vaste activa

Art. 48. De gebruiksrechten voor materiële vaste activa waarover de boekhoudkundige entiteit beschikt op grond van leasing of soortgelijke overeenkomsten als vermeld in hoofdstuk V, afdeling III.D, worden met behoud van de toepassing van artikel 31 en 50, § 1, onder de activa opgenomen voor het gedeelte van de volgens de overeenkomst te storten termijnen, dat strekt tot de wedersamenstelling van de kapitaalwaarde van het goed waarop de overeenkomst betrekking heeft.

De overeenkomstige verplichtingen aan de passiefzijde worden ieder jaar gewaardeerd ten bedrage van het gedeelte van de in de volgende boekjaren te storten termijnen, dat strekt tot de wedersamenstelling van de kapitaalwaarde van het goed waarop de overeenkomst betrekking heeft.

Art. 49. De meer- of minderwaarde die wordt vastgesteld bij de overdracht van een afschrijfbaar materieel vast actief met afsluiting door de cedent van een leasingovereenkomst die op datzelfde goed slaat, wordt opgenomen in de overlopende rekeningen en wordt elk jaar in resultaat genomen naar verhouding van de afschrijving van dit geleesde vast actief voor het boekjaar in kwestie.

Art. 50. § 1. Voor materiële vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt overgegaan tot afschrijvingen volgens een overeenkomstig artikel 16, § 1, opgesteld plan.

Voor de vaste activa, vermeld in het eerste lid, wordt overgegaan tot aanvullende of uitzonderlijke afschrijvingen als, ingevolge de technische ontwaarding ervan of wegens de wijziging van economische of technologische omstandigheden, de boekhoudkundige waarde ervan hoger is dan de gebruikswaarde ervan voor de boekhoudkundige entiteit.

De afschrijvingen met toepassing van het eerste lid op materiële vaste activa met beperkte gebruiksduur mogen alleen worden teruggenomen, als blijkt dat het daarvoor toegepaste afschrijvingsplan, wegens gewijzigde economische of technologische omstandigheden, een te snelle afschrijving tot gevolg heeft gehad.

De afschrijvingen met toepassing van het tweede lid, die niet langer verantwoord blijken, moeten worden teruggenomen ten bedrage van het surplus ten opzichte van de overeenkomstig het eerste lid geplande afschrijvingen.

§ 2. Voor materiële vaste activa waarvan de gebruiksduur niet is beperkt, wordt alleen tot waardeverminderingen overgegaan in geval van duurzame minderwaarde of ontwaarding.

De waardeverminderingen die niet langer verantwoord blijken, moeten worden teruggenomen voor het niet-verantwoorde bedrag.

Onder post III van de passiefzijde 'Herwaarderingsmeerwaarden' mogen rechtstreeks worden geboekt en gehandhaafd tot op het ogenblik waarop de goederen in kwestie gerealiseerd zijn: de terugnemingen van waardeverminderingen, geboekt op materiële vaste activa zonder beperkte gebruiksduur.

Art. 51. Voor de buiten gebruik gestelde of niet meer duurzaam tot de activiteit van de boekhoudkundige entiteit bijdragende materiële vaste activa wordt in voorkomend geval tot een uitzonderlijke afschrijving overgegaan om rekening te houden met de waarschijnlijke realisatiewaarde ervan.

Onderafdeling IV. — Bijzondere regels voor financiële vaste activa

Art. 52. § 1. De niet-opgevraagde bedragen op deelnemingen en aandelen worden vermeld in de toelichting per onderrubriek waarin de nog vol te storten deelnemingen en aandelen zijn opgenomen.

§ 2. De vastrentende effecten worden gewaardeerd op grond van hun aanschaffingswaarde. Als hun actuariële rendement, berekend bij de aankoop, met inachtneming van hun terugbetalingswaarde op de vervaldag, echter verschilt van hun nominale rendement, wordt het verschil tussen de aanschaffingswaarde en de terugbetalingswaarde pro rata temporis voor de resterende looptijd van de effecten in resultaat genomen als bestanddeel van de renteopbrengst van die effecten en, naargelang van het geval, toegevoegd aan of afgetrokken van de aanschaffingswaarde van de effecten.

De inresultaatneming van dat verschil gebeurt op geactualiseerde basis, uitgaande van het actuariële rendement bij aankoop.

De boekhoudkundige entiteit heeft echter de mogelijkheid om :

1° het verschil tussen de aanschaffingswaarde en de terugbetalingswaarde op lineaire basis pro rata temporis in resultaat te nemen;

2° de vastrentende effecten voor hun aanschaffingswaarde in de balans te behouden als de weerslag van de inresultaatneming van het actuariële rendement van de effecten ten opzichte van de inresultaatneming van het louter nominale rendement te verwaarlozen zou zijn.

Het eerste en het tweede lid zijn van toepassing op effecten met een rendement dat, volgens de uitgiftevoorwaarden, uitsluitend voortkomt uit het verschil tussen de uitgifteprijs en de terugbetalingswaarde.

§ 3. Voor de deelnemingen en de aandelen die in de rubriek Financiële vaste activa zijn opgenomen, wordt tot waardevermindering overgegaan in geval van duurzame minderwaarde of ontwaarding, verantwoord door de toestand, de rentabiliteit of de vooruitzichten van de andere rechtspersoon waarin de deelnemingen of de aandelen worden aangehouden.

Op de vorderingen, inclusief de vastrentende effecten, die in de financiële vaste activa zijn opgenomen, worden waardeverminderingen toegepast, zo er voor het geheel of een gedeelte van de vordering onzekerheid bestaat over de betaling hiervan op de vervaldag.

Onderafdeling V. — Bijzondere regels voor vorderingen, terugbetaalbaar op meer dan een jaar en op ten hoogste een jaar

Art. 53. § 1. Vorderingen worden in de balans opgenomen voor hun nominale waarde, met behoud van de toepassing van § 2 en van artikel 54 en 58.

§ 2. Bij de boeking van een vordering in de balans voor haar nominale waarde worden in voorkomend geval de volgende bedragen in de overlopende rekeningen van het passief geboekt en pro rata temporis in resultaat genomen op grond van de samengestelde interesten :

1° de rente die op basis van de overeenkomst tussen partijen in de nominale waarde van de vordering begrepen is;

2° het verschil tussen de aanschaffingswaarde en de nominale waarde van de vordering;

3° het disconto op renteloze of abnormaal laag rentende vorderingen, als die vorderingen :

a) vorderingen zijn met een commercieel doel,;

b) terugbetaalbaar zijn na meer dan één jaar, te rekenen vanaf het ogenblik waarop zij in het vermogen van de boekhoudkundige entiteit zijn opgenomen;

c) betrekking hebben hetzij op als opbrengst geboekte bedragen in de resultatenrekening, hetzij op de prijs van de overdracht van vaste activa of van een activiteitsbranche.

Het disconto, vermeld in punt *c*), wordt berekend op basis van de voor dergelijke vorderingen geldende marktrente op het ogenblik waarop de vordering werd opgenomen in het vermogen van de boekhoudkundige entiteit.

Bij vorderingen die in termijnen worden betaald of afbetaald en waarvan de rente of het lastenpercentage gedurende de gehele contractduur wordt toegepast op het oorspronkelijke bedrag van de financiering of van de lening, worden de respectieve bedragen van de gelopen-rente en het lastenpercentage die in resultaat moeten worden genomen en van de niet gelopen rente en het lastenpercentage die moeten worden overgedragen naar een volgend boekjaar, bepaald door toepassing van de reële rente op het bij het begin van elke periode uitstaande saldo. Die reële rente wordt berekend met inachtneming van de spreiding en de periodiciteit van de betalingen. Een andere methode mag alleen worden toegepast op voorwaarde dat ze, per boekjaar, een gelijkwaardig resultaat oplevert.

Het bedrag van de rente of het lastenpercentage mag niet worden gecompenseerd met de kosten en provisies in verband met die verrichtingen.

Art. 54. Op de vorderingen, terugbetaalbaar op meer dan een jaar en op ten hoogste een jaar, worden waardeverminderingen toegepast, als er voor het geheel of een gedeelte van de vordering onzekerheid bestaat over de betaling ervan op de vervaldag. Op die vorderingen moeten eveneens waardeverminderingen worden toegepast als hun realisatiewaarde op de datum van de jaarafsluiting lager is dan hun boekwaarde, vastgesteld overeenkomstig artikel 53. Als die waardeverminderingen niet individualiseerbaar zijn, mogen ze in hun geheel per categorie worden bepaald.

Onderafdeling VI. — Bijzondere regels voor voorraden

Art. 55. De voorraden worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde of tegen de marktwaarde op de balansdatum als die lager is.

De waardering tegen de lagere marktwaarde, met toepassing van het eerste lid, mag niet worden gehandhaafd als achteraf de marktwaarde hoger is dan de lagere waarde waartegen de voorraad werd gewaardeerd.

Art. 56. Er worden aanvullende waardeverminderingen geboekt op de activa, vermeld in artikel 55, om rekening te houden hetzij met het verloop van hun realisatie- of marktwaarde, hetzij met de risico's die inherent zijn aan de aard van de producten in kwestie of van de gevoerde activiteit.

Onderafdeling VII. — Bijzondere regels voor projecten en bestellingen in uitvoering

Art. 57. Projecten en bestellingen in uitvoering worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs, vermeerderd, naarmate de productie of de werkzaamheden vorderen, met het verschil tussen de in de overeenkomst bepaalde prijs en de vervaardigingsprijs, als dat verschil met voldoende zekerheid als verworven kan worden beschouwd. De boekhoudkundige entiteit kan echter ook als regel aannemen de projecten en bestellingen in uitvoering, of bepaalde soorten daarvan, op de balans te blijven boeken tegen hun vervaardigingsprijs. In de toelichting worden de waarderingsregels en de methoden en criteria vermeld die voor de waardering van projecten en bestellingen in uitvoering zijn toegepast.

Voor de risico's en kosten die verbonden zijn aan de verdere uitvoering van die projecten en bestellingen, worden voorzieningen gevormd, als die risico's niet gedekt zijn door waardeverminderingen.

Ten aanzien van de projecten en bestellingen in uitvoering worden waardeverminderingen toegepast, als hun vervaardigingsprijs, vermeerderd met het geraamde bedrag van de nog te maken kosten, hoger is dan de in de overeenkomst bedongen prijs.

Er worden aanvullende waardeverminderingen geboekt om rekening te houden, hetzij met het verloop van hun realisatie- of marktwaarde, hetzij met de risico's die inherent zijn aan de aard van de producten in kwestie of van de gevoerde activiteit.

De boekhoudkundige entiteit kan ook opteren voor toepassing van de nettomethode waarbij de projecten en bestellingen in uitvoering gewaardeerd worden tegen het totale surplus aan kosten ten opzichte van de opbrengsten.

Onderafdeling VIII. — Bijzondere regels voor geldbeleggingen en liquide middelen

Art. 58. De vastrentende effecten worden gewaardeerd op grond van hun aanschaffingswaarde. Als hun actuariële rendement, berekend bij de aankoop, met inachtneming van hun terugbetalingswaarde op de vervaldag, evenwel verschilt van hun nominale rendement, wordt het verschil tussen de aanschaffingswaarde en de terugbetalingswaarde pro rata temporis voor de resterende looptijd van de effecten in resultaat genomen als bestanddeel van de renteopbrengst van deze effecten en, naargelang van het geval, toegevoegd aan of afgetrokken van de aanschaffingswaarde van de effecten.

De inresultaatneming van dat verschil gebeurt op geactualiseerde basis, uitgaande van het actuariële rendement bij aankoop.

De boekhoudkundige entiteit heeft echter de mogelijkheid om :

1° het verschil tussen de aanschaffingswaarde en de terugbetalingswaarde op lineaire basis pro rata temporis in resultaat te nemen;

2° de vastrentende effecten voor hun aanschaffingswaarde in de balans te behouden als de weerslag van de inresultaatneming van het actuariële rendement van de effecten ten opzichte van de inresultaatneming van het louter nominale rendement te verwaarlozen zou zijn.

Het eerste en het tweede lid zijn van toepassing op effecten met een rendement dat, volgens de uitgiftevoorwaarden, uitsluitend voortkomt uit het verschil tussen de uitgifteprijs en de terugbetalingswaarde.

Art. 59. Op geldbeleggingen en liquide middelen worden waardeverminderingen toegepast als de realisatiewaarde op de datum van de jaarafsluiting lager is dan de aanschaffingswaarde.

Art. 60. Er worden aanvullende waardeverminderingen geboekt op de geldbeleggingen en liquide middelen om rekening te houden hetzij met de evolutie van hun realisatie- of marktwaarde, hetzij met de risico's die inherent zijn aan de aard van de producten in kwestie of van de gevoerde activiteit.

Onderafdeling IX. — Bijzondere regels voor schulden

Art. 61. Artikel 53 en 58 zijn van toepassing op de schulden van overeenstemmende aard en looptijd.

Als de boekhoudkundige entiteit opteert voor de toepassing van de nettomethode bij de waardering van de projecten en bestellingen in uitvoering wordt hier het totale surplus van de opbrengsten ten opzichte van de kosten geboekt.

Onderafdeling X. — Bijzondere regels voor bestanddelen, verworven in het kader van een fusie

Art. 62. In geval van een fusie stelt de boekhoudkundige entiteit waarbinnen de fusie gerealiseerd werd, een geharmoniseerde beginbalans op waarin alle aan de boekhoudkundige entiteit toekomende activa en passiva zijn opgenomen, gewaardeerd tegen geharmoniseerde waarderingsregels, na eliminatie van intercompanyvorderingen en schulden en in voorkomend geval na correctie van de voorraadwaarden voor geboekte intercompanybaten of verliezen.

Die beginbalans heeft als datum de in de fusieovereenkomst bepaalde ingangsdatum.

De gefuseerde entiteit legt haar beginbalans ter certificatie voor aan de bedrijfsrevisor, waarna ze aan de commissaris van de Vlaamse Regering wordt bezorgd.

Onderafdeling XI. — Bijzondere regels voor bestanddelen, verworven in het kader van een splitsing

Art. 63. Bij een splitsing van een boekhoudkundige entiteit worden de vermogensbestanddelen van de balans van de te splitsen entiteit ingebracht in de respectievelijke beginbalansen van de nieuwe boekhoudkundige entiteiten of in de balansen van de bestaande entiteiten, voor zover ze ingebracht worden in die entiteiten.

Als het onmogelijk is die methode toe te passen, kan de splitsing ook boekhoudkundig verwerkt worden op basis van een verhoudingsgetal per balansrubriek, overeengekomen door de nieuwe boekhoudkundige entiteit in overeenstemming met artikel 12, eerste lid.

Onderafdeling XII. — Bijzondere regels voor bestanddelen, verworven in het kader van een inbreng van een afdeling of van een algemeenheid van goederen

Art. 64. Bij inbreng van een afdeling of een algemeenheid van goederen worden de ingebrachte activa, passiva, rechten en verplichtingen opgenomen in de boekhouding van de boekhoudkundige entiteit waarin de inbreng gebeurt, volgens de inbrengwaarde, vermeld in artikel 26.

HOOFDSTUK V. — *Structuur van de jaarrekening**Afdeling I. — Algemene beginselen*

Art. 65. De jaarrekening wordt opgesteld volgens het schema dat opgenomen is in bijlage I, die bij dit besluit is gevoegd.

De posten van de balans, resultatenrekening en toelichting, vermeld in het eerste lid, mogen niet worden weggelaten, zelfs niet als ze niet dienstig zijn voor het boekjaar in kwestie.

De inhoud van de posten in de jaarrekening wordt, waar nodig, nader bepaald in afdeling II. Voor de toepassing van dit besluit zijn rubrieken de posten van de balans en de resultatenrekening, aangegeven met een Romeins cijfer of een hoofdletter, en zijn onderrubrieken de posten, aangeduid met een Arabisch cijfer.

Art. 66. Bij elke rubriek en onderrubriek van de balans en van de resultatenrekening wordt het bedrag van de overeenkomstige post van het voorafgaande boekjaar vermeld.

Als de bedragen van het boekjaar niet vergelijkbaar zijn met die van het voorafgaande boekjaar, mogen de bedragen van het voorafgaande boekjaar worden aangepast met het oog op hun vergelijkbaarheid. In dit geval worden de aanpassingen, behalve als ze onbelangrijk zijn, in de toelichting vermeld met verwijzing naar de rubrieken in kwestie. Worden de bedragen van het voorafgaande boekjaar niet aangepast, dan moet de toelichting de nodige gegevens bevatten om een vergelijking mogelijk te maken.

Art. 67. Kunnen actief- of passiefbestanddelen tot meer dan één rubriek of onderrubriek van de balans behoren, of opbrengsten dan wel kosten tot meer dan één rubriek of onderrubriek van de resultatenrekening, dan worden ze ingeschreven onder de post die ten opzichte van het voorschrift, vermeld in artikel 12, eerste lid, het meest is aangewezen.

Art. 68. De boekhoudkundige entiteiten mogen in de toelichting de rubrieken en onderrubrieken die moeten worden vermeld verder indelen.

Art. 69. De voorstelling van de jaarrekening moet identiek zijn van het ene jaar tot het andere.

Ze wordt echter gewijzigd als ze, onder meer ingevolge een belangrijke wijziging in de structuur van het vermogen, van de opbrengsten en van de kosten van de boekhoudkundige entiteit, niet meer beantwoordt aan het voorschrift, vermeld in artikel 12, eerste lid. Die wijzigingen worden vermeld en verantwoord in de toelichting die behoort tot het boekjaar waarin ze werden ingevoerd.

Art. 70. De toelichting bij de eerste balans en resultatenrekening, opgesteld overeenkomstig de schema's die zijn opgenomen in bijlage I bij dit besluit, hoeft geen vergelijkende cijfers te bevatten over het vorige boekjaar met betrekking tot vermeldingen die voor de eerste maal moeten worden opgenomen in de jaarrekening.

Afdeling II. — Inhoud van bepaalde rubrieken

Onderafdeling I. — Inhoud van bepaalde rubrieken van de balans

Art. 71. § 1. De inhoud van bepaalde rubrieken van de activa wordt als volgt gedefinieerd :

I. Oprichtingskosten

Onder die post worden vermeld, voor zover ze niet op een andere wijze ten laste van de resultatenrekening van het lopende boekjaar worden gebracht, de kosten die verbonden zijn aan de oprichting, de verdere ontwikkeling of de herstructurering van de boekhoudkundige entiteit, in het bijzonder de kosten van oprichting en inbreng, de kosten bij uitgifte van leningen, en de herstructureringskosten.

II. Immateriële vaste activa

In die rubriek worden de volgende bedragen geboekt :

- 1° de kosten van onderzoek en ontwikkeling;
- 2° de concessies, octrooien, licenties, knowhow, merken en andere soortgelijke rechten;
- 3° de goodwill;
- 4° de vooruitbetalingen op immateriële vaste activa.

Onder kosten van onderzoek en ontwikkeling moet worden verstaan de kosten van onderzoek, vervaardiging en ontwikkeling van prototypes en van producten, uitvindingen en knowhow, die nuttig zijn voor de ontwikkeling van de toekomstige activiteiten van de boekhoudkundige entiteit. De kosten voor onderzoek en ontwikkeling die de boekhoudkundige entiteit genereert in het kader van haar normale decretale opdrachten van onderwijs, onderzoek en dienstverlening, worden evenwel niet opgenomen onder de immateriële vaste activa.

Onder concessies, octrooien, licenties, merken en andere soortgelijke rechten moet enerzijds worden verstaan de octrooien, licenties, knowhow, merken en andere soortgelijke rechten waarvan de boekhoudkundige entiteit eigenares is, en anderzijds de rechten tot exploitatie van onroerende goederen, octrooien, licenties, merken en andere soortgelijke rechten die eigendom zijn van derden, evenals de aanschaffingswaarde van het recht van de boekhoudkundige entiteit om van derden dienstverlening van knowhow te verkrijgen, als die rechten door de boekhoudkundige entiteit onder bezwarende titel werden verworven.

Onder goodwill moet voor de toepassing van dit besluit de prijs worden verstaan die betaald is voor de verwerving van een andere rechtspersoon voor zover die hoger is dan de nettowaarde van de actief- minus passiefbestanddelen van de verworven rechtspersoon.

III. Materiële vaste activa

Met uitzondering van leasing en activa in aanbouw moet een onderscheid worden gemaakt tussen activa die al dan niet in volle eigendom behoren tot de boekhoudkundige entiteit.

III.A Terreinen en gebouwen

In die rubriek worden de bebouwde en onbebouwde terreinen opgenomen, de constructies daarop, evenals de inrichting daarvan, waarvan de boekhoudkundige entiteit eigenares is en die duurzaam worden aangewend voor haar activiteiten.

Ook de andere zakelijke rechten die de boekhoudkundige entiteit bezit op een onroerend goed dat ze bestemd heeft om duurzaam te worden gebruikt voor haar activiteiten worden onder die rubriek opgenomen als de vergoedingen bij aanvang van het contract werden vooruitbetaald.

III.D Leasing en soortgelijke rechten

Onder die post worden de volgende bedragen opgenomen :

1° de gebruiksrechten op lange termijn op bebouwde onroerende goederen waarover de boekhoudkundige entiteit beschikt op grond van erfpacht, opstal, leasing of soortgelijke overeenkomsten, als de contractueel te storten termijnen, naast de rente en de kosten van de verrichting, ook de integrale wedersamenstelling dekken van het kapitaal dat de gever in het gebouw heeft geïnvesteerd;

2° de gebruiksrechten op roerende goederen waarover de boekhoudkundige entiteit beschikt op grond van leasing of soortgelijke overeenkomsten, als de contractueel te storten termijnen, verhoogd met het bedrag dat moet worden betaald bij optielichting als de nemer een koopoptie bezit, naast de rente en de kosten van de verrichting ook de integrale wedersamenstelling dekken van het kapitaal dat de gever in het goed heeft geïnvesteerd. Het bedrag dat moet worden betaald om een koopoptie te lichten, komt evenwel enkel in aanmerking als het ten hoogste vijftien procent vertegenwoordigt van het kapitaal dat de gever in het goed heeft geïnvesteerd.

Met een prijs voor het lichten van de koopoptie, vermeld in punt 2°, binnen de voormelde beperking van vijftien procent, wordt de kapitaalfractie gelijkgesteld met de contractueel bedongen vergoeding in geval van gebruik van een mogelijkheid om de verrichting te verlengen.

Met de termijn, vermeld in punt 1° en 2°, wordt het bedrag gelijkgesteld, als dat bepaald is :

1° dat de nemer verschuldigd is voor de verwerving van de zakelijke rechten die de gever bezit op het onroerend of roerend goed in kwestie als de nemer er zich bij het afsluiten van de verrichting, eventueel ingevolge een verkoopoptie, toe verbonden heeft die rechten te verwerven;

2° dat de gever van een derde moet ontvangen voor de overdracht van de zakelijke rechten die hij bezit op het onroerend of roerend goed in kwestie als die derde er zich bij het afsluiten van de verrichting, eventueel ingevolge een verkoopoptie, toe verbonden heeft die rechten te verwerven.

III.E Overige materiële vaste activa

In die rubriek worden de onroerende goederen opgenomen die worden aangehouden als onroerende reserve, de woongebouwen, de buiten gebruik of buiten de exploitatie gestelde materiële vaste activa, evenals de roerende en onroerende goederen die in erfpacht, opstal, huur, handelshuur of landpacht werden gegeven, behalve als de uit die contracten voortvloeiende vorderingen geboekt worden in rubriek V en VII. De onroerende goederen die werden aangekocht of gebouwd met het oog op herverkoop worden niet in deze rubriek opgenomen, maar worden afzonderlijk onder de voorraden vermeld.

De kosten voor de inrichting van gehuurde gebouwen worden eveneens in deze rubriek vermeld, voor zover ze niet ten laste werden genomen van de resultatenrekening van het lopende boekjaar.

IV. Financiële vaste activa

Onder deze rubriek worden opgenomen de deelnemingen in en de vorderingen op spin-offbedrijven, verenigingen, vzw's, instellingen van openbaar nut, handelsvennootschappen en andere vennootschappen opgenomen overeenkomstig hoofdstuk *Vbis* van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

IV.A.1 en IV.B.1 Deelnemingen

De maatschappelijke rechten in de bovenstaande rechtspersonen worden als deelnemingen beschouwd als ze ertoe strekken, door een duurzame en specifieke band te scheppen met die andere rechtspersonen, de boekhoudkundige entiteit in staat te stellen een invloed uit te oefenen op de oriëntatie van het beleid van die rechtspersonen.

Behoudens bewijs van het tegendeel wordt vermoed een deelneming te zijn :

1° het bezit van maatschappelijke rechten die een tiende vertegenwoordigen van het kapitaal, van het maatschappelijk fonds of van een categorie aandelen van een rechtspersoon;

2° het bezit van maatschappelijke rechten die een quotum van minder dan 10 % vertegenwoordigen :

a) als ze, samen met de maatschappelijke rechten die in dezelfde rechtspersoon worden aangehouden door de dochters van de boekhoudkundige entiteit, een tiende bereiken van het kapitaal, van het maatschappelijk fonds of van een categorie aandelen van die rechtspersoon;

b) als de daden van beschikking over die aandelen of de uitoefening van de daaraan verbonden rechten onderworpen zijn aan overeenkomsten of aan eenzijdige verbintenissen die de rechtspersoon heeft aangegaan.

IV.A Deelneming in verbonden entiteiten

Dit zijn deelnemingen in rechtspersonen waarin de boekhoudkundige entiteit een controlebevoegdheid uitoefent. Onder controle moet worden verstaan : de bevoegdheid in rechte of in feite om een doorslaggevende invloed uit te oefenen op de aanstelling van de meerderheid van de bestuurders of zaakvoerders of op de oriëntatie van het beleid.

De controle is in rechte en wordt onweerlegbaar vermoed :

1° als ze voortvloeit uit het bezit van de meerderheid van de stemrechten, verbonden aan het totaal van de aandelen van de rechtspersoon in kwestie;

2° als een boekhoudkundige entiteit het recht heeft de meerderheid van de bestuurders of zaakvoerders te benoemen of te ontslaan;

3° als een boekhoudkundige entiteit krachtens de statuten van de rechtspersoon in kwestie of krachtens met die rechtspersoon gesloten overeenkomsten over de controlebevoegdheid beschikt;

4° als een boekhoudkundige entiteit, op grond van een overeenkomst met andere vennoten van de betrokken rechtspersoon, beschikt over de meerderheid van de stemrechten, verbonden aan het totaal van de aandelen van die rechtspersoon;

5° in geval van gezamenlijke controle.

De controle is in feite als ze voortvloeit uit andere factoren dan de factoren, vermeld in het tweede lid. Een boekhoudkundige entiteit wordt, behoudens bewijs van het tegendeel, vermoed over een controle in feite te beschikken op een rechtspersoon, als ze op de voorlaatste en laatste algemene vergadering van die rechtspersoon stemrechten heeft uitgeoefend die de meerderheid vertegenwoordigen van de stemrechten, verbonden aan de op die algemene vergaderingen vertegenwoordigde aandelen.

IV.B Deelneming in rechtspersonen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat

Dit zijn deelnemingen in alle niet-verbonden entiteiten waarmee rechtstreeks of onrechtstreeks een deelnemingsverhouding bestaat.

IV.A.2 en IV.B.2 Vorderingen

Voor de toepassing van dit besluit worden de vorderingen op bovenvermelde rechtspersonen als vordering beschouwd, ongeacht de contractuele looptijd, de oorsprong of de vorm ervan, als die vorderingen tot doel hebben de eigen activiteiten van de boekhoudkundige entiteit te bevorderen.

IV.C.1 Aandelen

Deze post omvat de maatschappelijke rechten in andere rechtspersonen die geen deelnemingsverhouding vormen en die ertoe strekken, door een duurzame en specifieke band te scheppen met die rechtspersoon, de eigen activiteiten van de boekhoudkundige entiteit te bevorderen.

IV.C.2 Vorderingen en borgtochten in contanten

Onder die post worden opgenomen :

1° de vorderingen, al dan niet belichaamd in effecten, bestemd voor een duurzame ondersteuning van de activiteiten van andere rechtspersonen dan de rechtspersonen, vermeld in post IV.A en IV.B;

2° de borgtochten, in contanten gestort als doorlopende waarborg, onder meer aan openbare besturen of nutsbedrijven.

V. Vorderingen op meer dan één jaar

Onder die post worden de vorderingen opgenomen met een contractuele looptijd van meer dan één jaar. De vorderingen of de gedeelten van de vorderingen met een looptijd van meer dan één jaar, die binnen twaalf maanden vervallen, worden uit die post gelicht en, naargelang van het geval, onder post VII.A of VII.B opgenomen.

Naast de vorderingen waarvoor een titel bestaat, worden de te ontvangen opbrengsten die tijdens het boekjaar of tijdens een vorig boekjaar zijn ontstaan en waarvoor nog geen rechtstitel bestaat, eveneens onder de overeenstemmende posten van deze rubriek opgenomen, als het bedrag ervan vaststaat of met nauwkeurigheid kan worden geschat.

De pro-rataopbrengsten worden evenwel onder de overlopende rekeningen geboekt.

De vorderingen die voor de eigenaar of de verhuurder ontstaan uit de overeenkomsten, vermeld in post III.D van de activa, worden onder post V.B opgenomen.

VI. Voorraden en bestellingen in uitvoering

Onder de post voorraden en bestellingen in uitvoering kunnen de goederen worden opgenomen die door de boekhoudkundige entiteit werden aangekocht of geproduceerd en die zich op het einde van het boekjaar nog in stock bevinden.

Het karakteristieke van projecten en bestellingen in uitvoering is dat de bestelde dienstprestaties voldoende zijn omschreven en dat de prijs met de klant is overeengekomen. Het betreft dienstprestaties en onderhandse werken die voor rekening van derden op bestelling worden uitgevoerd en op het einde van het boekjaar nog niet opgeleverd werden.

VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar

In deze rubriek worden de vorderingen opgenomen waarvan de oorspronkelijke looptijd ten hoogste één jaar bedraagt, evenals de vorderingen of de gedeelten van vorderingen waarvan de oorspronkelijke looptijd mee dan één jaar bedraagt, maar die binnen twaalf maanden vervallen.

Het tweede, derde en vierde lid van de omschrijving van rubriek V. Vorderingen op meer dan één jaar zijn van overeenkomstige toepassing op de vorderingen op ten hoogste één jaar.

Onder post B. Overige vorderingen worden onder meer de door belastingdiensten terug te betalen belastingen vermeld.

VIII. Geldbeleggingen

Onder die post worden onder meer de vorderingen opgenomen op kredietinstellingen, uit termijndeposito's, alsmede de met beleggingsdoeleinden verkregen effecten die niet het kenmerk hebben van financiële vaste activa.

IX. Liquide middelen

De liquide middelen omvatten, behalve de kasmiddelen en de te incasseren vervallen waarden, alleen de tegoeden op zicht bij kredietinstellingen.

X. Overlopende rekeningen

Naast de bedragen, vermeld in artikel 61, worden onder deze post de volgende bedragen opgenomen :

1° de over te dragen kosten, dat wil zeggen de pro-ratakosten die werden gemaakt tijdens het boekjaar of tijdens een vorig boekjaar, maar die ten laste van een of meer volgende boekjaren moeten worden gebracht;

2° de verworven opbrengsten, dat wil zeggen de pro-rataopbrengsten die pas in de loop van een volgend boekjaar zullen worden geïnd, maar die betrekking hebben op een verstreken boekjaar.

§ 2. De inhoud van bepaalde rubrieken van de passiva wordt als volgt gedefinieerd :

I. Fondsen van de vereniging

Dit betreft het patrimonium dat ontstaan is uit het beginvermogen en de permanente financiering van de boekhoudkundige entiteit.

III. Herwaarderingsmeerwaarden

Onder herwaarderingsmeerwaarden moeten worden verstaan de in de rekeningen bijgeschreven, niet-gerealiseerde meerwaarden op vaste activa, overeenkomstig artikelen 42, 43, 47 en 50.

IV. Bestemde fondsen

Het betreft de overschotten die door het instellingsbestuur een welomschreven, kwantificeerbare bestemming hebben gekregen in het kader van de onderwijs-, onderzoeks- en dienstverleningsactiviteit van de boekhoudkundige entiteit.

V. Overgedragen winst/verlies

Dit zijn overschotten/tekorten waaraan het instellingsbestuur van de boekhoudkundige entiteit geen welomschreven, kwantificeerbare bestemming heeft gegeven.

VI. Kapitaalsubsidies

Deze post omvat de kapitaalsubsidies die van overheidswege werden verkregen voor investeringen in vaste activa.

De subsidies die worden aangewend voor de financiering van nieuwe investeringen worden geleidelijk afgeboekt via overboeking naar post I.D Lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies, volgens hetzelfde ritme als de afschrijvingen op de vaste activa voor de verwerving waarvan ze werden verkregen of, in voorkomend geval, ten bedrage van het saldo, bij realisatie of buitengebruikstelling van de vaste activa in kwestie.

Als kapitaalsubsidies worden aangewend ter dekking van kapitaalaflossingen op eerder opgenomen investeringsleningen, moeten ze toegerekend worden op de uitzonderlijke resultaten, rubriek VII.E Andere uitzonderlijke opbrengsten.

Als kapitaalsubsidies worden aangewend ter dekking van de interesten op eerder opgenomen investeringsleningen, moeten ze toegerekend worden op de financiële opbrengsten, rubriek IV.C Andere financiële opbrengsten.

VII. Voorzieningen voor risico's en kosten

VII.A Pensioenen en soortgelijke verplichtingen

Onder die post worden de voorzieningen opgenomen die door de boekhoudkundige entiteit worden gevormd om te voldoen aan de verplichtingen inzake rust- en overlevingspensioen, brugpensioen en andere pensioenen, alsook renten die ze ten opzichte van haar actuele of gewezen contractuele personeel heeft aangegaan.

VIII. Schulden op meer dan één jaar

Onder die post worden de schulden opgenomen die een contractuele looptijd hebben van meer dan één jaar. De schulden of de gedeelten van de schulden op meer dan één jaar die binnen twaalf maanden vervallen, worden uit deze rubriek gelicht en overgebracht naar rubriek IX.A.

De te betalen kosten die in de loop van het boekjaar of van een vorig boekjaar werden gemaakt en waarvoor nog geen titel bestaat, maar waarvan het bedrag vaststaat of met nauwkeurigheid kan worden geschat, worden hier onder de overeenkomstige post geboekt. De pro-ratakosten worden evenwel onder de overlopende rekeningen geboekt.

De verplichtingen die voortvloeien uit achtergestelde leningen, obligatieleningen, leasing of soortgelijke overeenkomsten, worden vermeld onder de daarvoor bestemde posten, ook al zijn ze aangegaan tegenover kredietinstellingen of leveranciers of worden ze door een handelseffect vertegenwoordigd.

Onder de schulden ten aanzien van kredietinstellingen worden onder meer de orderbriefjes (promessen) opgenomen die door de boekhoudkundige entiteit werden onderschreven op naam of aan de order van een kredietinstelling, alsmede de schulden aan kredietinstellingen uit hoofde van bankaccepten die door de boekhoudkundige entiteit in omloop werden gebracht, ook al vinden ze hun oorsprong in de aankoop van goederen en diensten.

IX. Schulden op ten hoogste één jaar

Het tweede tot en met het vierde lid VIII. Schulden op meer dan één jaar zijn van overeenkomstige toepassing.

X. Overlopende rekeningen

Naast de bedragen, vermeld in artikel 53, § 2, worden onder die post de volgende bedragen opgenomen :

1° de toe te rekenen kosten, dat wil zeggen de pro-ratakosten die pas in een later boekjaar zullen worden betaald, maar die betrekking hebben op een verstreken boekjaar;

2° de over te dragen opbrengsten, dat wil zeggen de pro-rataopbrengsten die in de loop van het boekjaar of van een vorig boekjaar zijn geïnd, maar die betrekking hebben op een later boekjaar.

Onderafdeling II. — Inhoud van bepaalde rubrieken van de resultatenrekening

Art. 72. De inhoud van bepaalde rubrieken van de resultatenrekening wordt als volgt gedefinieerd :

I. Bedrijfsopbrengsten

I.A Omzet (Opbrengsten, verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening)

Onder die post worden de opbrengsten opgenomen die de boekhoudkundige entiteit genereert in het kader van haar normale decretale opdrachten van onderwijs, onderzoek en dienstverlening.

I.A.1 Werkingsuitkeringen

I.A.2 Studiegelden en inschrijvingsgelden

I.A.3 Opbrengsten uit onderwijsactiviteiten en verkoop

I.A.4 Sociale toelagen

I.A.5 Dienstverlening en onderzoek op contractuele basis

I.A.6 Toegekende kortingen

I.A.7 Overige

I.B Wijziging in de voorraad goederen in bewerking en gereed product en in bestellingen in uitvoering (toename +, afname -)

Deze post wordt gebruikt voor de toepassing van onder meer artikel 71, § 1, VI. Voorraden en bestellingen in uitvoering, tweede lid.

I.C Geproduceerde vaste activa

I.D Lidgelden, schenkingen, inbrengen om niet, legaten en subsidies

I.E Andere bedrijfsopbrengsten

Onder die post worden de van derden ontvangen en met de activiteiten verbonden opbrengsten opgenomen die :

- 1°) niet hun oorsprong vinden in de onder I.A vermelde activiteiten van de boekhoudkundige entiteit;
- 2°) niet als een financiële of uitzonderlijke opbrengst kunnen worden aangemerkt.

Onder die post worden eveneens de meerwaarden opgenomen die werden verwezenlijkt bij de realisatie van handelsvorderingen en de meerwaarden op materiële vaste activa die gerealiseerd worden in het kader van de gewone activiteiten van de boekhoudkundige entiteit.

II. Bedrijfskosten

II.A Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen

Na aftrek van de toegestane kortingen en van de btw, voor zover die aftrekbaar is, worden onder deze posten de aankopen opgenomen van :

- 1° grondstoffen;
- 2° hulpstoffen;
- 3° diensten, werken en studies, voor zover die een rechtstreekse invloed hebben op de vervaardigingsprijs van de geproduceerde goederen en diensten;
- 4° algemene onderaannemingen;
- 5° onroerende goederen, bestemd voor de verkoop;
- 6° de voorraadwijzigingen met betrekking tot de hiervoor vermelde aankopen.

II.B Diensten en diverse goederen

Na aftrek van de toegestane kortingen en van de belasting over de toegevoegde waarde, voor zover die aftrekbaar is, worden onder die post de kosten opgenomen die verbonden zijn aan de dienstverlening of de levering van goederen door derden in het kader van de activiteiten van de boekhoudkundige entiteit, tenzij die kosten onder rubriek II.A of II.C moeten worden geboekt.

De vergoedingen van uitzendkrachten en ter beschikking van de boekhoudkundige entiteit gestelde personen worden eveneens onder deze post opgenomen, evenals de rechtstreekse en onrechtstreekse bezoldigingen en pensioenen van bestuurders, die niet worden toegekend op grond van een arbeidsovereenkomst.

II.D Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten en op immateriële en materiële vaste activa

Onder die post worden de afschrijvingen en de waardeverminderingen opgenomen die werden geboekt op oprichtingskosten – andere dan de kosten bij uitgifte van leningen en het disagio – en op immateriële en materiële vaste activa, tenzij die afschrijvingen en waardeverminderingen wegens hun uitzonderlijke aard als uitzonderlijke kosten moeten worden geboekt (post VIII.A).

De terugnemingen van afschrijvingen of van waardeverminderingen worden niet onder deze post opgenomen, maar worden geboekt onder de uitzonderlijke opbrengsten (post VII.A).

II.E Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)

Onder die post worden de waardeverminderingen opgenomen die werden geboekt op voorraden of op handelsvorderingen als vermeld in post V.A en VII.A.

De terugnemingen van op voorraden of op handelsvorderingen geboekte waardeverminderingen worden op deze post aangerekend. Voor de voorraden moet die aanrekening niet gebeuren als de toepassing van een van de

Waarderingsmethoden, vermeld in artikel 30, ertoe leidt dat bij de waardebepaling van de uitgaande voorraden rekening wordt gehouden met tijdens vorige boekjaren geboekte waardeverminderingen.

II.F Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)

Onder die post worden in overeenstemming met hoofdstuk IV, afdeling IV, de volgende bedragen opgenomen, voor zover ze een bedrijfsmatig karakter hebben :

- 1° de voorzieningen, gevormd voor risico's en verplichtingen van de boekhoudkundige entiteit;

2° de bestedingen van voorzieningen voor risico's en kosten die vroeger werden gevormd, voor zover die risico's en verplichtingen aanleiding hebben gegeven tot kosten;

3° de terugnemingen van voorzieningen voor risico's en kosten die tijdens een vorig boekjaar werden gevormd voor gewone risico's en verplichtingen van de boekhoudkundige entiteit, en die overtollig zijn gebleken.

II.G Andere bedrijfskosten

Onder die post worden de aan derden betaalde of verschuldigde kosten opgenomen die verbonden zijn aan de activiteiten van de boekhoudkundige entiteit, en die :

1° niet hun oorsprong vinden in een dienstverlening of een levering door derden, binnen het kader van de gewone activiteiten van de boekhoudkundige entiteit;

2° niet als financiële of uitzonderlijke kosten kunnen worden aangemerkt.

In het bijzonder worden onder die post de belastingen opgenomen die als bedrijfskosten moeten worden aangemerkt, zoals de onroerende voorheffing, de belasting op de voertuigen, de belasting op drijfkracht of op tewerkgesteld personeel, de accijnsrechten, de roerende voorheffing, de gemeente-, provincie- en gewestbelastingen, de rechtspersonenbelasting, de uitvoerheffingen.

Onder die post worden eveneens de minderwaarden opgenomen die werden geboekt bij de realisatie van handelsvorderingen, tenzij die minderwaarden gelijk zijn aan het disconto. Het disconto wordt geboekt onder post V.C Andere financiële kosten, en de minderwaarden op materiële vaste activa die gerealiseerd worden in het kader van de gewone activiteiten van de boekhoudkundige entiteit.

IV. Financiële opbrengsten

IV.B Opbrengsten uit vlottende activa

Onder die post worden de opbrengsten (interessen, dividenden, enzovoort) uit activa opgenomen die opgenomen zijn onder post V, VII, VIII, IX en X.

IV.C Andere financiële opbrengsten

De volgende bedragen worden onder die post opgenomen :

1° de meerwaarden, verwezenlijkt bij de realisatie van vorderingen, andere dan handelsvorderingen, van geldbeleggingen en van liquide middelen;

2° de wisselresultaten en de resultaten uit de omrekening van vreemde valuta, tenzij die specifiek verbonden zijn aan een andere post van de resultatenrekening. In dit laatste geval mogen ze onder die post worden opgenomen;

3° alle opbrengsten van financiële aard die geen verband houden met welbepaalde activa, onder meer de kapitaalsubsidies; aangewend ter dekking van de rentelasten op eerder opgenomen investeringsleningen.

V. Financiële kosten

V.A Kosten van schulden

De volgende bedragen worden onder die post opgenomen :

1° de interesten, de commissies en de kosten, verbonden aan schulden;

2° de afschrijving van de kosten bij uitgifte van leningen en van het disagio.

De geactiveerde interesten worden afgetrokken van het bedrag van de onder deze post opgenomen kosten.

V.B Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan die welke opgenomen zijn onder II.E (toevoegingen +, terugnemingen -)

Onder die post worden de waardeverminderingen opgenomen die geboekt zijn op andere vorderingen dan handelsvorderingen, op geldbeleggingen en op liquide middelen. De terugnemingen van waardeverminderingen op die vlottende activa worden eveneens onder deze post geboekt.

V.C Andere financiële kosten

Onder die post worden alle kosten van financiële aard opgenomen die niet werden geboekt onder de post V.A of V.B, en in het bijzonder :

1° de minderwaarden, verwezenlijkt bij de realisatie van vorderingen andere dan handelsvorderingen, van geldbeleggingen en van liquide middelen;

2° het disconto ten laste van de boekhoudkundige entiteit bij het verhandelen van vorderingen (een wissel, een warrant, een factuur, enzovoort);

3° de wisselresultaten en de resultaten uit de omrekening van vreemde valuta, tenzij die specifiek verbonden zijn aan een andere post van de resultatenrekening. In dat laatste geval mogen ze onder die post worden opgenomen;

4° de kosten betreffende posten van het eigen vermogen;

5° de commissies en financiële kosten.

VII. Uitzonderlijke opbrengsten

VII.A Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa

Onder die post worden de volgende bedragen opgenomen :

1° de met toepassing van artikelen 47 en 50, § 1, derde en vierde lid, verrichte terugnemingen van afschrijvingen die tijdens een vorig boekjaar werden geboekt;

2° de terugnemingen van waardeverminderingen die tijdens een vorig boekjaar werden geboekt op immateriële en materiële vaste activa en die te hoog zijn gebleken.

VII.C Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten

Onder die post worden de terugnemingen opgenomen van voorzieningen voor risico's en kosten die tijdens een vorig boekjaar werden gevormd en die te hoog zijn gebleken, tenzij het gaat om voorzieningen die werden gevormd voor risico's en kosten die verband houden met de gewone activiteiten van de boekhoudkundige entiteit.

VII.D Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa

Onder die post worden de meerwaarden opgenomen die worden verwezenlijkt bij de realisering van vaste activa. Gaat het om materiële vaste activa, dan mogen die meerwaarden onder post I.D. Andere bedrijfsopbrengsten worden opgenomen als de realisering past in de gewone activiteiten van de boekhoudkundige entiteit. Dat laatste zal blijken uit de regelmaat waarmee dergelijke activa worden gerealiseerd en het normale karakter daarvan.

VII. E Andere uitzonderlijke opbrengsten

Onder deze rubriek wordt onder meer het gedeelte van de kapitaalsubsidies geboekt dat aangewend wordt ter dekking van de kapitaalsaflossingen op eerder opgenomen investeringsleningen.

VIII. Uitzonderlijke kosten

VIII.A Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa

Voor zover ze van uitzonderlijke aard zijn, worden onder deze post de afschrijvingen en waardeverminderingen opgenomen, vermeld in artikel 16, § 2, artikel 47, § 1, tweede lid, en § 2, en in artikel 50, § 1, tweede lid en § 2.

VIII.C Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)

Onder die post worden de voorzieningen opgenomen die werden gevormd voor risico's en kosten die geen verband houden met de gewone activiteiten van de boekhoudkundige entiteit.

VIII.D Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa

Onder die post worden de minderwaarden opgenomen die worden geboekt bij de realisering van vaste activa. Gaat het om immateriële of materiële vaste activa, dan mogen die minderwaarden onder de post II.G. Andere bedrijfskosten worden opgenomen als de realisering past in de gewone activiteiten van de boekhoudkundige entiteit. Dat laatste zal blijken uit de regelmaat waarmee dergelijke activa worden gerealiseerd en het normale karakter daarvan.

Onderafdeling III. — Inhoud van bepaalde verplichte vermeldingen in de toelichting

Art. 73. De inhoud van bepaalde verplichte vermeldingen in de toelichting wordt gedefinieerd als volgt : niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

00 Zekerheden, gesteld door derden voor rekening van de boekhoudkundige entiteit

Op deze rekening worden de zakelijke of persoonlijke zekerheden geboekt die door derden voor de crediteuren van de boekhoudkundige entiteit zijn gesteld, als waarborg voor de voldoening van actuele of potentiële schulden of verplichtingen die de boekhoudkundige entiteit jegens hen heeft aangegaan.

01 Persoonlijke zekerheden, gesteld voor rekening van derden

Op deze rekening worden de persoonlijke zekerheden geboekt die door de boekhoudkundige entiteit voor derden zijn gesteld of onherroepelijk beloofd als waarborg voor de voldoening van actuele of potentiële schulden, en verplichtingen die de derden hebben aangegaan jegens andere schuldeisers dan de boekhoudkundige entiteit zelf.

De wisselverplichtingen zijn die welke voor de boekhoudkundige entiteit voortvloeien uit door haar getrokken, geëndosseerde of voor aval getekende wissels in omloop, met uitzondering van de door de boekhoudkundige entiteit getrokken bankaccepten.

02 Zakelijke zekerheden, gesteld op eigen activa

Op deze rekening worden de zakelijke zekerheden geboekt waarmee de boekhoudkundige entiteit haar eigen activa heeft bezwaard of die ze onherroepelijk heeft beloofd voor de voldoening van actuele of potentiële schulden en verplichtingen van zichzelf of van derden.

In rekening 021 en 023 betreffende de zekerheidstellingen moet in voorkomend geval een onderscheid worden gemaakt tussen de soorten van bezwaarde activa.

03 Ontvangen zekerheden

Op deze rekening worden de zakelijke en persoonlijke zekerheden geboekt die de boekhoudkundige entiteit heeft ontvangen voor de voldoening van actuele of potentiële schulden en verplichtingen die derden jegens haar hebben aangegaan, met uitzondering van zekerheidstellingen en borgtochten in contanten.

04 Goederen en waarden, gehouden door derden in hun naam, maar ten bate en op risico van de boekhoudkundige entiteit

Op deze rekening worden de goederen en waarden geboekt die ten opzichte van derden aan een ander toebehoren en waarvan de boekhoudkundige entiteit het risico draagt, maar er tevens de opbrengsten uit int, zoals de overeenkomsten tot het houden van een deelneming, als die goederen en waarden niet mogen worden opgenomen in de balans.

05 Verplichtingen tot aan- en verkoop van vaste activa

Op die rekening worden als verplichtingen tot aankoop geboekt de geplaatste bestellingen en de verplichtingen met optie van derden, en als verplichtingen tot verkoop de ontvangen bestellingen en de opties die aan derden op bezittingen van de boekhoudkundige entiteit zijn verleend.

De verplichtingen tot aankoop evenals de verplichtingen tot verkoop die tot de activiteiten van de boekhoudkundige entiteit behoren en haar vermogen of resultaat niet aanmerkelijk beïnvloeden, hoeven niet te worden geboekt.

06 Termijnovereenkomsten

Op deze rekening worden in de daartoe aangelegde rekeningen de koop- en verkoopovereenkomsten op termijn betreffende goederen en vreemde deviezen geboekt, alsmede de daartegenoverstaande betalingsverplichtingen en vorderingen.

07 Goederen en waarden van derden, gehouden door de boekhoudkundige entiteit

Op deze rekening worden de volgende bedragen in afzonderlijke rekeningen geboekt :

1° de gebruiksrechten op lange termijn betreffende goederen die aan derden toebehoren en de daartegenoverstaande verplichtingen, voor zover die rechten en verplichtingen niet in de balans worden vermeld;

2° de goederen en waarden van derden die aan de boekhoudkundige entiteit in bewaring, in consignatie of in bewerking zijn gegeven, alsmede de daartegenoverstaande verplichtingen jegens deponenten en committenten;

3° de goederen en waarden die de boekhoudkundige entiteit uit anderen hoofde voor rekening of ten bate en op risico van derden onder zich houdt, alsmede de daartegenoverstaande verplichtingen.

09 Diverse rechten en verplichtingen

HOOFDSTUK VI. — *Slotbepalingen*

Art. 74. Bij het begin van het eerste boekjaar waarin dit besluit voor een boekhoudkundige entiteit van toepassing wordt, moet een beginbalans opgesteld worden, in overeenstemming met de bepalingen van dit besluit en met het schema dat is opgenomen in bijlage I bij dit besluit.

Elke boekhoudkundige entiteit legt haar beginbalans ter certificatie voor aan de bedrijfsrevisor, waarna ze aan de commissaris van de Vlaamse Regering wordt bezorgd.

Voor de resultatenrekening en de toelichting per 31 december van het eerste boekjaar gelden de bepalingen, vermeld in artikel 66 en 70.

Art. 75. Het besluit van de Vlaamse Regering van 15 november 1995 betreffende de beleidsboekhouding, de jaarrekening en het rekeningenstelsel voor de hogescholen en de VZW's sociale voorzieningen, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001, wordt opgeheven.

Art. 76. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2008.

Art. 77. De Vlaamse minister, bevoegd voor het Onderwijs, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 21 december 2007.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
K. PEETERS

De Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming,
F. VANDENBROUCKE

Bijlage I

NATIONALE BANK VAN BELGIE Balanscentrale

JAARREKENING :
volledig schema voor verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen (1)
in eenheden euro (EUR)

Voor meer informatie omtrent de neerlegging van de jaarrekening kan u terecht op de website van de Balanscentrale : www.balanscentrale.be

Verklarende brochures betreffende de boekhoudkundige verplichtingen voor verenigingen en stichtingen kunnen gedownload worden vanaf de website van de FOD Justitie : www.just.fgov.be/index_nl.htm, onder de rubriek "Publicaties".

(1) Verder in het schema verenigingen genoemd.

INHOUDSOPGAVE

Onderhavig dossier bestaat uit :

1. Het gestandaardiseerde deel van het volledig schema van de jaarrekening dat onder meer omvat :
 - de elementen die toelaten de vereniging te identificeren, met de volledige lijst van de bestuurders en commissarissen (bladen VOL-vzw 1 en VOL-vzw 1bis);
 - de balans (bladen VOL-vzw 2 en VOL-vzw 3);
 - de resultatenrekening :
 - in staffelvorm (bladen VOL-vzw 4 en VOL-vzw 5);
 - in scontroform (bladen VOL-vzw 4bis en VOL-vzw 5bis);
 - de toelichting (bladen VOL-vzw 6 tot VOL-vzw 18);
 - de sociale balans (bladen VOL-vzw 19 tot VOL-vzw 21).
2. Een opgave van de bijkomende inlichtingen die moeten worden verstrekt. De betrokken bladen dragen geen nummer omdat ze niet bedoeld zijn om te worden neergelegd.

nr.	VOL-vzw 2.		
1. BALANS NA WINSTVERDELING			
ACTIVA			
VASTE ACTIVA			
Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar	
		<input type="text"/>	<input type="text"/>
I. Oprichtingskosten (toelichting I)	20	_____	_____
II. Immateriële vaste activa (toel. II)	21	_____	_____
III. Materiële vaste activa (toel. III)	22/27	_____	_____
A. Terreinen en gebouwen	22	_____	_____
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	22/91	_____	_____
2. Overige	22/92	_____	_____
B. Installaties, machines en uitrusting	23	_____	_____
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	231	_____	_____
2. Overige	232	_____	_____
C. Meubilair en rollend materieel	24	_____	_____
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	241	_____	_____
2. Ander	242	_____	_____
D. Leasing en soortgelijke rechten	25	_____	_____
E. Overige materiële vaste activa	26	_____	_____
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	261	_____	_____
2. Overige	262	_____	_____
F. Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	27	_____	_____
IV. Financiële vaste activa (toel. IV en V)	28	_____	_____
A. Verbonden entiteiten	280/1	_____	_____
1. Deelnemingen in verbonden vennootschappen	280	_____	_____
2. Vorderingen	281	_____	_____
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	282/3	_____	_____
1. Deelnemingen	282	_____	_____
2. Vorderingen	283	_____	_____
C. Andere financiële vaste activa	284/8	_____	_____
1. Aandelen	284	_____	_____
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	285/8	_____	_____

nr.	VOL-vzw 2bis.		
	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
ACTIVA (vervolg)			
VLOTTENDE ACTIVA			
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	<input type="text"/>	<input type="text"/>
A. Handelsvorderingen	290
B. Overige vorderingen	291
. waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	2915
VI. Voorraden en bestellingen in uitvoering	3	<input type="text"/>	<input type="text"/>
A. Voorraden	30/36
1. Grond- en hulpstoffen	30/31
2. Goederen in bewerking	32
3. Gereed product	33
4. Handelsgoederen	34
5. Onroerende goederen bestemd voor verkoop	35
6. Vooruitbetalingen	36
B. Bestellingen in uitvoering	37
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	<input type="text"/>	<input type="text"/>
A. Handelsvorderingen	40
B. Overige vorderingen	41
. waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	415
VIII. Geldbeleggingen (toel. VI)	50/53	<input type="text"/>	<input type="text"/>
IX. Liquide middelen	54/58	<input type="text"/>	<input type="text"/>
X. Overlopende rekeningen (toel. VII)	490/1	<input type="text"/>	<input type="text"/>
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	<input type="text"/>	<input type="text"/>

nr.			VOL-vzw 3.
	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
PASSIVA			
EIGEN VERMOGEN			
	10/15	[]	[]
I. Fondsen van de vereniging	10	_____	_____
A. Beginvermogen	100	_____	_____
B. Permanente financiering	101	_____	_____
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	_____	_____
IV. Bestemde fondsen (toel. VIII)	13	_____	_____
V. Overgedragen winst	140	_____	_____
Overgedragen verlies	(-) 141	([])	([])
VI. Kapitaalsubsidies	15	_____	_____
VOORZIENINGEN			
VII. A. Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	[]	[]
1. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	_____	_____
2. Belastingen	161	_____	_____
3. Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	_____	_____
4. Overige risico's en kosten (toel. IX)	163/5	_____	_____
B. Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht (toel. IX)	168	_____	_____
SCHULDEN			
VIII. Schulden op meer dan één jaar (toel. X)	17/49	[]	[]
A. Financiële schulden	170/4	_____	_____
1. Achtergestelde leningen	170	_____	_____
2. Niet-achtergestelde obligatieleningen	171	_____	_____
3. Leasingschulden en soortgelijke schulden	172	_____	_____
4. Kredietinstellingen	173	_____	_____
5. Overige leningen	174	_____	_____
B. Handelsschulden	175	_____	_____
1. Leveranciers	1750	_____	_____
2. Te betalen wissels	1751	_____	_____
C. Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	176	_____	_____
D. Andere schulden	179	_____	_____
1. Rentedragend	1790	_____	_____
2. Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	1791	_____	_____
3. Borgtochten ontvangen in contanten	1792	_____	_____
IX. Schulden op ten hoogste één jaar (toel. X)	42/48	_____	_____
A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	_____	_____
B. Financiële schulden	43	_____	_____
1. Kredietinstellingen	430/8	_____	_____
2. Overige leningen	439	_____	_____
C. Handelsschulden	44	_____	_____
1. Leveranciers	440/4	_____	_____
2. Te betalen wissels	441	_____	_____
D. Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	46	_____	_____
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	_____	_____
1. Belastingen	450/3	_____	_____
2. Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	_____	_____
F. Andere schulden	48	_____	_____
1. Vervallen obligaties, coupons en borgtochten ontvangen in contanten	480/8	_____	_____
2. Rentedragend	4890	_____	_____
3. Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	4891	_____	_____
X. Overlopende rekeningen (toel. XI)	492/3	_____	_____
TOTAAL DER PASSIVA		10/49	_____

nr.	VOL-vzw 4.		
	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
2. RESULTATENREKENING <i>(in staffelvorm)</i>			
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	_____	_____
A. Omzet (toelichting XII, A)	70
B. Wijziging in de voorraad goederen in bewerking en gereed product en in de bestellingen in uitvoering (toename +, afname -)	71
C. Geproduceerde vaste activa	72
D. Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies (toel. XII, B) ...	73
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74
II. Bedrijfskosten	60/64	(_____)	(_____)
A. Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60
1. Inkopen	600/8
2. Wijziging in de voorraad (toename -, afname +)	609
B. Diensten en diverse goederen	61
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen (toel. XII, C2)	62
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	630
E. Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -) (toel. XII, D)	631/4
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -) (toel. XII, C3 en E)	635/8
G. Andere bedrijfskosten (toel. XII, F)	640/8
H. Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten	649	(.....)	(.....)
III. Bedrijfswinst	70/64		
Bedrijfsverlies	64/70	(.....)	(.....)
IV. Financiële opbrengsten	75	_____	_____
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751
C. Andere financiële opbrengsten (toel. XIII, A)	752/9
V. Financiële kosten	65	(_____)	(_____)
A. Kosten van schulden (toel. XIII, B en C)	650
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -) (toel. XIII, D)	651
C. Andere financiële kosten (toel. XIII, E)	652/9
VI. Winst uit de gewone bedrijfsuitoefening	70/65		
Verlies uit de gewone bedrijfsuitoefening	65/70	(.....)	(.....)

nr.	VOL-vzw 5.		
	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
2. RESULTATENREKENING (vervolg) <i>(in staffelvorm)</i>			
VI. Winst uit de gewone bedrijfsuitoefening	(70/65)	[]	[]
Verlies uit de gewone bedrijfsuitoefening	(65/70)	([])	([])
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	_____	_____
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten (toel. XIV, A)	764/9
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	(_____)	(_____)
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663
E. Andere uitzonderlijke kosten (toel. XIV, B)	664/8
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	(.....)	(.....)
IX. Winst van het boekjaar	70/66	[]	[]
Verlies van het boekjaar	66/70	([])	([])

nr.	VOL-vzw 4bis.		
Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar	
2. RESULTATENREKENING <i>(in scotrovorm)</i>			
KOSTEN			
II. Bedrijfskosten	60/64	_____	_____
A. Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60
1. Inkopen	600/8
2. Wijziging in de voorraad (toename -, afname +)	609
B. Diensten en diverse goederen	61
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen (toel. XII, C2)	62
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	630
E. Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -) (toel. XII, D)	631/4
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -) (toel. XII, C3 en E)	635/8
G. Andere bedrijfskosten (toel. XII, F)	640/8
H. Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten (-)	649	(.....)	(.....)
V. Financiële kosten	65	_____	_____
A. Kosten van schulden (toel. XIII, B en C)	650
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II.E (toevoegingen +, terugnemingen -) (toel. XIII, D)	651
C. Andere financiële kosten (toel. XIII, E)	652/9
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	_____	_____
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663
E. Andere uitzonderlijke kosten (toel. XIV, B)	664/8
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	(.....)	(.....)
IX. Winst van het boekjaar	70/66	_____	_____
TOTAAL	60/66		

nr.	VOL-vzw 5bis.		
	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
2. RESULTATENREKENING (vervolg) <i>(in scontrovorm)</i>			
OPBRENGSTEN			
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	_____	_____
A. Omzet (toel. XII, A)	70
B. Wijziging in de voorraad goederen in bewerking en gereed product en in de bestellingen in uitvoering (toename +, afname -)	71
C. Geproduceerde vaste activa	72
D. Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies (toel. XII, B)	73
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74
IV. Financiële opbrengsten	75	_____	_____
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751
C. Andere financiële opbrengsten (toel. XIII, A)	752/9
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	_____	_____
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardever- minderingen op immateriële en materiële vaste activa	760
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten (toel. XIV, A)	764/9
IX. Verlies van het boekjaar	66/70	_____	_____
TOTAAL	70/76	_____	_____

nr.

VOL-vzw 6.

3. TOELICHTING

I. STAAT VAN DE OPRICHTINGSKOSTEN (post 20 van de activa)

Nettoboekwaarde per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar :

. Nieuwe kosten van het boekjaar

. Afschrijvingen (-)

. Andere (+)(-)

Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar

Waarvan : - Kosten van oprichting, kosten bij uitgifte van leningen en andere oprichtingskosten

- Herstructureringskosten

Codes	Bedragen
8001
8002
8003	(.....)
8004
8005
200/2
204

nr.

VOL-vzw 7.

II. STAAT VAN DE IMMATERIELE VASTE ACTIVA (post 21 van de activa)

Codes	1. Kosten van onderzoek en ontwikkeling	2. Concessies, octrooien licenties, enz.
a) AANSCHAFFINGSWAARDE		
Per einde van het vorige boekjaar	801
..... Mutaties tijdens het boekjaar :		
. Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	802
. Overdrachten en buitengebruikstellingen	803	(.....) (.....)
. Overboekingen van een post naar een andere	804	(+)(-)
Per einde van het boekjaar	805	
c) AFSCHRIJVINGEN EN WAARDEVERMINDERINGEN		
Per einde van het vorige boekjaar	806
Mutaties tijdens het boekjaar :		
. Geboekt	807
. Teruggenomen want overtollig	808	(.....) (.....)
. Verworven van derden	809
. Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	810	(.....) (.....)
. Overgeboekt van een post naar een andere	811	(+)(-)
Per einde van het boekjaar	812	
d) NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR (a)-(c)	813	

Codes	3. Goodwill	4. Vooruitbetalingen
a) AANSCHAFFINGSWAARDE		
Per einde van het vorige boekjaar	801
..... Mutaties tijdens het boekjaar :		
. Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	802
. Overdrachten en buitengebruikstellingen	803	(.....) (.....)
. Overboekingen van een post naar een andere	804	(+)(-)
Per einde van het boekjaar	805	
c) AFSCHRIJVINGEN EN WAARDEVERMINDERINGEN		
Per einde van het vorige boekjaar	806
Mutaties tijdens het boekjaar :		
. Geboekt	807
. Teruggenomen want overtollig	808	(.....) (.....)
. Verworven van derden	809
. Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	810	(.....) (.....)
. Overgeboekt van een post naar een andere	811	(+)(-)
Per einde van het boekjaar	812	
d) NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR (a)-(c)	813	

nr.

VOL-vzw 8.

III. STAAT VAN DE MATERIELE VASTE ACTIVA (posten 22 tot 27 van de activa)

	Codes	1. Terreinen en gebouwen (post 22)	2. Installaties, machines en uitrusting (post 23)	3. Meubilair en rollend materieel (post 24)
a) AANSCHAFFINGSWAARDE				
Per einde van het vorige boekjaar	815
Mutaties tijdens het boekjaar :				
. Aanschaffingen, inclusief de geproduceerde vaste activa	816
. Overdrachten en buitengebruikstellingen (-)	817	(.....)	(.....)	(.....)
. Overboekingen van een post naar een andere (+)(-)	818
Per einde van het boekjaar	819
b) MEERWAARDEN				
Per einde van het vorige boekjaar	820
Mutaties tijdens het boekjaar :				
. Geboekt	821
. Verworven van derden	822
. Afgeboekt	823	(.....)	(.....)	(.....)
. Overgeboekt van een post naar een andere (+)(-)	824
Per einde van het boekjaar	825
c) AFSCHRIJVINGEN EN WAARDEVERMINDERINGEN				
Per einde van het vorige boekjaar	826
Mutaties tijdens het boekjaar :				
. Geboekt	827
. Teruggenomen want overtollig (-)	828	(.....)	(.....)	(.....)
. Verworven van derden	829
. Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen (-)	830	(.....)	(.....)	(.....)
. Overgeboekt van een post naar een andere (+)(-)	831
Per einde van het boekjaar	832
d)				
(a)+(b)-(c)	833
e)				
vereniging	834

nr. _____

VOL-vzw 8bis.

III. STAAT VAN DE MATERIELE VASTE ACTIVA (posten 22 tot 27 van de activa, vervolg)

	Codes	4. Leasing en soortgelijke rechten (post 25)	5. Overige materiële vaste activa (post 26)	6. Activa in aanbouw en vooruitbetalingen (post 27)
a) AANSCHAFFINGSWAARDE				
Per einde van het vorige boekjaar	815
Mutaties tijdens het boekjaar :				
. Aanschaffingen, inclusief de geproduceerde vaste activa	816
. Overdrachten en buitengebruikstellingen	817	(.....)	(.....)	(.....)
. Overboekingen van een post naar een andere	818
Per einde van het boekjaar	819
b) MEERWAARDEN				
Per einde van het vorige boekjaar	820
Mutaties tijdens het boekjaar :				
. Geboekt	821
. Verworven van derden	822
. Afgeboekt	823	(.....)	(.....)	(.....)
. Overgeboekt van een post naar een andere	824
Per einde van het boekjaar	825
c) AFSCHRIJVINGEN EN WAARDEVERMINDERINGEN				
Per einde van het vorige boekjaar	826
Mutaties tijdens het boekjaar :				
. Geboekt	827
. Teruggenomen want overtollig	828	(.....)	(.....)	(.....)
. Verworven van derden	829
. Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	830	(.....)	(.....)	(.....)
. Overgeboekt van een post naar een andere	831
Per einde van het boekjaar	832
d) NETTOBOEKWAARDE PER EINDE BOEKJAAR				
(a)+(b)-(c)	833
Waarvan: . Terreinen en gebouwen	250
. Installaties, machines en uitrusting	251
. Meubilair en rollend materieel	252
e) WAARVAN: in volle eigendom van de vereniging	834	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx		xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

nr. _____

VOL-vzw 9.

IV. STAAT VAN DE FINANCIËLE VASTE ACTIVA (post 28 van de activa)

	Codes	1. Verbonden entiteiten <i>(post 280)</i>	2. Vennootschappen met deelnemingsverhouding <i>(post 282)</i>	3. Andere <i>(post 284)</i>
1. Deelnemingen en aandelen				
a) AANSCHAFFINGSWAARDEN				
Per einde van het vorige boekjaar	835
Mutaties tijdens het boekjaar :				
. Aanschaffingen	836
. Overdrachten en buitengebruikstellingen (-)	837	(.....)	(.....)	(.....)
. Overboekingen van een post naar een andere (+)(-)	838
Per einde van het boekjaar	839
b) MEERWAARDEN				
Per einde van het vorige boekjaar	840
Mutaties tijdens het boekjaar :				
. Geboekt	841
. Verworven van derden	842
. Afgeboekt (-)	843	(.....)	(.....)	(.....)
. Overgeboekt van een post naar een andere (+)(-)	844
Per einde van het boekjaar	845
c) WAARDEVERMINDERINGEN				
Per einde van het vorige boekjaar	846
Mutaties tijdens het boekjaar :				
. Geboekt	847
. Teruggenomen want overtollig (-)	848	(.....)	(.....)	(.....)
. Verworven van derden	849
. Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen (-)	850	(.....)	(.....)	(.....)
. Overgeboekt van een post naar een andere (+)(-)	851
Per einde van het boekjaar	852
d) NIET-OPGEVRAAGDE BEDRAGEN				
Per einde van het vorige boekjaar	853
Mutaties tijdens het boekjaar (+)(-)	854
Per einde van het boekjaar	855
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR (a) + (b) - (c) - (d)	856
2. Vorderingen				
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET VORIGE BOEKJAAR	857	<i>(post 281)</i>	<i>(post 283)</i>	<i>(post 285/8)</i>
Mutaties tijdens het boekjaar :				
. Toevoegingen	858
. Terugbetalingen (-)	859	(.....)	(.....)	(.....)
. Geboekte waardeverminderingen (-)	860	(.....)	(.....)	(.....)
. Teruggenomen waardeverminderingen	861
. Wisselkoersverschillen (+)(-)	862
. Overige (+)(-)	863
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	864
GECUMULEERDE WAARDEVERMINDERINGEN OP VORDERINGEN PER EINDE BOEKJAAR	865

nr.

VOL-vzw 11.

V. B. ENTITEITEN WAARVOOR DE VERENIGING ONBEPERKT AANSPRAKELIJK IS IN HAAR HOEDANIGHEID VAN ONBEPERKT AANSPRAKELIJK VENNOOT OF LID

De jaarrekening van elk van de entiteiten waarvoor de vereniging onbeperkt aansprakelijk is, wordt bij de voorliggende jaarrekening gevoegd en samen hiermee openbaar gemaakt, tenzij de jaarrekeningen van deze entiteit in België worden bekendgemaakt op een wijze die strookt met de bekendmaking van de rekeningen van vennootschappen of van verenigingen. In voorkomend geval wordt deze bijzonderheid vermeld.

NAAM, volledig adres van de ZETEL, RECHTSVORM en, zo het een entiteit naar Belgisch recht betreft, het ONDERNEMINGSNUMMER

V. C. ANDERE VERBONDEN ENTITEITEN

NAAM, volledig adres van de ZETEL, RECHTSVORM en, zo het een entiteit naar Belgisch recht betreft, het ONDERNEMINGSNUMMER

nr.

VOL-vzw 12.

VI. GELDBELEGGINGEN (post 50/53 van de activa)

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
Aandelen	51		
Boekwaarde verhoogd met het niet-opgevraagde bedrag	8681
Niet-opgevraagd bedrag	8682	(.....)	(.....)
Vastrentende effecten	52		
waarvan uitgegeven door kredietinstellingen	8684
Termijnrekeningen bij kredietinstellingen	53		
met een resterende looptijd of opzegtermijn van :			
. hoogstens één maand	8686
. meer dan één maand en hoogstens één jaar	8687
. meer dan één jaar	8688
Hierboven niet-opgenomen overige geldbeleggingen	8689		

VII. OVERLOPENDE REKENINGEN

Uitsplitsing van de post 490/1 van de activa, indien daaronder een belangrijke bedrag voorkomt.

.....

.....

.....

Boekjaar
.....
.....
.....
.....

VIII. STAAT VAN DE BESTEMDE FONDSEN (post 13 van de passiva)

FONDSEN BESTEMD OM EEN SOCIAAL PASSIEF TE DEKKEN

Waarderingsregels gekozen om het bestemde bedrag te bepalen.

Code	Boekjaar
131

(eventueel vervolg op blz.)

IX. VOORZIENINGEN

Uitsplitsing van de post 163/5 ("Voorzieningen voor overige risico's en kosten") van de passiva, indien daaronder een belangrijk bedrag voorkomt.

.....

.....

Uitsplitsing van de post 168 ("Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht") van de passiva, indien daaronder een belangrijk bedrag voorkomt.

.....

.....

Boekjaar
.....
.....
.....
.....
.....

nr. _____

VOL-vzw 13.

X. STAAT VAN DE SCHULDEN**A. UITSPLITSING VAN DE SCHULDEN MET EEN OORSPRONKELIJKE LOOPTIJD VAN MEER DAN EEN JAAR, NAAR GELANG HUN RESTERENDE LOOPTIJD**

Financiële schulden

1. Achtergestelde leningen

2. Niet-achtergestelde obligatieleningen

3. Leasingschulden en soortgelijke schulden.....

4. Kredietinstellingen

5. Overige leningen

Handelsschulden

1. Leveranciers

2. Te betalen wissels

Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen

Overige schulden

TOTAAL

Codes	SCHULDEN MET EEN RESTERENDE LOOPTIJD VAN		
	1. hoogstens één jaar	2. meer dan één jaar doch hoogstens 5 jaar	3. meer dan 5 jaar
	(post 42)	(post 17)	
880			
881			
882			
883			
884			
885			
886			
887			
888			
889			
890			
891			

B. GEWAARBORGDE SCHULDEN

(begrepen in de posten 17 en 42/48 van de passiva)

Financiële schulden

1. Achtergestelde leningen

2. Niet-achtergestelde obligatieleningen

3. Leasingschulden en soortgelijke schulden

4. Kredietinstellingen

5. Overige leningen

Handelsschulden.....

1. Leveranciers

2. Te betalen wissels

Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen

Schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten

1. Belastingen

2. Bezoldigingen en sociale lasten

Overige schulden

TOTAAL

Codes	SCHULDEN (OF GEDEELTE VAN DE SCHULDEN) GEWAARBORGD DOOR	
	1. Belgische overheidsinstellingen	2. zakelijke zekerheden gesteld of onherroepelijk beloofd op activa van de vereniging
	892	
893		
894		
895		
896		
897		
898		
899		
900		
901		
902		
903	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
904		
905		
906		

C. SCHULDEN M.B.T. BELASTINGEN, BEZOLDIGINGEN EN SOCIALE LASTEN

1. **Belastingen** (post 450/3 van de passiva)

a) **Vervallen** belastingenschulden

b) Niet-vervallen belastingenschulden

c) Geraamde belastingenschulden

2. **Bezoldigingen en sociale lasten** (post 454/9 van de passiva)

a) **Vervallen** schulden ten aanzien van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid

b) Andere schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten

Codes	Boekjaar
9072
9073
450
9076
9077

nr.

VOL-vzw 15.

XIII. FINANCIËLE RESULTATEN**A. ANDERE FINANCIËLE OPBRENGSTEN (post 752/9)**

Uitsplitsing van de overige financiële opbrengsten, indien het belangrijke bedragen betreft.

.....

B. AFSCHRIJVINGEN VAN KOSTEN BIJ UITGIFTE VAN LENINGEN EN VAN DISAGIO**C. GEACTIVEERDE INTERESTEN****D. WAARDEVERMINDERINGEN OP VLOTTENDE ACTIVA (post 651)**

Geboekt 6510
 Teruggenomen (-) 6511 (.....) (.....)

E. ANDERE FINANCIËLE KOSTEN (post 652/9)

Bedrag van het disconto ten laste van de vereniging bij de verhandeling van vorderingen 653

VOORZIENINGEN MET FINANCIËEL KARAKTER

Gevormd 6560
 Aangewend en teruggenomen (-) 6561 (.....) (.....)

Uitsplitsing van de overige financiële kosten, indien het belangrijke bedragen betreft.

.....

Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar

6501
6503
6510
6511	(.....)	(.....)
653
6560
6561	(.....)	(.....)

XIV. UITZONDERLIJKE RESULTATEN**A. Uitsplitsing van de ANDERE UITZONDERLIJKE OPBRENGSTEN (post 764/9), indien het belangrijke bedragen betreft.**

.....

B. Uitsplitsing van de ANDERE UITZONDERLIJKE KOSTEN (post 664/8), indien het belangrijke bedragen betreft.

.....

Codes	Boekjaar

XVI. BELASTING OP DE TOEGEVOEGDE WAARDE EN BELASTINGEN TEN LASTE VAN DERDEN**A. De belasting op de toegevoegde waarde in rekening gebracht:**

1. aan de vereniging (aftrekbaar) 9145
 2. door de vereniging 9146

B. De ingehouden bedragen ten laste van derden bij wijze van:

1. bedrijfsvoorheffing 9147
 2. roerende voorheffing 9148

Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
9145
9146
9147
9148

XVII. NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN**Persoonlijke zekerheden die door de vereniging werden gesteld of onherroepelijk beloofd als waarborg voor schulden of verplichtingen van derden**

Waarvan:

De door de vereniging geëndosseerde handelseffecten in omloop
 De door de vereniging getrokken of voor aval getekende handelseffecten
 Het maximumbedrag ten belope waarvan andere verplichtingen van derden door de vereniging zijn gewaarborgd

Codes	Boekjaar
9149
9150
9151
9153

nr. _____

VOL-vzw 16.

XVII. NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN (vervolg)

Zakelijke zekerheden die door de vereniging werden gesteld of onherroepelijk beloofd op haar eigen activa

- Hypotheken :
 - .. boekwaarde van de bezwaarde activa
 - .. bedrag van de inschrijving
- Pand op het handelsfonds :
 - .. bedrag van de inschrijving
- Pand op andere activa :
 - .. boekwaarde van de in pand gegeven activa
- Zekerheden op de nog te verwerven activa :
 - .. bedrag van de betrokken activa

Codes	Boekjaar	
	als waarborg voor schulden en verplichtingen	
	1. van de vereniging	2. van derden
916
917
918
919
920

De goederen en waarden gehouden door derden in hun naam maar ten bate en op risico van de vereniging, voor zover deze goederen en waarden niet in de balans zijn opgenomen

.....

Belangrijke verplichtingen tot aankoop van vaste activa

.....

Belangrijke verplichtingen tot verkoop van vaste activa

.....

Termijnverrichtingen :

- .. Gekochte (te ontvangen) goederen
- .. Verkochte (te leveren) goederen
- .. Gekochte (te ontvangen) deviezen
- .. Verkochte (te leveren) deviezen

Codes	Boekjaar
9213
9214
9215
9216

Verplichtingen voortvloeiend uit de technische waarborgen verbonden aan reeds gepresteerde verkopen of diensten

(eventueel vervolg op blz. _____)

Belangrijke hangende geschillen en andere belangrijke verplichtingen

(eventueel vervolg op blz. _____)

nr. _____

VOL-vzw 17.

XVII. NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN (vervolg)

In voorkomend geval, een beknopte beschrijving van de regeling inzake het aanvullend rust- of overlevingspensioen ten behoeve van de personeels- of directieleden, met opgave van de genomen maatregelen om de daaruit voortvloeiende kosten te dekken

Pensioenen die door de vereniging zelf worden gedragen :

- . geschat bedrag van de verplichtingen die voortvloeien uit reeds gepresteerd werk
- wijze waarop dit bedrag wordt berekend

Code	Boekjaar
9220	

XVIII. BETREKKINGEN MET VERBONDEN ENTITEITEN EN MET VENNOOTSCHAPPEN WAARMEE EEN DEELNEMINGS-VERHOUDING BESTAAT : zie blz. VOL-vzw 18.**XIX. FINANCIËLE BETREKKINGEN MET**

- A. BESTUURDERS
- B. NATUURLIJKE OF RECHTSPERSONEN DIE DE VERENIGING RECHTSTREEKS OF ONRECHTSTREEKS CONTROLEREN ZONDER VERBONDEN ENTITEITEN TE ZIJN
- C. ANDERE ENTITEITEN DIE DOOR DE ONDER B. VERMELDE PERSONEN RECHTSTREEKS OF ONRECHTSTREEKS GECONTROLEERD WORDEN

1. Uitstaande vorderingen op deze personen
2. Waarborgen toegestaan in hun voordeel
3. Andere betekenisvolle verplichtingen aangegaan in hun voordeel

Codes	Boekjaar
9500
9501
9502

Voornaamste voorwaarden betreffende de posten 9500, 9501 en 9502

4. Rechtstreekse en onrechtstreekse bezoldigingen en ten laste van de resultatenrekening toegekende pensioenen, voor zover deze vermelding niet uitsluitend of hoofdzakelijk betrekking heeft op de toestand van een enkel identificeerbaar persoon :

- aan bestuurders
- aan oud-bestuurders

Codes	Boekjaar
9503
9504

nr. _____

VOL-vzw 18.

XVIII. BETREKKINGEN MET VERBONDEN ENTITEITEN EN MET VENNOOTSCHAPPEN WAARMEE EEN DEELNEMINGSVERHOUDING BESTAAT

	Codes	1. VERBONDEN ENTITEITEN		2. VENNOOTSCHAPPEN WAARMEE EEN DEELNEMINGSVERHOUDING BESTAAT	
		Boekjaar	Vorig boekjaar	Boekjaar	Vorig boekjaar
1. FINANCIËLE VASTE ACTIVA	925				
Deelnemingen	926
Vorderingen: achtergestelde	927
andere	928
2. VORDERINGEN	929				
Op meer dan één jaar	930
Op hoogstens één jaar	931
3. GELDBELEGGINGEN	932				
Aandelen	933		
Vorderingen	934		
4. SCHULDEN	935				
Op meer dan één jaar	936
Op hoogstens één jaar	937

- 5. - Door de vereniging gestelde of onherroepelijk beloofde **PERSOONLIJKE EN ZAKELIJKE ZEKERHEDEN** als waarborg voor schulden of verplichtingen van verbonden entiteiten
- Door verbonden entiteiten gestelde of onherroepelijk beloofde **PERSOONLIJKE EN ZAKELIJKE ZEKERHEDEN** als waarborg voor schulden of verplichtingen van de vereniging
- 6. ANDERE BETEKENISVOLLE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN**
- 7. FINANCIËLE RESULTATEN**
- Opbrengsten uit financiële vaste activa
- Opbrengsten uit vlottende activa
- Andere financiële opbrengsten
- Kosten van schulden
- Andere financiële kosten
- 8. REALISATIE VAN VASTE ACTIVA**
- Verwezenlijkte meerwaarden
- Verwezenlijkte minderwaarden
- 9. OMZET, LIDGELD, SCHENKINGEN, LEGATEN EN SUBSIDIES ALSOOK ANDERE BEDRIJFSOPBRENGSTEN**

	Codes	VERBONDEN ENTITEITEN	
		Boekjaar	Vorig boekjaar
	9381		
	9391		
	9401		
	9421
	9431
	9441
	9461
	9471
	9481
	9491
	9493

nr.

VOL-vzw 19.

4. SOCIALE BALANS

Nummers van de paritaire comités die voor de vereniging bevoegd zijn :

I. STAAT VAN DE TEWERKGESTELDE PERSONEN

A. WERKNEMERS INGESCHREVEN IN HET PERSONEELSREGISTER

	Codes	1. Voltijds (boekjaar)	2. Deeltijds (boekjaar)	3. Totaal (T) of voltijdse equivalenten (VTE) (boekjaar)	4. Totaal (T) of totaal in voltijdse equivalenten (VTE) (vorig boekjaar)
1. Tijdens het boekjaar en het vorige boekjaar					
Gemiddeld aantal werknemers.....	100(VTE)(VTE)
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	101(T)(T)
Personeelskosten.....	102(T)(T)
Bedrag van de voordelen bovenop het loon	103	xxxxxxxxxxxxxxxx	xxxxxxxxxxxxxxxx(T)(T)

2. Op de afsluitingsdatum van het boekjaar

a. Aantal werknemers ingeschreven in het personeelsregister

b. Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst

Overeenkomst voor een onbepaalde tijd

Overeenkomst voor een bepaalde tijd

Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk.....

Vervangingsovereenkomst

c. Volgens het geslacht

Mannen

Vrouwen

d. Volgens de beroepscategorie

Directiepersoneel

Bedienden

Arbeiders

Andere

Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
105
110
111
112
113
120
121
130
134
132
133

B. UITZENDKRACHTEN EN TER BESCHIKING VAN DE VERENIGING GESTELDE PERSONEN

Tijdens het boekjaar

Gemiddeld aantal tewerkgestelde personen.....

Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren

Kosten voor de vereniging.....

Codes	1. Uitzendkrachten	2. van de vereniging gestelde personen
150
151
152

nr. _____

VOL-vzw 20.

II. TABEL VAN HET PERSONEELSVLOEP TIJDENS HET BOEKJAAR

A. INGETREDEN		Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
a. Aantal werknemers die tijdens het boekjaar in het personeelsregister werden ingeschreven		205
b. Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst					
	Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	210
	Overeenkomst voor een bepaalde tijd	211
	Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk	212
	Vervangingsovereenkomst	213
c. Volgens het geslacht en het studieniveau					
Mannen :	lager onderwijs	220
	secundair onderwijs	221
	hoger niet-universitair onderwijs	222
	universitair onderwijs	223
Vrouwen :	lager onderwijs	230
	secundair onderwijs	231
	hoger niet-universitair onderwijs	232
	universitair onderwijs	233

B. UITGETREDEN		Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
a. Aantal werknemers met een in het personeelsregister opgetekende datum waarop hun overeenkomst tijdens het boekjaar een einde nam		305
b. Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst					
	Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	310
	Overeenkomst voor een bepaalde tijd	311
	Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk	312
	Vervangingsovereenkomst	313
c. Volgens het geslacht en het studieniveau					
Mannen :	lager onderwijs	320
	secundair onderwijs	321
	hoger niet-universitair onderwijs	322
	universitair onderwijs	323
Vrouwen :	lager onderwijs	330
	secundair onderwijs	331
	hoger niet-universitair onderwijs	332
	universitair onderwijs	333
d. Volgens de reden van beëindiging van de overeenkomst					
	Pensioen	340
	Brugpensioen	341
	Afdanking	342
	Andere reden	343
Waarvan :	het aantal werknemers dat als zelfstandige ten minste op halftijdse basis diensten blijft verlenen aan de vereniging	350

nr. _____

VOL-vzw 21.

III. STAAT OVER HET GEBRUIK VAN DE MAATREGELEN TEN GUNSTE VAN DE WERKGELEGENHEID TIJDENS HET BOEKJAAR

MAATREGELEN TEN GUNSTE VAN DE WERKGELEGENHEID

1. Maatregelen met een financieel voordeel *

- 1.1. Voordeelbanenplan (ter aanmoediging van de indienst-neming van werkzoekenden die tot risicogroepen behoren) 414
- 1.2. Conventioneel halftijds brugpensioen 411
- 1.3. Volledige loopbaanonderbreking 412
- 1.4. Vermindering van de arbeidsprestaties (deeltijdse loopbaanonderbreking) 413
- 1.5. Sociale Maribel 415
- 1.6. Structurele vermindering van de sociale zekerheidsbijdragen 416
- 1.7. Doorstromingsprogramma's 417
- 1.8. Dienstenbanen 418
- 1.9. Overeenkomst werk - opleiding 503
- 1.10. Leerovereenkomst 504
- 1.11. Startbaanovereenkomst 419

2. Andere maatregelen

- 2.1. Stage der jongeren 502
- 2.2. Opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd 505
- 2.3. Conventioneel brugpensioen 506
- 2.4. Vermindering van de persoonlijke bijdragen van sociale zekerheid aan werknemers met lage lonen 507

Codes	Aantal betrokken werknemers		3. financiële voordeel
	1. Aantal	2. In voltijdse equivalenten	
414
411
412
413
415
416
417
418
503
504
419
502
505
506
507

Aantal werknemers betrokken bij één of meerdere maatregelen ten gunste van de werkgelegenheid :

- totaal voor het boekjaar 550
- totaal voor het vorige boekjaar 560

550
560

IV. INLICHTINGEN OVER DE OPLEIDINGEN VOOR DE WERKNEMERS TIJDENS HET BOEKJAAR

Totaal van de opleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever

1. Aantal betrokken werknemers 5801
2. Aantal gevolgde opleidingsuren 5802
3. Kosten voor de vereniging 5803

Codes	Mannen	Codes	Vrouwen
5801	5811
5802	5812
5803	5813

V. INLICHTINGEN OVER DE ACTIVITEITEN VAN VORMING, BEGELEIDING OF MENTORSCHAP DOOR DE WERKNEMERS GEGEVEN IN TOEPASSING VAN DE WET VAN 5 SEPTEMBER 2001 TOT DE VERBETERING VAN DE WERKGELEGENHEIDSGRAAD VAN DE WERKNEMERS

Activiteiten van vorming, begeleiding of mentorschap

1. Aantal werknemers welke deze activiteiten uitoefenden 5804
2. Aantal uren besteed aan deze activiteiten 5805
3. Aantal werknemers welke deze activiteiten volgden 5806

Codes	Mannen	Codes	Vrouwen
5804	5814
5805	5815
5806	5816

A. VERVOLG VAN DE INFORMATIE WAARVOOR ONVOLDOENDE PLAATS IS OP DE VORIGE BLADZIJDEN**B. WAARDERINGSREGELS EN ANDERE BIJKOMENDE VERMELDINGEN****C. VERSLAG VAN DE COMMISSARISSEN**

Zo nodig, het verslag van de commissarissen (artikel 17, §6, lid 2, 2° van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen, de internationale verenigingen en de stichtingen).

*
* *
*

Bijlage II

MINIMUMINDELING VAN HET REKENINGENSTELSEL

KLASSE I

Eigen vermogen, voorzieningen en schulden langer dan één jaar

- 10. Fondsen van de vereniging
 - 100 Beginvermogen ontstaan uit de beginbalans (+/-)
 - 101 Permanente Financiering (+/-)

- 12. Herwaarderingsmeerwaarden
 - 120 Herwaarderingsmeerwaarden op immateriële vaste activa
 - 121 Herwaarderingsmeerwaarden op materiële vaste activa
 - 122 Herwaarderingsmeerwaarden op financiële vaste activa

- 13. Bestemde fondsen
 - 130 Fondsen bestemd voor investeringen
 - 131 Fondsen bestemd voor sociaal passief
 - 132 Andere bestemde fondsen

- 14. Overgedragen resultaat
 - 140 Overgedragen overschot (+)
 - 141 Overgedragen tekort (-)

- 15. Kapitaalsubsidies
 - 150 Kapitaalsubsidies ontvangen in contanten
 - 151 Kapitaalsubsidies ontvangen in natura
 - 159 In resultaat genomen kapitaalsubsidies (-)

- 16. Voorzieningen voor risico's en kosten
 - 160 Voorzieningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen
 - 161 Voorzieningen voor belastingen
 - 162 Voorzieningen voor grote herstellings- en grote onderhoudswerken
 - 163
 - tot
 - 165 Voorzieningen voor overige risico's en kosten
 - 168 Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht

- 17. Schulden op meer dan één jaar
 - 170 Achtergestelde leningen
 - 171 Niet achtergestelde obligatieleningen
 - 172 Leasingschulden en soortgelijke schulden
 - 173 Kredietinstellingen
 - 1730 Schulden op rekening
 - 1731 Promessen
 - 174 Overige leningen
 - 175 Handelsschulden
 - 1750 Leveranciers
 - 1751 Te betalen wissels
 - 176 Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen
 - 179 Overige schulden
 - 1790 Rentedragend
 - 1791 Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente
 - 1792 Borgtochten ontvangen in contanten

KLASSE 2

Oprichtingskosten, vaste activa en vorderingen langer dan één jaar

20. Oprichtingskosten ¹
- 200 Kosten van oprichting en inbreng
 - 201 Kosten bij uitgifte van leningen
 - 202 Overige oprichtingskosten
 - 204 Herstructureringskosten
21. Immateriële vaste activa ¹
- 210 Kosten van onderzoek en ontwikkeling
 - 211 Concessies, octrooien, licenties, know-how merken en andere gelijkaardige rechten
 - 212 Goodwill
 - 213 Vooruitbetalingen
22. Terreinen en gebouwen ²
- 220 Terreinen
 - 2200 Terreinen die volle eigendom zijn
 - 2201 Overige terreinen
 - 221 Gebouwen
 - 2210 Gebouwen die volle eigendom zijn
 - 2211 Overige gebouwen
 - 222 Bebouwde terreinen
 - 2220 Bebouwde terreinen die volle eigendom zijn
 - 2221 Overige bebouwde terreinen
 - 223 Overige zakelijke rechten op onroerende goederen
 - 2230 Overige zakelijke rechten op onroerende goederen die volle eigendom zijn
 - 2231 Overige zakelijke rechten op onroerende goederen
23. Installaties, machines en uitrusting ²
- 231 Installaties/machines en uitrusting in volle eigendom
 - 232 Installaties/machines en uitrusting - overige

¹ Deze rekeningen worden opgesplitst als volgt:

- 2.. .. 0 Aanschaffingswaarde (AW)
- 2.. .. 9 Geboekte afschrijvingen / Geboekte waardeverminderingen

² Deze rekeningen worden opgesplitst als volgt:

- 2.. ..0 Aanschaffingswaarde (AW)
- 2.. ..8 Geboekte meerwaarde
- 2.. ..9 Geboekte afschrijvingen/Geboekte waardeverminderingen

24. Meubilair, Materieel en rollend materieel ²
- 241 Meubilair, Materieel en rollend materieel in volle eigendom
 - 2410 Meubilair
 - 2411 Materieel
 - 2412 Rollend materieel
 - 242 Meubilair, Materieel en rollend materieel - overige
 - 2420 Meubilair
 - 2421 Materieel
 - 2422 Rollend materieel
25. Vaste activa in leasing of op grond van een soortgelijk recht ²
- 250 Terreinen en gebouwen
 - 251 Installaties, machines en uitrusting
 - 252 Meubilair en rollend materieel
26. Overige materiële vaste activa ²
- 261 Overige materiële vaste activa in volle eigendom
 - 262 Overige materiële vaste activa
27. Vaste activa in aanbouw en vooruitbetalingen
28. Financiële vaste activa
- 280 Deelnemingen in verbonden vennootschappen²
 - 2800 Aanschaffingswaarde
 - 2801 Nog te storten bedragen (-)
 - 2808 Geboekte meerwaarden
 - 2809 Geboekte waardeverminderingen (-)
 - 281 Vorderingen op verbonden entiteiten (-)
 - 2810 Vorderingen op rekening
 - 2811 Te innen wissels
 - 2812 Vastrentende effecten
 - 2817 Dubieuze debiteuren
 - 2819 Geboekte waardeverminderingen (-)
 - 282 Deelnemingen in vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding² bestaat
 - 2820 Aanschaffingswaarde
 - 2821 Nog te storten bedragen (-)
 - 2828 Geboekte meerwaarden
 - 2829 Geboekte waardeverminderingen (-)

² Deze rekeningen worden opgesplitst als volgt:

2.. ..0 Aanschaffingswaarde (AW)

2.. ..8 Geboekte meerwaarde

- 283 Vorderingen op vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat
 - 2830 Vorderingen op rekening
 - 2831 Te innen wissels
 - 2832 Vastrentende effecten
 - 2837 Dubieuze debiteuren
 - 2839 Geboekte waardeverminderingen (-)
 - 284 Andere aandelen²
 - 2840 Aanschaffingswaarde
 - 2841 Nog te storten bedragen (-)
 - 2848 Geboekte meerwaarden
 - 2849 Geboekte waardeverminderingen (-)
 - 285 Andere vorderingen
 - 2850 Vorderingen op rekening
 - 2851 Te innen wissels
 - 2852 Vastrentende effecten
 - 2857 Dubieuze debiteuren
 - 2859 Geboekte waardeverminderingen (-)
 - 288 Borgtochten betaald in contanten
29. Vorderingen op meer dan één jaar
- 290 Handelsvorderingen op meer dan één jaar
 - 2900 Werkingsvorderingen
 - 2901 Te innen wissels
 - 2902 Vordering bevallingsverloven
 - 2906 Vooruitbetalingen
 - 2907 Dubieuze debiteuren
 - 2908 Overige vorderingen
 - 29080 Op het Departement Onderwijs
 - 29081 Overige
 - 2909 Geboekte waardeverminderingen (-)
 - 291 Overige vorderingen op meer dan één jaar
 - 2910 Vorderingen op rekening
 - 2911 Te innen wissels
 - 2915 Niet- rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente
 - 2917 Dubieuze debiteuren
 - 2918 Overige
 - 2919 Geboekte waardeverminderingen (-)

² Deze rekeningen worden opgesplitst als volgt:

- 2.. ..0 Aanschaffingswaarde (AW)
- 2.. ..8 Geboekte meerwaarde
- 2.. ..9 Geboekte afschrijvingen/Geboekte waardeverminderingen

KLASSE 3

Vorraden, projecten en bestellingen in uitvoering

- 30. Grondstoffen
 - 300 Aanschaffingswaarde
 - 309 Geboekte waardeverminderingen (-)

- 31. Hulpstoffen
 - 310 Aanschaffingswaarde
 - 319 Geboekte waardeverminderingen (-)

- 32. Goederen in bewerking
 - 320 Aanschaffingswaarde
 - 329 Geboekte waardeverminderingen (-)

- 33. Gereed product
 - 330 Aanschaffingswaarde
 - 339 Geboekte waardeverminderingen (-)

- 34. Handelsgoederen
 - 340 Boeken en cursussen
 - 3400 Aanschaffingswaarde
 - 3409 Geboekte waardeverminderingen (-)
 - 341 Andere handelsgoederen voor facturatie aan studenten
 - 3410 Aanschaffingswaarde
 - 3419 Geboekte waardeverminderingen (-)
 - 342 Voeding
 - 3420 Aanschaffingswaarde
 - 3429 Geboekte waardeverminderingen (-)
 - 343 Handelsgoederen voor verkoop aan derden (niet studenten)
 - 3430 Aanschaffingswaarde
 - 3439 Geboekte waardeverminderingen (-)

- 35. Onroerende goederen bestemd voor verkoop
 - 350 Aanschaffingswaarde
 - 359 Geboekte waardeverminderingen (-)

- 36. Vooruitbetalingen op voorraadinkopen
 - 360 Vooruitbetalingen
 - 369 Geboekte waardeverminderingen (-)

- 37. Projecten en bestellingen in uitvoering
 - 370 Aanschaffingswaarde
 - 371 Toegerekende winst
 - 379 Geboekte waardeverminderingen (-)

KLASSE 4

Vorderingen en schulden op ten hoogste één jaar

- 40. Handelsvorderingen
 - 400 Vorderingen werkingsuitkeringen
 - 4000 Vorderingen werkingsuitkeringen
 - 4001 Vorderingen bevallingsverloven
 - 4002 Vorderingen rekening 120 en terugvorderingen centraal fonds
 - 4003 Vordering elektron
 - 4004 Vordering aanvullende middelen
 - 4005 Vordering academisering
 - 4006 PWO-middelen
 - 40070 structurele
 - 40071 projectmatige
 - 4007 Vordering HOSP middelen
 - 4008 Overige vorderingen
 - 40080 Vorderingen op het Departement Onderwijs
 - 40081 Overige
 - 401 Vorderingen op studenten
 - 402 Vorderingen t.a.v. derden (niet-studenten)
 - 403 Vorderingen sociale toelagen
 - 406 Vooruitbetalingen
 - 407 Dubieuze vorderingen
 - 409 Geboekte waardeverminderingen (-)

- 41. Overige vorderingen
 - 411 Terug te vorderen BTW
 - 412 Terug te vorderen belastingen en voorheffingen
 - 4120 Bedrijfsvoorheffing onderzoekers
 - 41200 Betaald via Departement Onderwijs
 - 41201 Betaald via de instelling
 - 41209 Overige

 - 413 Rekening courant vzw Stuvo's
 - 414 Te innen overige opbrengsten
 - 4140 Te ontvangen huurgelden
 - 4141 Te ontvangen gebruiksvergoedingen
 - 4149 Overige
 - 415 Niet rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente

- 416 Diverse vorderingen
 - 4160 Personeel
 - 41600 Arbeidsongevallen
 - 41601 Eigen terugvorderingen op personeel betaald via DO
 - 41602 Eigen terugvorderingen op personeel betaald via instelling
 - 41603 Rekening 120 Eigen personeel
 - 41604 Overige
 - 4161 Subsidies
 - 41610 Kapitaalsubsidies
 - 41611 Andere subsidies
 - 416110 Stagecontracten
 - 416111 Nieuwe EU talen
 - 416112 TETRA
 - 416113 Andere
 - 4162 Schenkingen, legaten en sponsoring
 - 4163 Diverse vorderingen en debetsaldi op leveranciers
 - 41630 Debetsaldi op leveranciers
 - 41631 Te ontvangen creditnota's
 - 4164 Overige
 - 41640 Detachering OSP
 - 41641 Andere
 - 417 Dubieuze debiteuren
 - 418 Borgtochten betaald in contanten
 - 419 Geboekte waardeverminderingen op dubieuze vorderingen (-)
42. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen
Zelfde onderverdeling als de 17-groep
43. Financiële schulden
- 430 Kredietinstellingen – leningen op rekening met vaste termijn
 - 431 Kredietinstellingen – promessen
 - 433 Kredietinstellingen – schulden in R/C
 - 439 Overige leningen
44. Handelsschulden
- 440 Leveranciers
 - 441 Te betalen wissels
 - 442 Terug te betalen studiegelden
 - 444 Te ontvangen facturen

- 45. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten
 - 450 Geraamd bedrag der belastingschulden
 - 451 Te betalen BTW
 - 452 Te betalen belastingen en taksen
 - 453 Ingehouden voorheffingen
 - 4530 Ingehouden BV personeel betaald via DO
 - 4531 Ingehouden BV personeel betaald via instelling
 - 454 RSZ en FOP
 - 454000 RSZ DO
 - 454010 RSZ Instelling
 - 454100 FOP DO
 - 455 Netto bezoldigingen
 - 4550 Netto bezoldigingen personeel betaald via DO
 - 4551 Netto bezoldigingen personeel betaald via instelling
 - 456 Vakantiegeld
 - 4560 Vakantiegeld personeel betaald via DO
 - 4561 Vakantiegeld personeel betaald via instelling
 - 457 Eindejaarstoelage
 - 4570 Eindejaarstoelage DO
 - 4571 Eindejaarstoelage Instelling
 - 459 Overige
 - 4590 Overige m.b.t. personeel betaald door DO
 - 4591 Overige m.b.t. personeel betaald door de instelling

- 46. Ontvangen vooruitbetalingen op projecten en bestellingen in uitvoering

- 48. Overige schulden
 - 480 Vervallen obligaties en coupons
 - 481 Door te storten subsidies
 - 488 Borgtochten ontvangen in contanten
 - 489 Andere diverse schulden
 - 4890 Rentedragend
 - 4891 Niet- rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente
 - 4893 Rekening-courant vzw Stuvo

- 49. Overlopende rekeningen
 - 490 Over te dragen kosten
 - 491 Verworven opbrengsten
 - 492 Toe te rekenen kosten
 - 493 Over te dragen opbrengsten
 - 4930 Over te dragen studiegelden
 - 4931 Overige
 - 499 Wachtrekeningen

KLASSE 5

Geldbeleggingen en liquide middelen

- 51. Aandelen
 - 510 Aanschaffingswaarde
 - 511 Niet opgevraagde bedragen (-)
 - 519 Geboekte waardeverminderingen (-)

- 52. Vastrentende effecten
 - 520 Aanschaffingswaarde
 - 529 Geboekte waardeverminderingen (-)

- 53. Termijndeposito's
 - 530 Termijndeposito's op meer dan één jaar
 - 531 Termijndeposito's op meer dan één maand en op ten hoogste 1 jaar
 - 532 Termijndeposito's op ten hoogste één maand
 - 539 Geboekte waardeverminderingen (-)

- 54. Te incasseren vervallen waarden

- 55. Kredietinstellingen
 - 550 Zichtrekening financiële instelling A
 - 551 Zichtrekening financiële instelling B
 - 559 Geboekte waardeverminderingen (-)

- 56. Postcheque en girodienst
 - 560 R/C postcheque
 - 569 Geboekte waardeverminderingen (-)

- 57. Kassen
 - 570 Kassen - contanten
 - 578 Kassen – zegels

- 58. Interne overboekingen
 - 580 Interne overboekingen

KLASSE 6

Kosten

- 60. Verbruikte goederen
 - 600 Aankopen van grondstoffen
 - 601 Aankopen van hulpstoffen
 - 602 Aankopen van diensten, werk en studies
 - 603 Algemene onderaannemingen
 - 604 Aankopen van handelsgoederen
 - 6040 Aankopen boeken en cursussen
 - 6041 Andere aankopen voor facturatie aan studenten
 - 6042 Aankoop voeding
 - 6043 Aankoop voor verkoop aan derden (niet studenten)
 - 605 Aankopen onroerende goederen bestemd voor verkoop
 - 608 Ontvangen kortingen, ristorno's en rabatten (-)
 - 609 Voorraadwijzigingen
 - 6090 Voorraadwijzigingen van grondstoffen
 - 6091 Voorraadwijzigingen van hulpstoffen
 - 6094 Voorraadwijzigingen van handelsgoederen
 - 60940 Voorraadwijziging boeken en cursussen
 - 60941 Voorraadwijziging i.v.m. andere aankopen voor facturatie aan studenten
 - 60942 Voorraadwijziging van aankoop voeding
 - 60943 Voorraadwijziging van aankoop voor verkoop aan derden (niet studenten)
 - 6095 Voorraadwijzigingen onroerende goederen bestemd voor verkoop

- 61. Diensten en diverse goederen
 - 617 Uitzendpersoneel
 - 618 Vergoedingen bestuurders

- 62. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen
 - 6200 Bezoldigingen
 - 620000 ATP Vast
 - 620005 ATP Tijdelijk
 - 620010 OP Vast
 - 620015 OP Tijdelijk
 - 620020 AHOP
 - 620035 Gastprofessoren DO
 - 620050 Bedienden Instelling
 - 620060 Gastprofessoren Instelling
 - 620070 Arbeiders Instelling
 - 6201 Vakantiegeld
 - 620100 ATP Vast
 - 620105 ATP Tijdelijk
 - 620110 OP Vast
 - 620115 OP Tijdelijk
 - 620120 AHOP
 - 620135 Gastprofessoren DO
 - 620150 Bedienden Instelling
 - 620160 Gastprofessoren Instelling
 - 620170 Arbeiders Instelling
 - 6202 Eindejaarspremies
 - 620200 ATP Vast
 - 620205 ATP Tijdelijk
 - 620210 OP Vast
 - 620215 OP Tijdelijk
 - 620220 AHOP
 - 620235 Gastprofessoren DO
 - 620250 Bedienden Instelling
 - 620260 Gastprofessoren Instelling
 - 620270 Arbeiders Instelling
 - 6210 Werkgeversbijdragen voor sociale verzekeringen
 - 621000 ATP Vast
 - 621005 ATP Tijdelijk
 - 621010 OP Vast
 - 621015 OP Tijdelijk
 - 621020 AHOP
 - 621035 Gastprofessoren DO
 - 621050 Bedienden Instelling
 - 621060 Gastprofessoren Instelling
 - 621070 Arbeiders Instelling
 - 622 Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen
 - 623 Andere personeelskosten

- 624 Pensioenen en soortgelijke verplichtingen
 - 624000 Brutolonen Personeel DO
 - 624010 Brutolonen Personeel Instelling
 - 624100 Vakantiegeld Personeel DO
 - 624110 Vakantiegeld Personeel Instelling
 - 624200 Eindejaarspremies Personeel DO
 - 624210 Eindejaarspremies Personeel Instelling
 - 624300 Patronale bijdragen Personeel DO
 - 624310 Patronale bijdragen Personeel Instelling

- 63. Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten
 - 630 Afschrijvingen en waardeverminderingen op vaste activa - toevoeging
 - 6300 Afschrijvingen op oprichtingskosten
 - 6301 Afschrijvingen op immateriële vaste activa
 - 6302 Afschrijvingen op materiële vaste activa
 - 6308 Waardeverminderingen op immateriële vaste activa
 - 6309 Waardeverminderingen op materiële vaste activa
 - 63090 Op materiële vaste activa
 - 63091 Op onroerende zakelijke rechten
 - 631 Waardeverminderingen op voorraden
 - 6310 Toevoeging
 - 6311 Terugneming (-)
 - 632 Waardeverminderingen op projecten en bestellingen in uitvoering
 - 6320 Toevoeging
 - 6321 Terugneming (-)
 - 633 Waardeverminderingen op handelsvorderingen op meer dan één jaar
 - 6330 Toevoeging
 - 6331 Terugneming (-)
 - 634 Waardeverminderingen op handelsvorderingen op ten hoogste één jaar
 - 6340 Toevoeging
 - 6341 Terugneming (-)
 - 635 Voorzieningen voor (brug)pensioenen en soortgelijke verplichtingen
 - 6350 Toevoeging
 - 6351 Besteding en terugneming (-)

 - 636 Voorzieningen voor grote herstellingswerken en grote onderhoudswerken
 - 6360 Toevoeging
 - 6361 Besteding en terugneming (-)
 - 637 Voorzieningen voor andere risico's en kosten
 - 6370 Toevoeging
 - 6371 Besteding en terugneming (-)

- 638 Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht
 - 6380 Toevoeging
 - 6381 Besteding en terugneming (-)

- 64. Andere bedrijfskosten
 - 640 Bedrijfsbelastingen
 - 6400 Onroerende voorheffing
 - 6401 Roerende voorheffing
 - 6409 Overige
 - 641 Minderwaarde op de courante realisatie materiële vaste activa
 - 642 Minderwaarden op de realisatie van handelsvorderingen
 - 643 Schenkingen en inbrengen om niet
 - 6430 Sociale toelagen vzw Stuvo
 - 6431 Schenkingen en inbrengen om niet met terugnemingsrecht
 - 6432 Schenkingen en inbrengen om niet zonder terugnemingsrecht
 - 644 tot
 - 648 Diverse bedrijfskosten
 - 649 Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten (-)

- 65. Financiële kosten
 - 650 Kosten van schulden
 - 6500 Rente, commissies en kosten verbonden aan schulden
 - 6501 Afschrijving van kosten bij uitgifte van leningen en van disagio
 - 6502 Overige kosten van schulden
 - 6503 Geactiveerde intercalaire interesten (-)
 - 651 Waardeverminderingen op vlottende activa ³
 - 6510 Toevoeging
 - 6511 Terugneming (-)
 - 652 Minderwaarden op de realisatie van vlottende activa ³
 - 653 Discontokosten op vorderingen
 - 654 Wisselresultaten
 - 655 Resultaten uit de omrekening van vreemde valuta
 - 656 Voorzieningen met financieel karakter
 - 6560 Toevoeging
 - 6561 Besteding en terugneming
 - 657 tot
 - 659 Diverse financiële kosten

³ Vorderingen (andere dan werkingsvorderingen), geldbeleggingen, liquide middelen.

66. Uitzonderlijke kosten
- 660 Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen
 - 6600 Op oprichtingskosten
 - 6601 Op Immateriële vaste activa
 - 6602 Op Materiële vaste activa
 - 661 Waardeverminderingen op Financiële vaste activa (toevoeging)
 - 662 Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten
 - 6620 Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten -
toevoeging
 - 6621 Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten -
bestedingen
 - 663 Minderwaarden op de realisatie van vaste activa
 - 664
 - tot
 - 668 Andere uitzonderlijke kosten
 - 669 Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten(-)
69. Resultaatverwerking
- 690000 Gecumuleerd tekort van het vorige boekjaar
 - 691000 Toevoeging aan de bestemde fondsen
 - 692000 Toevoeging aan de permanente financiering
 - 693000 Over te dragen overschot

KLASSE 7

Opbrengsten

70.

- 700 Werkingsuitkeringen
 - 7000 Werkingsuitkeringen enveloppe
 - 700 000 Werkingsuitkeringen
 - 700 001 HF-BS-BOBE
 - 700 002 Extra-werkingsuitkeringen
 - 700 003 Bijzondere werkingsmiddelen
 - 700 004 Uitkering voortgezette opleidingen
 - 700 005 Uitkering LOAN
 - 7001 Uitkering bevallingsverloven
 - 7002 Rekening 120 en terugvorderingen centraal fonds
 - 7003 Uitkering Elektron
 - 7004 Aanvullende middelen
 - 7005 Academisering
 - 7007 HOSP middelen
 - 7009 Overige
- 701 Studiegelden en inschrijvingsgelden
 - 7010 Studiegelden bachelor- en masteropleidingen
 - 7011 Studiegelden BANABA EN MANAMA en voortgezette opleidingen (in afbouw)
 - 7012 Studiegelden ILAN
 - 7013 Studiegelden postgraduaatsopleidingen
 - 7014 Studiegelden HOSP
 - 7019 Overige studiegelden en inschrijvingsgelden
- 702 Opbrengsten uit onderwijsactiviteiten en verkoop
 - 7020 Boeken en cursussen
 - 7021 Overige facturatie aan studenten
 - 7022 Voeding
 - 7023 Omzet aan derden (niet studenten)
 - 7024 Commissielonen
- 703 Sociale toelagen
 - 7030 Sociale toelagen Vlaamse Gemeenschap
 - 7031 Sociale toelagen, bijdrage hogeschool
- 704 Dienstverlening en onderzoek, op contractuele basis
 - 7040 Dienstverlening, andere dan contractonderwijs
 - 7041 Contractonderwijs
 - 7042 Projectmatig wetenschappelijk onderzoek
 - 70420 Structurele
 - 70421 Projectmatige
- 708 Toegekende kortingen
- 709 Overige

71.

- Voorraadwijzigingen
 - 712 In de voorraad goederen in bewerking
 - 713 In de voorraad gereed product
 - 717 In de bestellingen en projecten in uitvoering
 - 7170 Aanschaffingswaarde
 - 7171 Toegerekende winst

- 72. Geproduceerde vaste activa
 - 720 Geproduceerde vaste activa

- 73. Lidgelden, schenkingen, inbrengen om niet, legaten en subsidies
 - 730 Lidgelden werkelijke leden
 - 731 Lidgelden toegetreden leden
 - 732 Schenkingen/inbrengen om niet zonder terugnemingsrecht +/-)
 - 733 Schenkingen en inbrengen om niet met terugnemingsrecht (+/-)
 - 734 Legaten zonder terugnemingsrecht (+/-)
 - 735 Legaten met terugnemingsrecht (+/-)
 - 736 Subsidies
 - 7360 Inresultaatname kapitaalsubsidies (prorata afschrijvingen)
 - 7361 Subsidies en toelagen van de Federale Overheid
 - 7362 Subsidies en toelagen van de Vlaamse Overheid
 - 73620 Stagecontracten
 - 73621 TETRA
 - 73622 EU-Talen
 - 73623 Overige
 - 7363 Lokale en regionale besturen (provincie, steden, gemeenten, intercommunales,...)
 - 7364 Overige overheidssubsidies

- 74. Andere bedrijfsopbrengsten
 - 740 Terugbetaling arbeidsongevallen
 - 741 Meerwaarde op de courante realisatie materiële vaste activa
 - 742 Meerwaarde realisatie handelsvorderingen
 - 743 Recuperatie doorgerekende kosten aan derden
 - 7430 Gebruiksvergoedingen
 - 7431 Nutsvoorziening
 - 7432 Onderhoud
 - 7439 Overige

 - 744 Recuperatie loonkosten
 - 7440 vzw Stuvo
 - 7441 Hogescholen (o.a. HD art. 61 en 61bis)
 - 7442 Universiteiten (o.a. HD art. 61 en 61bis)
 - 7443 Associaties (o.a. HD art. 61 en 61bis)
 - 7444 Detacheringen OSP
 - 7445 Vrijstelling bedrijfsvoorheffing onderzoekers
 - 74450 Betaald via Departement Onderwijs
 - 74451 Betaald via de instelling
 - 7449 Overige

 - 745 Recuperatie van vzw Stuvo's (excl. personeelskosten)
 - 746 Sponsoring
 - 749 Overige

75. Financiële opbrengsten
- 750 Opbrengsten uit financiële vaste activa
 - 751 Opbrengsten uit vlottende activa
 - 752 Meerwaarden op de realisatie van vlottende activa
 - 753 Investerings- en interestsubsidies
 - 7530 In resultaat name kapitaalsubsidies ter dekking van rentelasten
 - 7531 Interestsubsidies
 - 754 Wisselresultaten
 - 755 Resultaten uit de omrekening van vreemde valuta
 - 756
 - tot
 - 759 Diverse financiële opbrengsten
76. Uitzonderlijke opbrengsten
- 760 Terugneming van afschrijvingen en waardeverminderingen
 - 7600 Terugneming van afschrijvingen en waardeverminderingen op IVA
 - 7601 Terugneming van afschrijvingen en waardeverminderingen op MVA
 - 761 Terugneming van waardeverminderingen op FVA
 - 762 Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten
 - 763 Meerwaarden op de realisatie van vaste activa
 - 764 In resultaat name kapitaalsubsidies ter dekking van kapitaalsaflossingen
 - 765
 - tot
 - 769 Andere uitzonderlijke opbrengsten
79. Resultaatverwerking
- 790000 Gecumuleerd overschot vorig boekjaar
 - 791000 Onttrekking aan de bestemde fondsen
 - 792000 Onttrekking aan de permanente financiering
 - 793000 Over te dragen tekort

KLASSE 0

Niet in de Balans opgenomen rechten en verplichtingen

- 00. Zekerheden door derden voor rekening van de boekhoudkundige entiteit (bvb. overheid, IVAH, AGION)
 - 000 Crediteuren van de boekhoudkundige entiteit, houders van door derden gestelde zekerheden
 - 001 Derden, stellers van zekerheden voor rekening van de boekhoudkundige entiteit

- 01. Persoonlijke zekerheden gesteld voor rekening van derden
 - 010 Debiteuren wegens verplichtingen uit wissels in omloop
 - 011 Crediteuren wegens verplichtingen uit wissels in omloop
 - 0110 Door de boekhoudkundige entiteit geëndosseerde, overgedragen wissels
 - 0111 Andere verplichtingen uit wissels in omloop
 - 012 Debiteuren wegens andere persoonlijke zekerheden
 - 013 Crediteuren wegens andere persoonlijke zekerheden

- 02. Zakelijke zekerheden gesteld op eigen activa
 - 020 Crediteuren van de boekhoudkundige entiteit, houders van zakelijke zekerheden
 - 021 Zakelijke zekerheden voor eigen rekening
 - 022 Crediteuren van derden, houders van zakelijke zekerheden
 - 023 Zakelijke zekerheden voor rekening van derden

- 03. Ontvangen zekerheden (vanwege de overheid, IVAH, AGION, ...)
 - 032 Ontvangen zekerheden
 - 033 Zekerheidsstellers

- 04. Goederen en waarden gehouden door derden in hun naam
 - 040 Derden, houder in hun naam, maar voor risico en ten bate van de boekhoudkundige entiteit, van goederen en waarden
 - 041 Goederen en waarden gehouden door derden in hun naam, maar ten bate en voor risico van de boekhoudkundige entiteit

- 05. Verplichtingen tot aan- en verkoop van vaste activa
 - 050 Verplichtingen tot aankoop
 - 051 Crediteuren van verplichtingen tot aankoop
 - 052 Debiteuren wegens verplichtingen tot verkoop
 - 053 Verplichtingen tot verkoop

- 06. Termijnovereenkomsten
 - 060 Op termijn gekochte handelsgoederen – te ontvangen
 - 061 Crediteuren wegens op termijn gekochte handelsgoederen
 - 062 Debiteuren wegens op termijn verkochte handelsgoederen
 - 063 Op termijn verkochte handelsgoederen – te leveren
 - 064 Op termijn gekochte deviezen – te ontvangen
 - 065 Crediteuren wegens op termijn gekochte deviezen
 - 066 Debiteuren wegens op termijn verkochte deviezen
 - 067 Op termijn verkochte deviezen – te leveren

07. Goederen en waarden van derden gehouden door de boekhoudkundige entiteit
- 070 Gebruiksrechten op lange termijn
 - 0700 Op terreinen en gebouwen
 - 0701 Op installaties, machines en uitrusting
 - 0702 Op meubilair en rollend materieel
 - 071 Crediteuren wegens huurgelden en vergoedingen
 - 072 Goederen en waarden van derden in bewaring, in consignatie of in bewerking gegeven
 - 073 Commitenten en deponenten van goederen en waarden
 - 074 Goederen en waarden gehouden voor rekening of ten bate en voor risico van derden
 - 075 Crediteuren wegens goederen en waarden gehouden voor rekening van derden of ten bate en voor risico van derden
09. Diverse rechten en verplichtingen

Brussel, 21 december 2007.

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 betreffende de algemene boekhouding, de jaarrekening en het rekeningstelsel voor de hogescholen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
K. PEETERS

De Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming,
F. VANDENBROUCKE

TRADUCTION

AUTORITE FLAMANDE

F. 2008 — 1285

[C - 2008/35448]

21 DECEMBRE 2007. — Arrêté du Gouvernement flamand relatif à la comptabilité générale, aux comptes annuels et au plan comptable pour les instituts supérieurs

Le Gouvernement flamand,

Vu le décret du 13 juillet 1994 relatif aux instituts supérieurs en Communauté flamande, notamment l'article 214, modifié par les décrets des 8 juillet 1996 et 14 juillet 1998, l'article 215, modifié par le décret du 8 juillet 1996, l'article 233, modifié par le décret du 8 juillet 1996 et remplacé par le décret du 19 mars 2004, et l'article 234, remplacé par le décret du 8 juillet 1996 et modifié par les décrets des 18 mai 1999 et 20 avril 2001;

Vu l'arrêté du Gouvernement flamand du 15 novembre 1995 relatif à la comptabilité, aux comptes annuels et au plan comptable pour les instituts supérieurs et les asbl "structures sociales", modifié par l'arrêté du Gouvernement flamand du 14 décembre 2001;

Vu l'avis de l'Inspection des Finances, donné le 8 août 2007;

Vu l'avis n° 43 792/1 du Conseil d'Etat, donné le 22 novembre 2007, en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat;

Sur la proposition du Ministre flamand de l'Emploi, de l'Enseignement et de la Formation;

Après délibération,

Arrête :

CHAPITRE Ier. — *Définitions*

Article 1er. Dans le présent arrêté, on entend par :

1° institut supérieur : un établissement tel que visé à l'article 2, 1°, du décret du 13 juillet 1994 relatif aux instituts supérieurs en Communauté flamande;

2° entité comptable : toute entité visée au point 1°;

3° direction de l'institution : l'organe de l'entité comptable compétent pour l'établissement du budget et du cadre organique et l'approbation des comptes annuels;

4° exercice : l'exercice commence le 1er janvier et se termine le 31 décembre de la même année calendaire et coïncide avec l'année budgétaire.

CHAPITRE II. — *Comptabilité*

Art. 2. Toute entité comptable tient une comptabilité appropriée à la nature et l'étendue de ses activités, en se conformant aux dispositions légales particulières qui les concernent.

Art. 3. La comptabilité des entités comptables comprend toutes leurs opérations, propriétés, créances, dettes et obligations, quelle que soit leur nature.

Art. 4. Toute comptabilité est tenue selon un système de livres et de comptes et conformément aux règles usuelles de la comptabilité en partie double.

Les opérations sont inscrites sans retard, de manière fidèle et complète et par ordre de dates, dans des états comptables, appelés également des livres ou livres journaux. Elles sont méthodiquement inscrites ou transposées dans les comptes qu'elles concernent.

Les états comptables de chaque entité comptable se composent au moins d'un journal financier, d'un journal d'achats, d'un journal de ventes et d'un journal divers. Au moins une fois par trimestre, les journaux sont centralisés dans un livre central.

Si les journaux sont tenus à jour au moyen de systèmes informatisés, ceux-ci doivent être conçus d'une telle manière, que l'entité comptable soit en tout cas en mesure de tenir sa comptabilité conformément aux dispositions du chapitre II relatif à la comptabilité.

Les comptes sont tenus selon un plan comptable approprié, dressé conformément aux exigences que posent les activités de l'entité comptable, et numéroté conformément au plan comptable minimum figurant en annexe II au présent arrêté. Ce plan comptable est tenu en permanence à la disposition de ceux qui sont intéressés, tant au siège qu'auprès des principales divisions comptables. Les comptes repris au plan comptable minimum qui sont sans objet pour une entité comptable, ne doivent pas être repris dans le plan comptable de celle-ci.

Art. 5. Toute inscription se fait à l'aide d'une pièce justificative datée et porte un indice de référence à celle-ci.

Les ventes et les prestations au détail pour lesquelles l'établissement d'une facture n'est pas requis, peuvent faire l'objet d'inscriptions journalières globales.

Les pièces justificatives sont classées méthodiquement et doivent être conservées, en original ou en copie, pendant une période de dix ans, à compter du 1er janvier de l'année qui suit la clôture. Les pièces qui ne font pas preuve à l'égard de tiers sont conservées pendant trois ans.

Art. 6. Les livres sont cotés par feuille. Ils forment, par catégorie, une série continue. Ils portent la mention de leur catégorie, leur place dans la série et le nom de l'entité comptable.

Les livres sont tenus de manière que la continuité matérielle, ainsi que la régularité et l'invariabilité des écritures soient garanties.

Art. 7. Les livres sont tenus par ordre de dates, sans blancs ni lacunes. En cas de rectification, l'écriture originale doit rester lisible.

Les entités comptables doivent conserver leurs livres pendant dix ans, à compter du 1er janvier de l'année suivant la clôture.

Art. 8. Toute entité comptable procède avec bonne foi et prudence, à la fin de chaque exercice, aux opérations de relevé, de vérification, d'examen et d'évaluation nécessaires pour établir un inventaire des avoirs, créances, dettes et obligations de toute nature relatifs aux activités ainsi qu'aux moyens propres qu'elle y a affectés.

Cet inventaire est dressé conformément au plan comptable de l'entité comptable. L'inventaire est évalué suivant les règles reprises au chapitre IV.

Art. 9. A la fin de chaque exercice, les comptes sont, après mise en concordance avec les données de l'inventaire, synthétisés et décrits dans un état descriptif, constituant les comptes annuels.

CHAPITRE III. — *Principes généraux des comptes annuels*

Art. 10. Les comptes annuels comportent le bilan, le compte de résultats et l'annexe justificative. Ces documents forment un ensemble. Les postes des comptes annuels sont exprimés en euros.

Les comptes annuels sont soumis à un réviseur d'entreprise, dont la déclaration à l'occasion d'un contrôle entier est ajoutée aux comptes annuels.

La direction de l'institution de l'entité comptable doit, avant le 31 mai, introduire les comptes annuels auprès du Gouvernement flamand, rendant ainsi compte de la gestion financière pendant l'exercice précédent; la déclaration du réviseur d'entreprise y doit être jointe.

Art. 11. Les comptes annuels sont établis conformément aux dispositions du présent arrêté et aux schémas ci-joints.

Art. 12. La comptabilité doit dresser un tableau fidèle du patrimoine, de la position financière et du résultat de l'entité comptable.

Lorsque l'application des dispositions du présent arrêté ne suffit pas pour satisfaire à ces dispositions, des informations complémentaires doivent être fournies dans l'annexe justificative.

Art. 13. Les comptes annuels doivent être établis avec clarté et rendre méthodiquement d'une part la nature et le montant, au jour de la clôture de l'exercice, des avoirs et droits de l'entité comptable, de ses dettes et obligations ainsi que de ses moyens propres, et d'autre part, pour l'exercice clôturé à ce jour, la nature et le montant de ses charges et de ses produits.

Une compensation entre les créances et les dettes, entre les droits et les obligations et entre les charges et les produits est interdite, sauf aux cas prévus par le présent arrêté.

Sont mentionnés par catégorie dans l'annexe justificative, les droits et engagements qui ne figurent pas au bilan et qui sont susceptibles d'avoir une influence importante sur le patrimoine, la position financière ou le résultat de l'entité comptable. Des droits et engagements importants qui ne sont pas susceptibles d'être quantifiés, font l'objet de mentions appropriées dans l'annexe justificative.

Art. 14. Le bilan est dressé après affectation, à savoir compte tenu des décisions quant à l'affectation du solde du compte de résultats et du résultat reporté.

Le bilan initial de l'exercice doit, sans préjudice de l'application de l'article 66, deuxième alinéa, correspondre au bilan final de l'exercice précédent.

Art. 15. Le plan comptable de l'entité comptable doit être conçu ou adapté de manière que le bilan et les comptes des résultats résultent sans additions ou omissions du bilan des comptes y afférents, dressés après leur mise en concordance telle que visée à l'article 9.

CHAPITRE IV. — Règles d'évaluation

Section Ire. — Dispositions générales

Art. 16. § 1er. Chaque entité comptable détermine les règles qui, dans le respect des dispositions du présent chapitre, mais compte tenu de ses propres caractéristiques, sont applicables à l'évaluation de l'inventaire prévu à l'article 8, premier alinéa, et notamment, à la constitution et l'ajustement d'amortissements, de réductions de valeur et de provisions pour risques et charges ainsi qu'aux réévaluations.

Ces règles sont arrêtées par la direction de l'institution de l'entité comptable. Elles sont résumées dans l'annexe justificative. Conformément aux dispositions de l'article 12, premier alinéa, ce résumé doit être suffisamment précis pour permettre d'apprécier les méthodes d'évaluation appliquées.

Sans préjudice de l'application du § 2, ces règles d'évaluation sont établies et appliquées dans une perspective de continuité des activités de l'entité comptable.

§ 2. Dans le cas où, en exécution ou non d'une décision de mise en liquidation, l'entité comptable décide de ne plus poursuivre ses activités ou dans le cas où, contrairement aux dispositions du § 1er, troisième alinéa, la perspective de continuité des activités de l'entité comptable ne peut être maintenue, les règles d'évaluation sont adaptées en conséquence, et notamment :

1° les frais d'établissement doivent être entièrement amortis;

2° les immobilisations et les actifs circulants doivent, le cas échéant, faire l'objet d'amortissements ou de réductions de valeur additionnels afin de ramener la valeur comptable à la valeur probable de réalisation;

3° une provision doit être constituée pour les coûts entraînés par la cessation des activités, notamment pour les indemnités à verser au personnel.

Art. 17. Les règles d'évaluation visées à l'article 16, § 1er, premier alinéa, doivent être identiques d'un exercice à l'autre et appliquées systématiquement.

Toutefois, elles sont adaptées au cas où, notamment du chef de modifications importantes dans les activités de l'entité comptable, dans la structure de son patrimoine ou dans la situation économique ou technologique, les règles d'évaluation antérieurement suivies ne répondent plus au prescrit de l'article 12, premier alinéa.

De telles modifications sont mentionnées et motivées à l'annexe justificative.

L'influence estimée de ces modifications sur le patrimoine, la situation financière et le résultat de l'entité comptable est indiquée dans l'annexe justificative relative aux comptes annuels de l'exercice au cours duquel cette dérogation est introduite pour la première fois.

Cette disposition ne s'applique pas aux comptes annuels portant sur le premier exercice auquel d'appliquent, pour ce qui est d'une entité comptable, les dispositions du présent arrêté.

Art. 18. Chaque élément du patrimoine est évalué séparément. Les éléments ayant des caractéristiques techniques ou juridiques tout à fait identiques peuvent être évalués dans leur ensemble.

Art. 19. Les évaluations doivent satisfaire aux critères de prudence, de sincérité et de bonne foi.

Art. 20. Il faut tenir compte de tous les risques prévisibles, les pertes et dépréciations éventuelles, qui se produisent au cours de l'exercice auquel les comptes annuels se rapportent ou au cours d'exercices antérieurs, même si ces risques, pertes ou dépréciations ne sont connus qu'entre la date de clôture du bilan et le moment auquel les comptes annuels sont établis par la direction de l'institution de l'entité comptable. Dans les cas où, à défaut de critères objectifs d'évaluation, l'évaluation des risques prévisibles, des pertes éventuelles et des dépréciations est inévitablement aléatoire, mention en est faite à l'annexe justificative, si les montants concernés sont importants compte tenu de l'objectif visé à l'article 12, premier alinéa.

Il faut tenir compte des charges et produits afférents à l'exercice ou aux exercices antérieurs, entre autres en matière de recherche et de services, quelle que soit la date de paiement ou d'encaissement de ces charges et produits, sauf si l'encaissement effectif de ces produits est incertain. A charge de l'exercice, doivent être inscrites notamment : les rémunérations, les allocations, le pécule de vacances et les autres avantages sociaux qui seront payés, au cours d'un exercice suivant, pour des prestations effectuées pendant l'exercice ou pendant des exercices antérieurs. Au cas où les produits ou les charges sont influencés de façon importante par les produits ou les charges imputables à un autre exercice, mention en est faite dans l'annexe justificative.

Art. 21. Les méthodes et les bases de conversion des avoirs, dettes et engagements libellés en devises étrangères, sont mentionnées dans l'annexe justificative parmi les règles d'évaluation visées à l'article 16, § 1er.

Section II. — Valeur d'acquisition – Principes et exceptions

Art. 22. Sans préjudice de l'application des articles 17, 43, 53, 55, 58 et 61, chaque élément de l'actif est évalué à son prix d'acquisition et est porté au bilan pour ce montant, déduction faite des amortissements et dépréciations y afférents.

Par valeur d'acquisition, il faut entendre : soit le prix d'acquisition tel que fixé à l'article 23, soit le coût de revient tel que fixé à l'article 24, soit la valeur d'apport telle que fixée à l'article 26.

Art. 23. Le prix d'acquisition comprend, outre le prix d'achat, les frais accessoires tels que les impôts non remboursables et les frais de transport.

Le prix d'acquisition d'un élément d'actif obtenu par voie d'échange correspond à la valeur de marché du ou des éléments d'actif cédés en échange. Si cette valeur n'est pas aisément déterminable, le prix d'acquisition est la valeur de marché de l'élément d'actif obtenu par voie d'échange. Ces valeurs sont estimées à la date de l'échange.

Art. 24. Le coût de revient comprend outre les frais d'acquisition des matières premières, des matières consommables et des matières auxiliaires, les coûts de production directement imputables au produit individuel ou au groupe de produits, ainsi que la quote-part des coûts de production qui ne sont qu'indirectement imputables au produit individuel ou au groupe de produits, pour autant que ces coûts aient trait à la période normale de fabrication.

L'entité comptable a toutefois la faculté de ne pas inclure dans le coût de revient tout ou partie de ces frais indirects de production.

En cas d'utilisation de cette faculté, mention en est faite dans l'annexe justificative.

Art. 25. La valeur d'acquisition des immobilisations incorporelles et corporelles peut inclure les charges d'intérêt afférentes aux capitaux empruntés pour les financer, mais uniquement pour autant que ces charges concernent la période qui précède la mise en état d'exploitation effective de ces immobilisations.

Le coût de revient des stocks ne peut inclure les charges d'intérêt afférentes aux capitaux empruntés pour les financer, que pour autant que ces charges concernent des stocks dont la durée de fabrication ou d'exécution est supérieure à un an et qu'elles soient relatives à la période normale de fabrication de ces stocks.

L'inclusion des charges d'intérêt dans la valeur d'acquisition d'immobilisations incorporelles ou corporelles ou de stocks est mentionnée dans l'annexe justificative, parmi les règles d'évaluation.

Art. 26. La valeur d'apport correspond à la valeur conventionnelle des apports.

En cas d'affectation ou d'apport à une entité comptable, il faut entendre par valeur d'apport la valeur des biens lors de leur apport ou affectation. La valeur d'apport ne peut pas excéder le prix de marché qui, au moment de l'apport ou de l'affectation, devrait être payé pour les biens en cause.

Les impôts et les coûts afférents à l'apport ne sont pas compris dans la valeur d'apport. Si ceux-ci ne sont pas entièrement pris en charge par le compte de résultats de l'exercice au cours duquel l'apport est effectué, ils sont portés sous la rubrique "Frais d'établissement".

Les règles d'évaluation doivent spécifier la façon dont la valeur d'apport a été fixée.

Art. 27. En ce qui concerne les biens acquis contre paiement d'une rente viagère :

1° la valeur d'acquisition s'entend comme étant le capital nécessaire, au moment de l'acquisition, pour assurer le service de la rente, augmenté, le cas échéant, du montant payé au comptant et des frais;

2° une provision est constituée à concurrence du montant du capital précité; cette provision est ajustée annuellement.

Art. 28. § 1er. La valeur d'acquisition des participations, actions ou parts reçues en rémunération d'apports ne consistant pas en numéraire ou résultant de la conversion de créances, correspond à la valeur conventionnelle des biens et valeurs apportés ou des créances converties. Toutefois, si cette valeur conventionnelle est inférieure à la valeur de marché des biens et valeurs apportés ou des créances converties, la valeur d'acquisition correspond à cette valeur supérieure de marché.

Par dérogation à l'alinéa premier, les participations, actions et parts d'une autre personne morale qu'une entité comptable reçoit en cas de fusion ou de scission visée à l'article 62 ou 63 en échange des actions ou parts qu'elle détenait dans la personne morale absorbée ou scindée sont, lors de la fusion ou de la scission, portées dans ses comptes à la valeur pour laquelle les actions et parts de la personne morale absorbée ou scindée y figuraient à cette date. En cas d'obtention, lors d'une fusion ou d'une scission, d'une soulte en espèces, le montant de celle-ci est déduit de la valeur comptable, et en priorité de la valeur d'acquisition, des actions de la personne morale absorbée ou scindée, dans la mesure où elle est prélevée sur le capital ou sur la prime d'émission; dans les autres cas, son montant est porté en résultat. En cas d'apport d'une branche d'activité ou d'une universalité de biens visé à l'article 64, les participations, actions ou parts reçues en contrepartie sont, lors de l'apport, portées dans les comptes de l'apporteur à la valeur nette pour laquelle les biens et valeurs apportés y figuraient à cette date.

§ 2. Les frais accessoires relatifs à l'acquisition d'immobilisations financières et de placements de trésorerie peuvent être pris en charge par le compte de résultats de l'exercice au cours duquel ils ont été exposés.

Art. 29. Par dérogation aux articles 18, 22, 33, 38, 42, 54, 55, 56 et 59, le petit outillage qui est constamment renouvelé et dont la valeur d'acquisition est négligeable par rapport à l'ensemble du bilan, peuvent être portés à l'actif pour une valeur fixe si leur quantité, leur valeur et leur composition ne varient pas sensiblement d'un exercice à l'autre. Dans ce cas, le prix du renouvellement de ces éléments est porté sous les charges d'exploitation.

Art. 30. Le prix d'acquisition des avoirs dont les caractéristiques techniques ou juridiques sont identiques est établi par une individualisation du prix de chaque élément ou par application soit de la méthode des prix moyens pondérés, soit de la méthode "Fifo" (sortie en premier lieu des avoirs les plus anciens), soit de la méthode "Lifo" (sortie en premier lieu des avoirs acquis en dernier lieu).

En cas de modification de méthode, le prix d'acquisition des biens censés être entrés en premier lieu ne peut être inférieur à la valeur pour laquelle ces biens étaient portés, avant réductions de valeur y afférentes, à l'inventaire établi au terme de l'exercice précédent.

Lorsque, en particulier par application de la méthode Lifo, la valeur comptable des stocks diffère pour un montant important d'une évaluation sur la base de la valeur de marché à la date de clôture, le montant de cette différence est indiqué dans l'annexe justificative, de manière globale pour chacun des postes de stocks figurant au bilan.

Section III. — Amortissements et réductions de valeur.

Art. 31. Par "amortissements" on entend les montants pris en charge par le compte de résultats, relatifs aux frais d'établissement et aux immobilisations incorporelles et corporelles dont l'utilisation est limitée dans le temps, en vue soit de répartir le montant de ces frais d'établissement et le coût d'acquisition, éventuellement réévalué, de ces immobilisations sur leur durée d'utilité ou d'utilisation probable, soit de prendre en charge ces frais et ces coûts au moment où ils sont exposés.

Par "réductions de valeur" on entend les abattements apportés au prix d'acquisition des éléments de l'actif autres que ceux visés à l'alinéa précédent, et destinés à tenir compte de la dépréciation, définitive ou non, de ces derniers à la date de clôture de l'exercice.

Les amortissements et les réductions de valeur cumulés sont déduits des postes de l'actif auxquels ils se rapportent.

Art. 32. Les amortissements et les réductions de valeur doivent répondre aux critères de prudence, de sincérité et de bonne foi.

Art. 33. Les amortissements et les réductions de valeur sont spécifiques aux éléments de l'actif auxquels ils se rapportent. Les éléments de l'actif dont les caractéristiques techniques ou juridiques sont entièrement identiques peuvent toutefois faire globalement l'objet d'amortissements ou de réductions de valeur.

Art. 34. Les amortissements et les réductions de valeur doivent être constitués systématiquement sur base des méthodes arrêtées par l'entité comptable conformément à l'article 16, § 1er. Ils ne peuvent dépendre du résultat de l'exercice.

Art. 35. Les réductions de valeur ne peuvent être maintenues dans la mesure où elles excèdent en fin d'exercice une appréciation actuelle, selon les critères prévus à l'article 32, des dépréciations en considération desquelles elles ont été constituées.

Section IV. — Provisions

Art. 36. Les provisions pour risques et charges ont pour objet de couvrir des pertes ou charges nettement circonscrites quant à leur nature, mais qui, à la date de clôture de l'exercice, sont probables ou certaines, mais indéterminées quant à leur montant. Les provisions ne peuvent avoir pour objet de corriger la valeur d'éléments portés à l'actif.

Art. 37. Les provisions pour risques et charges doivent répondre aux critères de prudence, de sincérité et de bonne foi.

Art. 38. Les provisions pour risques et charges sont individualisées en fonction des risques et charges de même nature qu'elles sont appelées à couvrir. Par risques et charges de même nature, il faut entendre les catégories de risques et de charges mentionnées à titre exemplatif à l'article 40.

Art. 39. Les provisions pour risques et charges doivent être constituées systématiquement sur base des méthodes arrêtées par l'entité comptable conformément à l'article 16, § 1er. Elles ne peuvent dépendre du résultat de l'exercice.

Art. 40. Des provisions doivent être constituées pour couvrir notamment :

1° les engagements incombant à l'entité comptable en matière de pensions de retraite et de survie, de prépensions et d'autres pensions ou rentes similaires;

2° les charges de grosses réparations et de gros entretien;

3° les engagements découlant du passif social, c'est-à-dire les indemnités de rupture ou les indemnités de préavis éventuelles devant être payées lorsque des contrats de travail ont été résiliés;

4° certains engagements découlant de l'application de la réglementation nationale et européenne en matière de sécurité et d'environnement;

5° les risques de pertes ou de charges découlant pour l'entité comptable de sûretés personnelles ou réelles constituées en garantie de dettes ou d'engagements de tiers, d'engagements relatifs à l'acquisition ou à la cession d'immobilisations, de l'exécution de commandes passées ou reçues, de positions et marchés à terme en devises ou de positions et marchés à terme en marchandises, de garanties techniques attachées aux ventes et prestations déjà effectuées par l'entité comptable, de litiges en cours.

Art. 41. Les provisions pour risques et charges ne peuvent être maintenues dans la mesure où elles excèdent en fin d'exercice une appréciation actuelle, selon les critères prévus à l'article 37, des charges et risques en considération desquelles elles ont été constituées.

Section V. — Plus-values de réévaluation.

Art. 42. Les réévaluations sont spécifiques aux éléments de l'actif auxquels elles se rapportent. Les éléments de l'actif dont les caractéristiques techniques ou juridiques sont entièrement identiques peuvent toutefois faire globalement l'objet de réévaluations.

Art. 43. § 1er. L'entité comptable peut procéder à la réévaluation de leurs immobilisations corporelles ainsi que des participations, actions et parts figurant sous leurs immobilisations financières, ou de certaines catégories de ces immobilisations, lorsque la valeur de celles-ci, déterminée en fonction de leur utilité pour l'entité comptable, présente un excédent certain et durable par rapport à leur valeur comptable. Si les actifs en cause sont nécessaires à la poursuite de l'activité de l'entité comptable ou d'une partie de ses activités, ils ne peuvent être réévalués que dans la mesure où la plus-value exprimée est justifiée par la rentabilité de l'activité de l'entité comptable ou par la partie concernée de ses activités.

La valeur réévaluée retenue pour ces immobilisations est justifiée dans l'annexe des comptes annuels dans lesquels la réévaluation est actée pour la première fois.

§ 2. Si la réévaluation porte sur des immobilisations corporelles dont l'utilisation est limitée dans le temps, la valeur réévaluée fait l'objet d'amortissements calculés selon un plan établi conformément à l'article 16, § 1er, aux fins d'en répartir la prise en charge sur la durée résiduelle d'utilisation probable de l'immobilisation.

§ 3. Les plus-values actées sont imputées directement à la rubrique du passif "Plus-values de réévaluation" et y sont maintenues aussi longtemps que les biens auxquels elles sont afférentes ne sont pas réalisés. Ces plus-values peuvent toutefois :

1° être transférées aux réserves à concurrence du montant des amortissements actés sur la plus-value;

2° en cas de moins-value ultérieure, être annulées à concurrence du montant non encore amorti sur la plus-value.

Section VI. — Règles particulières

Sous-section Ire. — Règles particulières relatives aux frais d'établissement

Art. 44. Les frais d'établissement ne sont portés à l'actif que s'ils ne sont pris en charge pendant l'exercice au cours duquel ils sont affectés.

Les charges engagées dans le cadre d'une restructuration ne sont portées à l'actif que pour autant qu'il s'agisse de dépenses nettement circonscrites, afférentes à une modification importante de la structure ou de l'organisation de l'institut supérieur et que ces dépenses soient destinées à avoir un impact favorable et durable sur les activités de l'entité comptable. La réalisation de ces conditions doit être justifiée dans l'annexe justificative. Dans la mesure où les frais de restructuration consistent en charges qui relèvent des charges d'exploitation ou des charges exceptionnelles, leur transfert à l'actif s'opère par déduction globale explicite respectivement du total des charges d'exploitation et des charges exceptionnelles.

Art. 45. Les frais d'établissement font l'objet d'amortissements appropriés, par tranches annuelles de vingt pour cent au moins des sommes réellement dépensées. Toutefois, l'amortissement des frais d'émission d'emprunts peut être réparti sur toute la durée de l'emprunt.

Sous-section II. — Règles particulières relatives aux immobilisations incorporelles

Art. 46. Les immobilisations incorporelles autres que celles acquises de tiers ne sont portées à l'actif pour leur coût de revient que dans la mesure où celui-ci ne dépasse pas une estimation prudemment établie de la valeur d'utilisation de ces immobilisations ou de leur rendement futur pour l'entité comptable.

Art. 47. § 1er. Les immobilisations incorporelles dont l'utilisation est limitée dans le temps font l'objet d'amortissements calculés selon un plan établi conformément à l'article 16, § 1er.

Les immobilisations mentionnées à l'alinéa premier font l'objet d'amortissements complémentaires ou exceptionnels lorsque, en raison de leur altération technique ou de la modification des circonstances économiques ou technologiques, leur valeur comptable dépasse leur valeur d'utilisation par l'entité comptable.

Les amortissements actés en application de l'alinéa 1er sur les immobilisations incorporelles dont l'utilisation est limitée dans le temps ne peuvent faire l'objet d'une reprise que si, à raison de modifications des circonstances économiques ou technologiques, le plan d'amortissement antérieurement pratiqué s'avère avoir été trop rapide.

Les amortissements actés en application de l'alinéa 2 qui s'avèrent ne plus être justifiés, font l'objet d'une reprise à concurrence de leur excédent par rapport aux amortissements planifiés conformément à l'alinéa 1er.

Si dans des cas exceptionnels l'amortissement des frais de recherche et de développement ou du goodwill est réparti sur une durée supérieure à cinq ans, il doit en être justifié dans l'annexe.

§ 2. Les immobilisations incorporelles dont l'utilisation n'est pas limitée dans le temps ne font l'objet de réductions de valeur qu'en cas de moins-value ou de dépréciation durable.

Les réductions de valeur qui s'avèrent ne plus être justifiées, font l'objet d'une reprise à concurrence du montant non justifié.

Peuvent être imputées directement à la rubrique III du passif "Plus-values de réévaluation" et y être maintenues aussi longtemps que les biens auxquels elles sont afférentes ne sont pas réalisés : les reprises de réductions de valeur actées sur les immobilisations incorporelles dont l'utilisation n'est pas limitée dans le temps.

Sous-section III. — Règles particulières relatives aux immobilisations corporelles

Art. 48. Les droits d'usage dont l'entité comptable dispose sur des immobilisations corporelles en vertu de contrats de location-financement ou de contrats similaires tels que définis dans le chapitre V, section III.D, sont, sans préjudice aux dispositions des articles 31 et 50, § 1er, portés à l'actif, à concurrence de la partie des versements échelonnés prévus au contrat, représentant la reconstitution en capital de la valeur du bien, objet du contrat.

Les engagements corrélatifs portés au passif sont évalués chaque année à la fraction des versements échelonnés afférents aux exercices ultérieurs, représentant la reconstitution en capital de la valeur du bien, objet du contrat.

Art. 49. La plus-value ou la moins-value constatée lors de la cession d'une immobilisation corporelle amortissable assortie de la conclusion par le cédant d'un contrat de location-financement portant sur le même bien, est inscrite en compte de régularisation et est portée chaque année au compte de résultats proportionnellement à l'amortissement de cette immobilisation détenue en location-financement afférent à l'exercice considéré.

Art. 50. § 1er. Les immobilisations corporelles dont l'utilisation est limitée dans le temps font l'objet d'amortissements calculés selon un plan établi conformément à l'article 16, § 1er.

Les immobilisations mentionnées à l'alinéa premier font l'objet d'amortissements complémentaires ou exceptionnels lorsque, en raison de leur altération technique ou de la modification des circonstances économiques ou technologiques, leur valeur comptable dépasse leur valeur d'utilisation par l'entité comptable.

Les amortissements actés en application de l'alinéa premier sur les immobilisations corporelles dont l'utilisation est limitée dans le temps ne peuvent faire l'objet d'une reprise que si, à raison de modifications des circonstances économiques ou technologiques, le plan d'amortissement antérieurement pratiqué s'avère avoir été trop rapide.

Les amortissements actés en application de l'alinéa 2 qui s'avèrent ne plus être justifiés, font l'objet d'une reprise à concurrence de leur excédent par rapport aux amortissements planifiés conformément à l'alinéa 1er.

§ 2. Les immobilisations corporelles dont l'utilisation n'est pas limitée dans le temps ne font l'objet de réductions de valeur qu'en cas de moins-value ou de dépréciation durable.

Les réductions de valeur qui s'avèrent ne plus être justifiées, font l'objet d'une reprise à concurrence du montant non justifié.

Peuvent être imputées directement à la rubrique III du passif "Plus-values de réévaluation" et y être maintenues aussi longtemps que les biens auxquels elles sont afférentes ne sont pas réalisés : les reprises de réductions de valeur actées sur les immobilisations corporelles dont l'utilisation n'est pas limitée dans le temps.

Art. 51. Les immobilisations corporelles désaffectées ou qui ont cessé d'être affectées durablement à l'activité de l'entité comptable font, le cas échéant, l'objet d'un amortissement exceptionnel pour en aligner l'évaluation sur leur valeur probable de réalisation.

Sous-section IV. — Règles particulières relatives aux immobilisations financières

Art. 52. § 1er. Les montants non appelés sur participations et sur actions et parts sont mentionnés distinctement dans l'annexe et ventilés selon les sous-rubriques dans lesquelles les participations, actions et parts restant à libérer sont portées.

§ 2. Les titres à revenu fixe sont évalués à leur valeur d'acquisition. Toutefois, lorsque leur rendement actuariel calculé à l'achat en tenant compte de leur valeur de remboursement à l'échéance, diffère de leur rendement facial, la différence entre la valeur d'acquisition et la valeur de remboursement est prise en résultat pro rata temporis sur la durée restant à courir des titres, comme élément constitutif des intérêts produits par ces titres et est portée, selon le cas, en majoration ou en réduction de la valeur d'acquisition des titres.

La prise en résultats de cette différence est effectuée sur base actualisée, compte tenu du rendement actuariel à l'achat.

L'entité comptable a toutefois la faculté :

1° de prendre en résultats, pro rata temporis, mais sur une base linéaire, la différence entre la valeur d'acquisition et la valeur de remboursement;

2° de maintenir au bilan les titres à revenu fixe à leur valeur d'acquisition lorsque la prise en résultats du rendement actuariel des titres n'aurait qu'un effet négligeable par rapport à la prise en résultats du seul rendement facial.

Les alinéas 1er et 2 sont applicables aux titres dont le rendement est constitué exclusivement, d'après les conditions d'émission, par la différence entre le prix d'émission et la valeur de remboursement.

§ 3. Les participations et les actions portées sous la rubrique "Immobilisations financières" font l'objet de réductions de valeur en cas de moins-value ou de dépréciation durable justifiées par la situation, la rentabilité ou les perspectives de l'autre personne morale dans laquelle la participation ou les actions sont détenues.

Les créances, y compris les titres à revenu fixe, portées sous les immobilisations financières, font l'objet de réductions de valeur si leur remboursement à l'échéance est en tout ou en partie incertain.

Sous-section V. — Règles particulières relatives aux créances à plus d'un an et à un an au plus

Art. 53. § 1er. Sans préjudice aux dispositions du § 2 du présent article et des articles 54 et 58, les créances sont portées au bilan à leur valeur nominale.

§ 2. L'inscription au bilan d'une créance à sa valeur nominale s'accompagne de l'inscription en comptes de régularisation du passif et de la prise en résultats pro rata temporis sur la base des intérêts composés :

1° des intérêts inclus conventionnellement dans la valeur nominale de la créance;

2° de la différence entre la valeur d'acquisition et la valeur nominale de la créance;

3° de l'escompte de créances qui ne sont pas productives d'intérêt ou qui sont assorties d'un intérêt anormalement faible, lorsque ces créances :

a) sont des créances avec un but commercial;

b) sont remboursables à une date éloignée de plus d'un an, à compter de leur entrée dans le patrimoine de l'entité comptable;

c) sont afférentes soit à des montants actés en tant que produits au compte de résultats, soit au prix de cession d'immobilisations ou de branches d'activités.

L'escompte visé sous c) est calculé au taux du marché applicable à de telles créances au moment de leur entrée dans le patrimoine de l'entité comptable.

Pour les créances payables ou remboursables par versements échelonnés, dont le taux d'intérêt ou de chargement s'applique durant toute la durée du contrat sur le montant initial du financement ou du prêt, les montants respectifs des intérêts et chargements courus à prendre en résultats et des intérêts et chargements non courus à reporter à un exercice ultérieur sont déterminés par application du taux réel au solde restant dû en début de chaque période; ce taux réel est calculé compte tenu de l'échelonnement et de la périodicité des versements. Une autre méthode ne peut être appliquée que pour autant que celle-ci donne, par exercice, un résultat équivalent.

Les montants des intérêts ou des chargements ne peuvent être compensés avec les frais ou les provisions relatifs à ces opérations.

Art. 54. Les créances à plus d'un an et à un an au plus font l'objet de réductions de valeur si leur remboursement à l'échéance est en tout ou en partie incertain. Elles peuvent également faire l'objet de réductions de valeur lorsque leur valeur de réalisation à la date de clôture de l'exercice est inférieure à leur valeur comptable déterminée conformément à l'article 53. Si ces réductions de valeur ne peuvent être individualisées, elles peuvent être fixées dans leur ensemble par catégorie.

Sous-section VI. — Règles particulières relatives aux stocks

Art. 55. Les stocks sont évalués à la valeur d'acquisition ou à la valeur de marché à la date de clôture, si celle-ci est inférieure.

L'évaluation à la valeur inférieure de marché, opérée en application de l'alinéa premier, ne peut être maintenue si ultérieurement la valeur de marché excède la valeur inférieure retenue pour l'évaluation des stocks.

Art. 56. Des réductions de valeur complémentaires sont actées sur les actifs visés à l'article 55 pour tenir compte soit de l'évolution de leur valeur de réalisation ou de marche, soit des aléas justifiés par la nature des avoirs en cause ou de l'activité exercée.

Sous-section VII. — Règles particulières relatives aux projets et commandes en cours d'exécution

Art. 57. Les projets et commandes en cours d'exécution sont évaluées à leur coût de revient majoré, compte tenu du degré d'avancement des travaux des fabrications ou des prestations, de l'excédent du prix stipulé au contrat par rapport au coût de revient lorsque cet excédent est devenu raisonnablement certain. L'entité comptable peut toutefois adopter pour règle de maintenir les projets et commandes en cours d'exécution ou certaines catégories d'entre elles au bilan à leur coût de revient. Il est fait mention dans l'annexe des règles d'évaluation, des méthodes et critères adoptés pour l'évaluation des projets et commandes en cours d'exécution.

Les risques et charges afférents à la poursuite de l'exécution de ces projets et commandes font l'objet de provisions, dans la mesure où ces risques ne sont pas couverts par des réductions de valeur.

Les projets et commandes en cours d'exécution font l'objet de réductions de valeur si leur coût de revient, majoré du montant estimé des coûts y afférents qui doivent encore être exposés, dépasse le prix prévu au contrat.

Des réductions de valeur complémentaires sont actées pour tenir compte soit de l'évolution de leur valeur de réalisation ou de marche, soit des aléas justifiés par la nature des avoirs en cause ou de l'activité exercée.

L'entité comptable peut également opter pour l'application de la méthode nette, évaluant les projets et commandes en cours d'exécution au prorata du surplus total des frais par rapport aux produits.

Sous-section VIII. — Règles particulières relatives aux placements de trésorerie et aux valeurs disponibles

Art. 58. Les titres à revenu fixe sont évalués à leur valeur d'acquisition. Toutefois, lorsque leur rendement actuariel calculé à l'achat en tenant compte de leur valeur de remboursement à l'échéance, diffère de leur rendement facial, la différence entre la valeur d'acquisition et la valeur de remboursement est prise en résultat pro rata temporis sur la durée restant à courir des titres, comme élément constitutif des intérêts produits par ces titres et est portée, selon le cas, en majoration ou en réduction de la valeur d'acquisition des titres.

La prise en résultats de cette différence est effectuée sur base actualisée, compte tenu du rendement actuariel à l'achat.

L'entité comptable a toutefois la faculté :

1° de prendre en résultats, pro rata temporis, mais sur une base linéaire, la différence entre la valeur d'acquisition et la valeur de remboursement;

2° de maintenir au bilan les titres à revenu fixe à leur valeur d'acquisition lorsque la prise en résultats du rendement actuariel des titres n'aurait qu'un effet négligeable par rapport à la prise en résultats du seul rendement facial.

Les alinéas 1er et 2 sont applicables aux titres dont le rendement est constitué exclusivement, d'après les conditions d'émission, par la différence entre le prix d'émission et la valeur de remboursement.

Art. 59. Les placements de trésorerie et les valeurs disponibles font l'objet de réductions de valeur lorsque leur valeur de réalisation à la date de clôture de l'exercice est inférieure à leur valeur d'acquisition.

Art. 60. Des réductions de valeur complémentaires sont actées sur les placements de trésorerie et les valeurs disponibles pour tenir compte soit de l'évolution de leur valeur de réalisation ou de marche, soit des aléas justifiés par la nature des avoirs en cause ou de l'activité exercée.

Sous-section IX. — Règles particulières relatives aux dettes

Art. 61. Les articles 53 et 58 sont d'application analogue aux dettes de nature et de durée correspondantes.

Si l'entité comptable opte pour l'application de la méthode nette pour l'évaluation des projets et commandes en cours d'exécution, le surplus total des produits par rapport aux frais est inscrit.

Sous-section X. — Règles particulières relatives aux éléments acquis dans le cadre d'une fusion

Art. 62. En cas d'une fusion, l'entité comptable au sein de laquelle la fusion a été réalisée, dresse un bilan initial harmonisé, auquel sont inscrits tous les actifs et passifs revenant à l'entité comptable, évalués aux règles d'évaluation harmonisées, après élimination de créances "intercompany" et de dettes et, le cas échéant, après correction des valeurs de stocks pour les profits ou pertes "intercompany".

La date de ce bilan initial correspond à la date de prise d'effet fixée dans le contrat de fusion.

L'entité fusionnée soumet son bilan initial pour certification au réviseur d'entreprise; par la suite, le bilan sera remis au commissaire du Gouvernement flamand.

Sous-section XI. — Règles particulières relatives aux éléments acquis dans le cadre d'une scission.

Art. 63. En cas de scission d'une entité comptable, les éléments d'actif du bilan de l'entité à scinder sont apportés dans les bilans initiaux respectifs des nouvelles entités comptables ou dans les bilans des entités existantes, dans la mesure où ils sont apportés dans ces entités.

Si l'application de cette méthode s'avère impossible, la scission peut également être comptabilisée sur la base d'un rapport par rubrique du bilan, convenu par la nouvelle entité comptable, conformément à l'article 12, alinéa premier.

Sous-section XII. — Règles particulières relatives aux éléments acquis dans le cadre d'un apport de branche d'activité ou d'une universalité de biens

Art. 64. En cas d'apport d'une branche d'activité ou d'une universalité de biens, les actifs, passifs, droits et engagements apportés sont, lors de l'apport, portés dans les comptes de l'entité comptable bénéficiaire de l'apport, à la valeur d'apport, mentionnée à l'article 26.

CHAPITRE V. — *Structure des comptes annuels**Section Ire. — Principes généraux*

Art. 65. Les comptes annuels sont établis suivant les schémas repris à l'annexe Ire au présent arrêté.

Les postes du bilan, du compte de résultats et de l'annexe justificative, visés à l'alinéa premier, ne peuvent être omis, même pas s'ils sont sans objet pour l'exercice considéré.

Au besoin, le contenu des postes des comptes annuels est précisé à la section II. Pour l'application du présent arrêté, il faut entendre par rubriques, les postes du bilan et du compte de résultats qui sont précédés d'un chiffre romain ou d'une lettre majuscule, et par sous-rubriques les postes précédés d'un chiffre arabe.

Art. 66. Le bilan et le compte de résultats indiquent pour chacune des rubriques et sous-rubriques les montants correspondants de l'exercice précédent.

Si les chiffres relatifs à l'exercice ne sont pas comparables à ceux de l'exercice précédent, les chiffres de l'exercice précédent peuvent être redressés en vue de les rendre comparables; en ce cas, l'annexe doit mentionner et commenter, avec renvoi aux rubriques concernées, les redressements opérés, si ceux-ci ne sont pas sans signification. Si les chiffres de l'exercice précédent ne sont pas redressés, l'annexe doit comporter les indications nécessaires pour permettre la comparaison.

Art. 67. Lorsqu'un élément de l'actif ou du passif pourrait relever simultanément de plusieurs rubriques ou sous-rubriques du bilan ou lorsqu'un produit ou une charge pourrait relever simultanément de plusieurs rubriques ou sous-rubriques du compte de résultats, il est porté sous le poste le plus approprié au regard du prescrit de l'article 12, alinéa 1er.

Art. 68. Les entités comptables ont la faculté de subdiviser plus amplement dans l'annexe justificative les rubriques et sous-rubriques dont la mention est imposée.

Art. 69. La présentation des comptes annuels doit être identique d'un exercice à l'autre.

Toutefois, elle est modifiée au cas où, notamment à la suite d'une modification importante de la structure du patrimoine, des produits et des charges de l'entité comptable, elle ne répond plus au prescrit de l'article 12, alinéa 1er. Ces modifications sont mentionnées et justifiées dans l'annexe relative à l'exercice au cours duquel elles sont introduites.

Art. 70. L'annexe relative au premier bilan et compte de résultats établis conformément aux schémas prévus à l'annexe Ire au présent arrêté, ne doit pas indiquer de montants correspondants de l'exercice précédent pour les mentions qui doivent être intégrées pour la première fois dans les comptes annuels.

*Section II. — Contenu de certaines rubriques**Sous-section Ire. — Contenu de certaines rubriques du bilan*

Art. 71. § 1er. Le contenu de certaines rubriques de l'actif est défini comme suit :

I. Frais d'établissement

Sont portés sous cette rubrique, s'ils ne sont pas pris en charge du compte de résultats à un autre titre durant l'exercice en cours, les frais qui se rattachent à la constitution, au développement ou à la restructuration de l'entité comptable, tels que les frais de constitution et d'apport, les frais d'émission d'emprunts, et les frais de restructurations.

II. Immobilisations incorporelles

Sont portés sous cette rubrique :

1° les frais de recherche et de développement;

2° les concessions, brevets, licences, savoir-faire, marques et autres droits similaires;

3° le goodwill;

4° les acomptes versés sur immobilisations incorporelles.

Par frais de recherche et de développement il faut entendre les frais de recherche, de fabrication et de mise au point de prototypes, de produits, d'inventions et de savoir-faire, utiles aux activités futures de l'entité comptable. Les frais de recherche et de développement générés par l'entité comptable dans le cadre de ses missions décrétales normales en matière d'enseignement, de recherche et de services, ne sont toutefois pas repris dans les immobilisations incorporelles.

Par concessions, brevets, licences, savoir-faire, marques et autres droits similaires il y a lieu d'entendre d'une part les brevets, licences, savoir faire, marques et autres droits similaires qui sont la propriété de l'entité comptable, et d'autre part, les droits d'exploitation de biens-fonds, de brevets, licences, marques et droits similaires appartenant à des tiers ainsi que la valeur d'acquisition du droit de l'entité comptable d'obtenir de tiers des prestations de services de savoir-faire lorsque ces droits ont été acquis à titre onéreux par l'entité comptable.

Par goodwill, il y a lieu d'entendre pour l'application du présent arrêté le prix payé pour l'acquisition d'une autre personne morale dans la mesure où il excède la valeur nette des éléments actifs et passifs qui la composent.

III. Immobilisations corporelles

A l'exception de la location-financement et des actifs en construction, il y a lieu de faire la distinction entre les actifs que l'entité comptable possède en pleine propriété ou non.

III.A. Terrains et bâtiments

Sont inscrits sous cette rubrique les terrains bâtis et non bâtis, les constructions édifiées ainsi que leurs agencements, que l'entité comptable détient en propriété et affectés durablement par elle à son exploitation.

Sont également inscrits sous cette rubrique les autres droits réels que l'entité comptable détient sur des immeubles affectés durablement par elle à ses activités, lorsque les redevances ont été payées par anticipation au début du contrat.

III.D. Location-financement et droits similaires

Sont portés sous cette rubrique :

1° les droits d'usage à long terme sur des immeubles bâtis dont l'entité comptable dispose en vertu de contrats d'emphytéose, de superficie, de location-financement ou de conventions similaires, lorsque les redevances échelonnées dues en vertu du contrat couvrent, outre les intérêts et les charges de l'opération, la reconstitution intégrale du capital investi par le donneur dans le bâtiment;

2° les droits d'usage sur des biens meubles dont l'entité comptable dispose en vertu de contrats de location-financement ou de conventions similaires, lorsque les redevances échelonnées dues en vertu du contrat, majorées, si le preneur dispose d'une option d'achat, du montant à payer en cas de levée de l'option, couvrent, outre les intérêts et les charges de l'opération, la reconstitution intégrale du capital investi par le donneur dans le bien. Le montant à payer en cas de levée de l'option d'achat n'est toutefois pris en considération que s'il représente quinze pour cent au plus du capital investi par le donneur dans le bien.

Est assimilée à un prix de levée de l'option d'achat visée au point 2°, dans la limite susvisée de quinze pour cent, la partie en capital des redevances prévues au contrat en cas d'usage d'une faculté de proroger l'opération.

Est assimilée à une redevance visée aux points 1° et 2°, pour autant qu'il soit déterminé :

1° le montant dû par le preneur pour l'acquisition des droits réels que le donneur possède sur le bien immeuble ou meuble en cause, lorsque, lors de la conclusion de l'opération, il s'est engagé, éventuellement à l'option d'achat, à acquérir ces droits;

2° dans le chef du donneur, le montant à recevoir par lui d'un tiers pour la cession des droits réels qu'il possède sur le bien immeuble ou meuble en cause, lorsque, lors de la conclusion de l'opération, ce tiers s'est engagé, éventuellement à l'option du donneur, à acquérir ces droits.

III.E Autres immobilisations corporelles

Sont portés sous cette rubrique, les immeubles détenus au titre de réserve immobilière, les immeubles d'habitation, les immobilisations corporelles désaffectées ou retirées de l'exploitation, ainsi que les biens immeubles et meubles donnés en emphytéose, en superficie, en location, en bail commercial ou en bail à ferme, sauf dans la mesure où les créances résultant de ces contrats sont portées sous les rubriques V et VII. Les immeubles acquis ou construits en vue de leur revente ne sont pas repris sous cette rubrique, mais sont inscrits d'une manière distincte parmi les stocks.

Sont également inscrits sous cette rubrique, s'ils n'ont pas été pris en charge du compte de résultats de l'exercice au cours duquel ils ont été exposés, les frais d'aménagement d'immeubles pris en location.

IV. Immobilisations financières

Sont inscrites sous cette rubrique, les participations dans et créances sur des entreprises spin-off, associations, associations sans but lucratif, organismes d'intérêt public, sociétés commerciales et autres sociétés, inscrites conformément au chapitre *Vbis* du décret du 4 avril 2003 relatif à la restructuration de l'enseignement supérieur en Flandre.

IV.A.1 et IV.B.1 Participations

Les droits sociaux dans les personnes morales ci-dessus sont considérés comme des participations s'ils visent, par la création d'un lien durable et spécifique avec ces autres personnes morales, à permettre à l'entité comptable d'influencer l'orientation de la gestion des personnes morales en question.

Sauf preuve du contraire, est censée être une participation :

1° la possession de droits sociaux représentant 10 % du capital, du fonds social ou d'une catégorie d'actions et parts d'une personne morale;

2° la possession de droits sociaux représentant un quota de moins de 10 % :

a) s'ils atteignent, avec les droits sociaux que les filiales de l'entité comptable détiennent dans la même personne morale, 10 % du capital, du fonds social ou d'une catégorie d'actions et parts de cette personne morale;

b) si les actes de disposition relatifs à ces actions et parts ou l'exercice des droits y afférents font l'objet de contrats ou d'engagements unilatéraux de la part de la personne morale.

IV.A Participation dans des entités liées

Il s'agit de participations dans des personnes morales, dans lesquelles l'entité comptable exerce un contrôle. Par contrôle, il faut entendre : la compétence d'exercer, en droit ou de fait, une influence déterminante sur la désignation de la majorité des administrateurs ou gérants ou sur l'orientation de la gestion.

Le contrôle s'appelle en droit et est censé irréfutable :

1° s'il résulte de la possession de la majorité des droits de vote, liés au total des actions et parts de la personne morale en question;

2° si une entité comptable a le droit de désigner et de licencier la majorité des administrateurs ou gérants;

3° si une entité comptable détient la compétence de contrôle, en vertu des statuts de la personne morale concernée ou en vertu de contrats conclus avec cette personne morale;

4° si une entité comptable dispose, en vertu d'un contrat avec d'autres associés de la personne morale concernée, d'une majorité des droits de vote, liés au total des actions et parts de cette personne morale;

5° en cas d'un contrôle conjoint.

Le contrôle s'appelle de fait s'il résulte de facteurs autres que les facteurs cités à l'alinéa deux. Sauf preuve du contraire, une entité comptable est présumée disposer d'un contrôle de fait sur une personne morale, si elle a, lors de l'avant-dernière et de la dernière assemblée générale, exercé de cette personne morale des droits de vote représentant la majorité des droits de vote, liés aux actions représentées à ces assemblées.

IV.B. Participation dans des personnes morales avec lesquelles il existe un lien de participation

Il s'agit de participations dans toutes les entités non liées avec lesquelles il existe, directement ou indirectement, un lien de participation.

IV.A.2 et IV.B.2 Créances

Pour l'application du présent arrêté, sont considérées comme des créances, les créances, quels qu'en soient le terme contractuel, l'origine ou la forme, sur les personnes morales susvisées, si ces créances ont pour but d'encourager l'activité propre de l'entité comptable.

IV.C.1 Actions et parts

Sont classés sous ce poste les droits sociaux détenus dans d'autres personnes morales qui ne sont pas constitutifs d'une participation lorsque cette détention vise, par l'établissement d'un lien durable et spécifique avec cette personne morale, à contribuer à l'activité propre de l'entité comptable.

IV.C.2 Créances et cautionnements en numéraire

Sont portés sous ce poste :

1° les créances incorporées ou non dans des titres, qui ont pour but de soutenir durablement l'activité de personnes morales autres que les personnes morales visées aux postes IV.A et IV.B;

2° les cautionnements en numéraire versés au titre de garanties permanentes, notamment auprès d'administrations ou d'entreprises de services publics.

V. Créances à plus d'un an

Ce poste regroupe les créances qui ont un terme contractuel supérieur à un an. Les créances ou la partie des créances à plus d'un an qui viennent à échéance dans les douze mois sont extraites de ce poste et portées, selon le cas, sous le poste VII.A. ou VII.B.

Sont classées sous cette rubrique, aux postes correspondants, outre les créances dont le titre juridique est né, les produits à recevoir, nés au cours de l'exercice, ou au cours d'un exercice antérieur, qui n'ont pas encore donné naissance à un titre juridique de créance, mais dont le montant est déterminé ou susceptible d'être estimé avec précision.

Les prorata de produits sont toutefois portés en comptes de régularisation.

Les créances résultant pour le propriétaire ou le bailleur de contrats visés au poste III.D de l'actif sont portés sous le poste V.B.

VI. Stocks et commandes en cours d'exécution

Peuvent être portés sous le poste "stocks et commandes en cours d'exécution" les marchandises acquises ou produites par l'entité comptable et étant encore en stock à la fin de l'exercice.

La spécificité des projets et commandes en cours d'exécution réside dans le fait, que les services commandés sont suffisamment définis et que le prix est convenu avec le client. Il s'agit de services et de travaux de gré à gré exécutés pour le compte de tiers en vertu d'une commande, mais non encore livrés à la fin de l'exercice.

VII. Créances à un an au plus

Sont inscrites sous cette rubrique, les créances dont le terme initial est d'un an au plus ainsi que les créances ou les parties de créances dont le terme initial était supérieur à un an, mais qui viennent à échéance dans les douze mois.

Les alinéas 2, 3 et 4 de la définition de la rubrique "V. Créances à plus d'un an", sont applicables aux créances à un an au plus.

Sont notamment portés sous le poste "B. Autres créances", les impôts récupérables à charge des administrations fiscales.

VIII. Placements de trésorerie

Sont portées sous ce poste les créances en compte à terme sur des établissements de crédit ainsi que les valeurs mobilières acquises au titre de placement de fonds et qui ne revêtent pas le caractère d'immobilisations financières.

IX. Valeurs disponibles

Les valeurs disponibles ne comprennent, en dehors des encaisses et des valeurs échues à l'encaissement, que les avoirs à vue sur des établissements de crédit.

X. Comptes de régularisation

Outre les montants visés à l'article 61, ce poste comporte les montants suivants :

1° les charges à reporter, c'est-à-dire les prorata de charges exposées au cours de l'exercice ou d'un exercice antérieur mais qui sont à rattacher à un ou plusieurs exercices ultérieurs;

2° les produits acquis, c'est-à-dire les prorata de produits qui n'échoiront qu'au cours d'un exercice ultérieur mais qui sont à rattacher à un exercice écoulé.

§ 2. Le contenu de certaines rubriques du passif est défini comme suit :

I. Fonds de l'association

Il s'agit du patrimoine résultant des avoirs initiaux et du financement permanent de l'entité comptable.

III. Plus-values de réévaluation

Par plus-values de réévaluation, il faut entendre les plus-values non réalisées, exprimées dans les comptes sur éléments de l'actif immobilisé, conformément aux articles 42, 43, 47 et 50.

IV. Fonds affectés

Il s'agit des excédents auxquels la direction de l'institution a donné une affectation bien déterminée et quantifiable, dans le cadre de l'activité d'enseignement, de recherche et de services de l'entité comptable

V. Bénéfice/pertes reportés

Il s'agit d'excédents/découverts auxquels la direction de l'institution de l'entité comptable n'a donné aucune affectation bien déterminée et quantifiable.

VI. Subsidés en capital

Sont portés sous ce poste, les subsidés en capital obtenus des pouvoirs publics en considération d'investissements en immobilisations.

Les subventions affectées au financement de nouveaux investissements font l'objet d'une réduction échelonnée par imputation au poste I.D "Cotisations, donations, legs et subventions", au rythme de la prise en charge des amortissements afférents aux immobilisations pour l'acquisition desquelles ils ont été obtenus, et le cas échéant, à concurrence du solde, en cas de réalisation ou de mise hors service de ces immobilisations.

Si des subsidés en capital sont affectés à la couverture d'amortissements en capital d'emprunts d'investissement antérieurement souscrits, ils doivent être imputés aux résultats exceptionnels, à la rubrique VII.E "Autres produits exceptionnels".

Si des subsidés en capital sont affectés à la couverture d'intérêts dus sur des emprunts d'investissement antérieurement souscrits, ils doivent être imputés aux produits financiers, à la rubrique IV.C "Autres produits financiers".

VII. Provisions pour risques et charges

VII.A Pensions et obligations similaires

Sont portées sous ce poste les provisions constituées par l'entité comptable pour couvrir les pensions de retraite et de survie, les prépensions et autres pensions et rentes dont le paiement lui incombe en vertu d'engagements stipulés en faveur des membres ou anciens membres de son personnel contractuel.

VIII. Dettes à plus d'un an

Ce poste regroupe les dettes qui ont un terme contractuel supérieur à un an. Les dettes ou la fraction des dettes à plus d'un an qui viennent à échéance dans les douze mois sont extraites de cette rubrique et portées sous la rubrique IX.A.

Sont classées sous cette rubrique, aux postes correspondants, les charges à payer nées au cours de l'exercice ou au cours d'un exercice antérieur qui n'ont pas encore donné naissance à un titre juridique d'endettement, mais dont le montant est déterminé ou susceptible d'être estimé avec précision. Les prorata de charges sont toutefois portés en comptes de régularisation.

Les engagements résultant d'emprunts subordonnés, d'emprunts obligataires, de conventions de location-financement ou de conventions similaires sont inscrits sous les postes prévus à cet effet, lors même qu'ils seraient souscrits à l'égard d'établissements de crédit ou de fournisseurs ou seraient incorporés dans des effets de commerce.

Sont notamment classés parmi les dettes envers les établissements de crédit, les billets à ordre (promesses) souscrits par l'entité comptable au nom ou à l'ordre d'un établissement de crédit, ainsi que les dettes envers des établissements de crédit du chef d'acceptations bancaires mises en circulation par l'entité comptable, lors même qu'elles trouveraient leur origine dans des achats de biens ou de services.

IX. Dettes à un an au plus

Les alinéas 2 à 4 "VIII. Dettes à plus d'un an" sont applicables aux dettes à un an au plus.

X. Comptes de régularisation

Outre les montants visés à l'article 53, § 2, ce poste comporte les montants suivants :

1° les charges à imputer, c'est-à-dire les prorata de charges qui n'échoiront qu'au cours d'un exercice ultérieur mais qui sont à rattacher à un exercice écoulé;

2° les produits à reporter, c'est-à-dire les prorata de produits perçus au cours de l'exercice ou d'un exercice antérieur, mais qui sont à rattacher à un exercice ultérieur.

Sous-section II. — Contenu de certaines rubriques du compte de résultats

Art. 72. Le contenu de certaines rubriques du compte de résultats est défini comme suit :

I. Produits d'exploitation

I.A Chiffre d'affaires (produits relatifs à l'enseignement, à la recherche et aux prestations de services)

Sont portés sous ce poste les produits générés par l'entité comptable dans le cadre de ses missions décrétales normales en matière d'enseignement, de recherche et de services.

I.A.1 Allocations de fonctionnement

I.A.2 Droits d'études et droits d'inscription

I.A.3 Produits résultant d'activités d'enseignement et de vente

I.A.4 Allocations sociales

I.A.5 Services et recherche sur une base contractuelle

I.A.6 Réductions accordées

I.A.7 Divers

I.B. Variation des en-cours de fabrication, des produits finis et des commandes en cours d'exécution (hausse +, baisse -)

Ce poste est utilisé pour l'application entre autres de l'article 71, § 1er, "VI. Stocks et commandes en cours d'exécution, alinéa 2.

I.C. Production immobilisée

I.D. Cotisations, donations, apports à titre gratuit, legs et subventions

I.E Autres produits d'exploitation

Sont classés sous ce poste les produits provenant de tiers et relatifs aux activités qui :

1° ne résultent pas des activités mentionnées sous la rubrique I.A de l'entité comptable;

2° ne relèvent pas de la catégorie des produits financiers ou des produits exceptionnels.

Sont également portées sous ce poste les plus-values sur réalisation de créances commerciales, ainsi que les plus-values sur des immobilisations corporelles réalisées dans le cadre des activités habituelles de l'entité comptable.

II. Charges d'exploitation

II.A. Approvisionnements et marchandises

Sont portés sous cette rubrique, déduction faite des réductions commerciales obtenues et de la taxe sur la valeur ajoutée y afférente, dans la mesure où elle est déductible, les achats :

1° de matières premières;

2° de matières auxiliaires;

3° des services, travaux et études, dans la mesure où ces services, travaux et études interviennent dans le coût de revient des fabrications et des services;

4° de sous-traitances générales;

5° d'immeubles destinés à la vente;

6° de variations de stocks relatives aux achats précités.

II.B Services et biens divers

Sont portées sous ce poste, déduction faite des réductions commerciales obtenues et de la taxe sur la valeur ajoutée y afférente, dans la mesure où elle est déductible, les charges afférentes à des services prestés ou des biens livrés par des tiers dans le cadre des activités de l'entité comptable, sauf si elles relèvent des rubriques II.A ou II.C.

Sont également reprises sous cette rubrique, les rétributions des intérimaires et des personnes mises à la disposition de l'entité comptable, ainsi que les rémunérations directes et indirectes et les pensions des administrateurs, qui ne sont pas attribuées en vertu d'un contrat de travail.

II.D. Amortissements et réductions de valeur sur frais d'établissement et sur immobilisations incorporelles et corporelles

Sont portées sous cette rubrique les amortissements et les réductions de valeur actées, relatifs aux frais d'établissement autres que les frais d'émission d'emprunts et les primes de remboursement et aux immobilisations incorporelles et corporelles, à l'exception des amortissements et des réductions de valeur qui, à raison de leur caractère exceptionnel, sont à imputer sous les charges exceptionnelles (rubrique VIII. A).

Les reprises d'amortissements ou de réductions de valeur ne sont pas portées sous cette rubrique mais sous les produits exceptionnels (rubrique VII.A).

II.E Réductions de valeur sur stocks, sur commandes en cours d'exécution et sur créances commerciales (dotations +, reprises -)

Sont portées sous cette rubrique les réductions de valeur actées sur les stocks et sur les créances commerciales visées aux rubriques V.A et VII.A.

Sont imputées sous cette rubrique, les reprises de réductions de valeur sur créances commerciales et sur stocks, sauf si, en ce qui concerne ces derniers, un des systèmes d'évaluation adopté en application de l'article 30 conduit à ce que la valorisation des sorties de stocks tienne compte des réductions de valeur actées au cours d'exercices précédents.

II.F Provisions pour risques et charges (dotations +, utilisations et reprises -)

Sont portées sous cette rubrique, conformément au chapitre IV, section IV, les montants suivants, dans la mesure où il s'agit de montants d'exploitation :

1° les provisions constituées pour rencontrer des risques et charges de l'entité comptable;

2° les utilisations de provisions pour risques et charges constituées antérieurement dans la mesure où ces risques et charges ont donné lieu à des frais;

3° les reprises de provisions pour risques et charges constituées au cours d'exercices antérieurs pour rencontrer des risques et charges normales de l'entité comptable, qui se sont avérées excédentaires.

II.G Autres charges d'exploitation

Sont portées sous cette rubrique les charges payées ou dues à des tiers, afférentes aux activités de l'entité comptable et qui :

1° ne résultent pas de prestations de services ou de livraisons de biens par des tiers, relevant des activités habituelles de l'entité comptable;

2° ne relèvent pas de la catégorie des charges financières ou des charges exceptionnelles.

Sont notamment portés sous cette rubrique au titre de charges fiscales d'exploitation, le précompte immobilier, les taxes sur les véhicules, sur la force motrice ou sur le personnel occupé, les droits d'accises, le précompte mobilier, les impôts communaux, provinciaux et régionaux, les impôts des personnes morales, les prélèvements à l'exportation.

Sont également portées sous cette rubrique, les moins-values sur réalisation de créances commerciales, sauf si celles-ci correspondent à un escompte. L'escompte est imputé à la rubrique V.C Autres charges financiers, et les moins-values sur immobilisations corporelles réalisées dans le cadre des activités habituelles de l'entité comptable.

IV. Produits financiers

IV.B Produits des actifs circulants

Sont classés sous cette rubrique les produits (intérêts, dividendes, etc.), afférents aux éléments d'actif figurant aux rubriques V, VII, VIII, IX et X.

IV.C Autres produits financiers

Sont portés sous cette rubrique :

1° les plus-values sur réalisation de créances autres que commerciales, de placements de trésorerie et de valeurs disponibles;

2° les différences de change et les écarts de conversion des devises, sauf s'ils se rattachent de manière spécifique à d'autres résultats, auquel cas ils peuvent être portés sous le même poste que ceux-ci;

3° tous les produits de nature financière, qui ne se rattachent pas à des éléments déterminés de l'actif, notamment les subsides en capital, affectés à la couverture d'intérêts dus sur des emprunts d'investissement antérieurement souscrits.

V. Charges financières

V.A Charges des dettes

Les montants suivants sont portés sous cette rubrique :

1° les charges en intérêts, commissions et frais afférents aux dettes;

2° l'amortissement des frais d'émission d'emprunts et des primes de remboursement.

Les intérêts portés à l'actif sont déduits du montant des charges portées sous cette rubrique.

V.B Réductions de valeur sur actifs circulants autres que ceux repris sous II.E (dotations +, reprises -)

Sont portées sous cette rubrique les réductions de valeur actées sur les créances autres que commerciales, sur les placements de trésorerie et sur les valeurs disponibles. Sont également imputées sous cette rubrique, les reprises de réductions de valeur afférentes à ces mêmes actifs circulants.

V.C. Autres charges financières

Sont portées sous cette rubrique, toutes les charges de nature financière qui ne relèvent pas des rubriques V.A ou V.B et notamment :

1° les moins-values sur réalisation de créances autres que commerciales, de placements de trésorerie et de valeurs disponibles;

2° l'escompte à charge de l'entité comptable sur la négociation de créances (lettres de change, warrants, factures, etc.);

3° les différences de change et les écarts de conversion des devises, sauf s'ils se rattachent de manière spécifique à d'autres résultats, auquel cas ils peuvent être portés sous le même poste que ceux-ci;

4° les charges relatives aux fonds propres;

5° les commissions et frais financiers.

VII. Produits exceptionnels

VII.A Reprises d'amortissements et de réductions de valeur sur immobilisations incorporelles et corporelles

Les montants suivants sont repris sous cette rubrique :

1° les reprises d'amortissements actés à charge d'un exercice antérieur, opérés par application des articles 47 et 50, § 1er, alinéas 3 et 4;

2° les reprises de réductions de valeur sur immobilisations incorporelles et corporelles actées à charge d'un exercice antérieur, qui se sont avérées excédentaires.

VII.C Reprises de provisions pour risques et charges exceptionnels

Sont portées sous cette rubrique, les reprises de provisions pour risques et charges constituées au cours d'un exercice antérieur, devenues excédentaires, sauf s'il s'agit de provisions pour rencontrer des risques et charges inhérentes aux activités habituelles de l'entité comptable.

VII.D Plus-values sur réalisation d'actifs immobilisés

Sont classées sous cette rubrique les plus-values sur réalisation d'actifs immobilisés. Peuvent toutefois être portées sous la rubrique "I.D. Autres produits d'exploitation", les plus-values sur réalisation d'immobilisations corporelles si, eu égard à leur fréquence et à leur caractère habituel, ces réalisations s'inscrivent dans le cadre des activités habituelles de l'entité comptable.

VII. E Autres produits exceptionnels

Est entre autres classée sous cette rubrique, la partie des subsides en capital affectée à la couverture des amortissements en capital d'emprunts d'investissement antérieurement souscrits.

VIII. Charges exceptionnelles

VIII.A. Amortissements et réductions de valeur exceptionnels sur frais d'établissement et sur immobilisations incorporelles et corporelles

Sont portés sous cette rubrique, pour autant qu'ils revêtent un caractère exceptionnel, les amortissements et réductions de valeur visées aux articles 16, § 2, 47, § 1er, alinéa 2, et § 2 et à l'article 50, § 1er, alinéa 2 et § 2.

VIII.C Provisions pour risques et charges (dotations +, utilisations -)

Sont portées sous cette rubrique, les provisions constituées pour rencontrer des risques et charges qui ne relèvent pas des activités habituelles de l'entité comptable.

VIII.D Moins-values sur réalisation d'actifs immobilisés

Sont classées sous cette rubrique les moins-values sur réalisation d'actifs immobilisés. Peuvent toutefois être portées sous la rubrique "II.G. Autres charges d'exploitation", les moins-values sur réalisation d'immobilisations incorporelles ou corporelles si, eu égard à leur fréquence et à leur caractère habituel, ces réalisations s'inscrivent dans le cadre des activités habituelles de l'entité comptable.

Sous-section III. — Contenu de certaines mentions requises pour l'annexe justificative

Art. 73. Le contenu de certaines mentions requises pour l'annexe justificative est défini comme suit : droits et engagements hors-bilan

00 Garanties constituées par des tiers pour compte de l'entité comptable

Ce compte enregistre les sûretés, réelles ou personnelles, constituées par des tiers en faveur des créanciers de l'entité comptable pour garantir la bonne fin des dettes ou engagements, actuels ou potentiels, que celle-ci a contractés envers eux.

01 Garanties personnelles constituées pour compte de tiers

Ce compte enregistre les sûretés personnelles constituées ou irrévocablement promises par l'entité comptable en faveur de tiers, en vue de garantir la bonne fin des dettes ou engagements, actuels ou potentiels, que ceux-ci ont contractés à l'égard de leurs créanciers, autres que l'entité comptable.

Les engagements sur effets sont ceux qui résultent pour l'entité comptable d'effets en circulation tirés, endossés ou avalisés par elle, à l'exception des acceptations bancaires tirées par l'entité comptable.

02 Garanties réelles constituées sur avoirs propres

Ce compte enregistre les sûretés réelles constituées sur les avoirs propres de l'entité comptable ou irrévocablement promises par elle, en vue de garantir la bonne fin des dettes et engagements, actuels ou potentiels, soit de l'entité comptable elle-même, soit de tiers.

Les comptes 021 et 023 relatifs aux sûretés constituées distingueront, le cas échéant, les catégories d'actifs qu'elles grèvent.

03 Garanties reçues

Ce compte enregistre les sûretés réelles ou personnelles reçues par l'entité comptable en garantie des dettes et engagements, actuels ou potentiels, contractés envers elle par des tiers, à l'exception des garanties et cautionnements en espèces.

04 Biens et valeurs détenus par des tiers en leur nom mais aux risques et profits de l'entité comptable

Ce compte enregistre les biens et valeurs qui, à l'égard des tiers appartiennent à une tierce personne mais dont les risques incombent à l'entité comptable et les profits lui reviennent, telles les conventions de portage, lorsque ces biens et valeurs ne peuvent être inscrits au bilan.

05 Engagements d'acquisition et de cession d'immobilisations

Ce compte enregistre au titre d'engagements d'acquisition, les commandes passées et les engagements d'achat à l'option de tiers et, au titre d'engagements de cession, les commandes acceptées ainsi que les options conférées à des tiers sur les avoirs de l'entité comptable.

Ne doivent toutefois pas faire l'objet d'un enregistrement, les engagements d'acquisition et de cession qui relèvent de l'activité courante de l'entité comptable et qui ne sont pas susceptibles d'avoir une influence importante sur son patrimoine ou sur ses résultats.

06 Marchés à terme

Ce compte enregistre sous les comptes prévus à cet effet les marchés à terme conclus à l'achat d'une part, à la vente d'autre part, portant sur des marchandises et sur des devises étrangères ainsi que, corrélativement, les engagements de paiement ou les créances qui en résultent.

07 Biens et valeurs de tiers détenus par la société

Ce compte enregistre, dans des comptes distincts :

1° les droits relatifs à l'usage à long terme de biens appartenant à des tiers et les engagements corrélatifs, dans la mesure où ces droits et engagements ne sont pas mentionnés au bilan;

2° les biens et valeurs de tiers confiés à l'entité comptable en dépôt, en consignation ou à façon ainsi que les engagements corrélatifs envers les déposants et commettants;

3° les biens et valeurs détenus par l'entité comptable à un autre titre pour le compte ou aux risques et profits de tiers ainsi que les engagements corrélatifs.

09 Droits et obligations divers

CHAPITRE VI. — *Dispositions finales*

Art. 74. Au début du premier exercice durant lequel le présent arrêté devient applicable à une unité comptable, un bilan initial doit être établi, conformément aux dispositions du présent arrêté et au schéma repris à l'annexe 1re au présent arrêté.

Chaque entité comptable soumet son bilan initial au réviseur d'entreprise pour certification; ensuite, le bilan est transmis au commissaire du Gouvernement flamand.

Au compte de résultats et à l'annexe justificative au 31 décembre du premier exercice, sont applicables les dispositions des articles 66 et 70.

Art. 75. L'arrêté du Gouvernement flamand du 15 novembre 1995 relatif à la comptabilité, aux comptes annuels et au plan comptable pour les instituts supérieurs et les ASBL "structures sociales", modifié par l'arrêté du Gouvernement flamand du 14 décembre 2001, est abrogé.

Art. 76. Le présent arrêté entre en vigueur le 1er janvier 2008.

Art. 77. Le Ministre flamand qui a l'Enseignement dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, le 21 décembre 2007.

Le Ministre-Président du Gouvernement flamand,
K. PEETERS

Le Ministre flamand de l'Emploi, de l'Enseignement et de la Formation,
F. VANDENBROUCKE